

วารสารศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

EDUCATION JOURNAL

FACULTY OF EDUCATION KAMPHAENGPHET RAJABHAT UNIVERSITY

- การจำแนกประเภทนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ 1
ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
จิรัฐ เพ็งแดง, อธิวัตร พวงแต้ม, สมรักษ์ คงเจริญ, สุดารัตน์ สายสุจริต,
สุภาพร กาญจนะ, บุญเสริม บุขยา, นิชกานต์ ใจเพียร, ศศิธร สุมาลย์ทอง
- การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัด 23
กระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Classroom) รายวิชา ศ 1110
ศิลปะ(ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร
ธงชัย ช่อพฤกษา
- การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสือ 35
อิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม
ธัญย์ลีตา ศรีเจริญวิโรฒ
- แนวทางการปฏิบัติกรรณฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 44
พระราชรัตนมงคล,ดร. (มนตรี อภินันติโก,ยางธิสาร)
- การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลย 56
เพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน
แพ็ต รมยะ
- การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ 74
เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา
ศุภสิริ พิทักษ์สายชล
- รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน 86
โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์
- การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการ 102
จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร
อมรา ศรีแก้ว, ธงชัย ช่อพฤกษา, ยุทธนา พันธัม

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (วคคส)
EDUCATION JOURNAL FACULTY OF EDUCATION
KAMPHAENGPHET RAJABHAT UNIVERSITY (EJFE)

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ วิชชวรนนท์

คณบดีคณะครุศาสตร์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาติ ปณะราช

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.จารุรัตน์ ขวัญแน่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.ขวัญชัย ขวัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.ประจวบ ขวัญมัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.มณฑา หมีไพรพฤกษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤษภูมิพล พฤษภูมิกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.โสรั โปธิ์แก้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา พัฒน

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.เวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.เจริญ กระบวนรัตน์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงส์ศิริวัฒน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจโรจน์ แก้วอุไร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา ก่อนพ่วง

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รองศาสตราจารย์ ธวัช วีระศิริวัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รองศาสตราจารย์ พัทธนันท์ วงษ์วิชัยุตม์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยรัตน์ บุนมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญล้อม ด้วงวิเศษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤตพล พฤตภูมิกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ฝ่ายดำเนินการ

ดร.จารุนันท์ ขวัญแน่น
ดร.มณฑา หมีไพรพภักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุสิทธิ์ พันธุ์กล้า
อาจารย์วิวัฒน์ ทวีทรัพย์
อาจารย์ยุทธนา พันธุ์มี
อาจารย์ศุภรดา สุขประเสริฐ
อาจารย์อุไรวรรณ ปานทโชติ
อาจารย์ศุภวัฒน์ วิสิฐศิริกุล
นายอานนท์ ปลื้มเนตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ออกแบบปก

นายอานนท์ ปลื้มเนตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้จัดทำและเผยแพร่

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ
ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน
ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

การสมัครเป็นสมาชิก

โปรดยื่นความจำนงค์ได้ตามแบบใบสมัครสมาชิก และส่งเงินสดหรือธนาคาร
ปณ.กำแพงเพชร ส่งภายในนาม นางมาริตา จิตชู สำนักงานบรรณาธิการ
วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ต.นครชุม
อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000 ค่าบำรุงสมาชิก ปีละ 150 บาท จำหน่ายเล่มละ
100 บาท (รวมค่าส่งไปรษณีย์)

ข้อมูลการติดต่อ

บรรณาธิการ วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ต.นครชุม อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000 โทร 055-706555 ต่อ 2010

Website : <http://eduweb.kpru.ac.th/home/th/>

Email : ejfe_edu@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์และผลงานวิชาการแก่นักวิจัยและบุคคลทั่วไป และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวความคิด เชิงวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการทางการศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน โดยจัดพิมพ์ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ บริหารการศึกษา วัดและประเมินผลการศึกษา วิจัยทางการศึกษา หลักสูตรและการสอน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การศึกษาปฐมวัย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา สังคมศึกษา พลศึกษา ภาษาจีน คอมพิวเตอร์ศึกษา และประถมศึกษา

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักวิจัย นักวิชาการได้มีเวทีในการเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนที่สนใจและแสวงหาโอกาสเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ในโอกาสนี้ขอขอบคุณผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนและร่วมให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ อย่างไรก็ดีตามวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ของเรายังคงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพวารสารให้ได้รับการยอมรับและสามารถให้ผู้สนใจนำเอาองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ท้ายนี้พวกเราพร้อมรับคำติชมที่เป็นประโยชน์จากท่านโดยส่งข้อคิดเห็น บทความวิจัย และบทความวิชาการมาได้ที่ E-mail: ejfe_edukpru@hotmail.com จักขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาตี ปณะราช)

บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การจำแนกประเภทนิทานพื้นบ้านจากการขบสลายแบ่งของชาติพันธุ์ไทดำ
ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

¹นันทิพัฒน์ เพ็งแดง, ²อริวัตร พวงแต้ม, ²สมรักษ์ คงเจริญ
²สาวสุธารัตน์ สายสุจริต, ²สาวสุภาพร กาญจนะ, ²บุญเสริม บุษยา
²สาวณิกานต์ ใจเพียร, ²สาวศศิธร สุมาลย์ทอง

CLASSIFICATION OF FOLK TALES FROM KHUBSAIPENG THE TAI DAM ETHNIC
GROUP PONG NAM RON SUB-DISTRICT, KHLONG LAN DISTRICT,
KAMPHAENGPHET PROVINCE

¹JIRAD PENGDANG, ²ATIWAT PUANGTAM, ²SOMRAK KONGJAROEN
²SUDARAT SAISUTCHARIT, ²SUPHAPORN KANJANA, ²BOONSERM BUTSAYA
²NICHAKAN JAIPLEAN, ²SASITHON SUMANTHONG

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) รวบรวมนิทานพื้นบ้านจากการขบสลายแบ่งของชาติพันธุ์ไทดำตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 2) จำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านจากการขบสลายแบ่งของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ผู้ให้ข้อมูลเป็นการประยุกต์ใช้เกณฑ์การคัดเลือก ผู้ให้ข้อมูลของ มนุ สิงห์เรือง (2550 : 48) ดังนี้ 1. มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและเพศหญิง มีชาติพันธุ์เป็นชาวไทดำ มีวิถีชีวิตที่ใช้ในการออกเสียงครบถ้วน มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเป็นอย่างดีสามารถเป็นแหล่งข้อมูลได้ มีความเชี่ยวชาญด้านการขบสลายแบ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นเวลา 30 ปี จำนวน 5 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างหัวข้อที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยอยู่ในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ความรู้เกี่ยวกับประวัติชาติพันธุ์ไทดำตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร นิทานพื้นบ้านของ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ที่ท่านรู้จัก

ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านจากการขบสลายแบ่งของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีนิทานทั้งหมดจำนวน 25 เรื่อง เมื่อจำแนกประเภทของนิทานพบว่านิทานมุขตลกมีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 9 เรื่องจากนิทาน ที่พบรองลงมา คือ นิทานอธิบายเหตุ มีจำนวน 6 เรื่อง นิทานเรื่องสัตว์มีจำนวน 4 เรื่อง นิทานปรัมปรา มีจำนวน 3 เรื่อง และนิทานชีวิตมีจำนวน 2 เรื่อง

คำสำคัญ การจำแนก, นิทานพื้นบ้าน, ไทดำ

¹อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

²นักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Abstract

This research aims to gather and classify the folktales from Khubsaipeng Songs of the Tai Dam Ethnic Group, Pong Nam Ron Subdistrict, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province. The criteria of folktale selection are determined by informants. The informants involve 5 people who are males and females, aged over 50, have Tai Dam Nationality, have normal pronunciation organs, are knowledgeable in particular folktales, 6) are good at Khubsaipeng Songs, and 7) have lived in Pong Nam Ron Subdistrict, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province for 30 years. The data collection methods include structured questionnaires and interviews that focus on duration living in Pong Nam Ron Subdistrict, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province, knowledge regarding the history of Tai Dam Ethnic Group, Pong Nam Ron Subdistrict, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province, and the known folktales from Khubsaipeng Songs of the Tai Dam Ethnic Group, Pong Nam Ron Subdistrict, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province. The total of 25 folktales is found. They are 9 joke tales, 6 telling stories, 4 animal stories, 3 myths, and 2 life stories.

Keywords: Classification, folktales, Tai Dam

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิทาน เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง นับได้ว่าเป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในทุกระดับของสังคม ตั้งแต่สังคมระดับสูงไปสู่สังคมระดับชาวบ้านดังที่ (สนิท บุญคำ, 2544: คำนำ) ได้กล่าวถึงนิทานไว้ว่า “นิทานเป็นเรื่องเล่าเพื่อจรรโลงโลก ให้อารมณ์ขัน ผ่อนคลายความตึงเครียด ขณะเดียวกันก็แฝงจุดมุ่งหมายบางอย่างไว้อย่างแนบแน่น ไม่ว่าจะเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต คติเตือนใจ ความเป็นมาของบางสิ่งบางอย่าง ประวัติวีรบุรุษ หรือบรรพบุรุษของท้องถิ่น หรือการแก้ไขปัญหาเฉพาะด้านด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน ในนิทานทางจิตวิญญาณศึกษาถึงวิถีชีวิต ปรัชญา หลัก จริยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ความเชื่อ ตำนาน ตลอดจนภาษาและวรรณกรรม ล้วนแต่เป็นสิ่งที่เติมเต็มคุณค่าให้แก่ชีวิตมนุษย์ทั้งมวล”

ปัจจุบันนิทานถือได้ว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าเหล่านี้กำลังจะเป็นวรรณกรรมที่สูญหายหรือหายไปพร้อมกับคนเฒ่าคนแก่ที่ได้อารมณ์สุขสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ อันเป็นผลทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สังคมไทยได้มีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกด้วยเช่นเดียวกัน ทำให้นิทานได้ถูกละเลย และกำลังจะถูกลบเลือนไปพร้อมการเข้ามาของวัฒนธรรมยุคใหม่ และความสำคัญของนิทานก็ไม่มีใครที่จะสืบทอดวรรณกรรมประเภทนิทานที่ทรงคุณค่าเหล่านั้นเอาไว้อีกต่อไป

ทวีโรจน์ กล้ากล่อมจิตต์ (2549: 16-35) ผู้ไทดำ หรือไทยทรงดำ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในแคว้นสิบสองจุไทยหรือเมืองแถนหรือเตียนเบียนฟู ประเทศเวียดนาม ในปัจจุบัน ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในแถบแม่น้ำดำและแม่น้ำแดง ปัจจุบันอยู่ในเขตเวียดนามเหนือตอนเชื่อมต่อกับลาวและจีนตอนใต้ ผู้ไทดำหรือไทยทรงดำมีชื่อเดิมเรียกกันว่าไทดำ (Black Tai) หรือ ผู้ไตดำ เพราะนิยมใส่เสื้อดำลวดลายไทดำกลุ่มนี้ได้ถูกกวาดต้อนเข้ามาในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น คนไทยภาคกลางเรียกกันว่า “ลาวทรงดำ” เพราะเข้าใจว่าเป็นพวกเดียวกับลาวและอพยพมาพร้อมกับลาวกลุ่มอื่น ๆ ต่อมาชื่อเดิมได้หดหายลง คำว่า “ดำ” หายไปนิยมเรียกกันในปัจจุบันว่า “ลาวทรง” หรือ “ลาวโซ่ง” ซึ่งไม่ใช่คำเรียกที่ถูกต้อง ที่ถูกต้องคือเรียก ชนกลุ่มนี้ว่าผู้ไทดำ นั่นเอง ชาวไทดำหรือไทยทรงดำถือเป็นชนชาติไท จึงนิยมเรียกตนเองว่า “ไทดำ” หรือ “ผู้ไตดำ”

จากสงครามสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี (สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช) สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) มาจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทำให้ไทดำ หรือไทยทรงดำถูกกวาดต้อน มาอยู่เพชรบุรี ระยะแรกไทดำตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ตำบลหนองปร่ง อำเภอยะโฮ่ย (สมัยพระเจ้าตากสิน และรัชกาลที่ 1) ระยะที่สอง (สมัยรัชกาลที่ 3) โปรดฯ ให้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลท่าแร่ อำเภอบ้านแหลม ไทดำหรือไทยทรงดำ จึงมาตั้งถิ่นฐาน ที่ท่าแร่ เมื่อปี พ.ศ. 2378-2381 เนื่องด้วยเหตุผล ทางสงครามเช่นกันสงครามครั้งนั้น พวกลาวพวน พวกลาวเวียง ซึ่งเป็นชนชาติไทยด้วยสาขาหนึ่ง ได้ถูกกวาดต้อนมาด้วยกัน เมืองเพชรจึงประกอบด้วยชนกลุ่มน้อยที่เรียกว่า “สามลาว” อันได้แก่ ไทดำ ลาวพวน และ ลาวเวียง ธรรมชาติของผู้ไทดำ หรือไทยทรงดำ ชอบอยู่ที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึงชอบภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา เหมือนถิ่นดั้งเดิมของตน ลาวโซ่งกลุ่มนี้ มีชอบภูมิประเทศที่ท่าแร่ เพราะโล่งเกินไป จึงได้อพยพย้ายถิ่นฐานบ้านเรือนไปเรื่อย ๆ ส่วนใหญ่เคลื่อนย้ายมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่สะพานยี่หนทุ่งเพื่อ วังตะโก บ้านสามเรือน เวียงคอย เขาย้อย ตามลำดับ

นายเหมื่อน อินทร์พรหม และ นายซ็อน ทองแก้ว (17 ธันวาคม 2559) ได้ให้ข้อมูลว่าชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นชาวไทดำกลุ่มหนึ่งที่ได้อพยพมาจากตำบลห้วยท่าช้าง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 เพื่อแสวงหาแหล่งทำกินใหม่ จึงมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ริมคลองสวนหมาก ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ชาวไทดำกลุ่มนี้ได้นำเอาประเพณี และศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมไปถึงนิทานพื้นบ้านของชาติพันธุ์ไทดำติดมาด้วย

นิทานพื้นบ้านของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวไทดำได้ เป็นอย่างดี นอกจากนี้วรรณกรรมประเภทนิทานพื้นบ้านนี้ยังเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของชาวไทดำได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่งด้วยเช่นกัน ซึ่งการเล่านิทานของชาติพันธุ์ไทดำ เล่าโดยการใช้วิธีการขับลำนำที่เรียกว่า “การขับสายแปง” ซึ่ง อัครมเดช จารุโสภณ (2551: 114) ให้ความหมายของการขับสายแปงว่า การขับร้องเพลงแบบหนึ่งเพื่อเป็น การบอกกล่าวให้อีกฝ่ายหนึ่งรับทราบวัตถุประสงค์ของตนแก่ผู้อื่น นิยมใช้กันทั้งการขับเล่นคอน การขับแนะนำตนเอง การขับเกี่ยวพาราสี การขับโต้ตอบกันเชิงโวหาร การขับนิทานและการขับแนะนำสั่งสอน สอดคล้องกับ พิเชฐ สีตะพงษ์และ ไอยเรศ บุญฤทธิ์ (2556: 97-101) กล่าวว่า การขับสายแปง เป็นการเอื้อนเอ่ยเนื้อความ (กลอน) ของชาวไทยโซ่งเป็นทำนองไพเราะ อ่อนหวาน อ่อนโยน บรรยายความรัก มีทำนองไม่ซับซ้อน เรียบง่าย ภาษาที่ใช้ในการบรรยายสะท้อนภาพชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ อย่างงดงาม การขับสายแปงเพื่อทักทาย บอกเรื่องราวหรือโต้ตอบกัน มีอยู่ในกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชาวไทยโซ่งในงานรื่นเริง เป็นการเพิ่มอรรถรส ความสนุกสนานในการฟังนิทานและถือเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชาติพันธุ์ไทดำ เมื่อเวลาผ่านไปจำนวนผู้ขับสายแปงเริ่มลดน้อยลง ส่งผลทำให้นิทานพื้นบ้าน ชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้ถูกละเลย และกำลังจะสูญหายไป หากไม่มีการศึกษารวบรวมนิทานพื้นบ้านเหล่านี้เอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว อีกไม่นานนิทานเหล่านี้คงจะไม่มีปรากฏให้เห็นอีกต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยการรวบรวมและจำแนกประเภทนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อรวบรวมนิทานจากการขับสายแปงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและจัดหมวดหมู่ไว้เป็นการสืบทอด และรักษาวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านชาติพันธุ์ไทดำตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อรวบรวมนิทานพื้นบ้านจากการสืบสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำตำบลโป่งน้ำร้อนอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. จำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านจากการสืบสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 คน คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลของ มนุ สิ่งเรื่อง (2550: 48) ดังนี้

1. มีอายุตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไปทั้งชายและหญิง
2. มีชาติพันธุ์เป็นชาวไทดำ
3. มีอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงครบถ้วน
4. มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเป็นอย่างดีสามารถเป็นแหล่งข้อมูลได้
5. มีความเชี่ยวชาญด้านการสืบสายแปง
6. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นเวลา 30 ปี ขึ้นไป

แหล่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูล

1. นายซ็อน ทองแก้ว อายุ 72 ปี ที่อยู่ 235 หมู่ที่ 1 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 62180
2. นายเมธา แตมพันธุ์ อายุ 74 ปี ที่อยู่ 306/2 หมู่ที่ 2 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 62180
3. นายเหมือน อินทร์พรหม อายุ 87 ปี ที่อยู่ 349/1 หมู่ที่ 1 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 62180
4. นางไหม แสงซุ่ม อายุ 79 ปี ที่อยู่ 341/1 หมู่ที่ 2 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 62180
5. นางสมัย พวงแต้ม อายุ 77 ปี ที่อยู่ 330/3 หมู่ 2 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอ คลอง ลาน จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป คำถามเกี่ยวกับ

1. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยอยู่ในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลัน

จังหวัดกาฬงเพชร

2. ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์พันธุไทดำตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอ

ลองลัน จังหวัดกาฬงเพชร

3. นิทานพื้นบ้านของ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลัน จังหวัด

กาฬงเพชร ที่ท่านรู้จัก

2.2 กล้องดิจิตอล เพื่อใช้ในการบันทึกรูปภาพ

2.3 อุปกรณ์ที่ใช้ในการจดบันทึก เช่น สมุด ดินสอ ปากกา

2.4 เครื่องบันทึกเสียง เพื่อเก็บรวบรวมรายละเอียด คำบอกเล่าประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษารวบรวมเพื่อจำแนกประเภทนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของ
ชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลัน จังหวัดกาฬงเพชร คณะผู้วิจัยดำเนินการตาม
ขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นแรก ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารจากหนังสือ รายงาน
และวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน โดยได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

1.2 การเก็บข้อมูลขั้นที่สองคือการสัมภาษณ์

1.2.1 ขออนุญาตจากทางมหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตลงเก็บข้อมูลในพื้นที่
แก่ผู้นำของหมู่บ้าน

1.2.2 เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้นำหมู่บ้านแล้ว ผู้วิจัยไปพบผู้ให้ข้อมูล เพื่อ
เป็นการทำความรู้จักและบอกวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้วิจัยและ
ผู้ให้ข้อมูล นัดหมาย วัน-เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

1.2.3 ทำการสัมภาษณ์ตามวันเวลาและสถานที่ โดยขออนุญาตจากผู้ให้
ข้อมูลในการบันทึกเสียงและถ่ายภาพ ซึ่งเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ไม่เกินท่านละ 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ถอดข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียง การสัมภาษณ์ เพื่อสะดวกต่อการวิเคราะห์ในขั้นต่อไป
2. ถอดคำภาษาไทยคำออกมาเป็นภาษาไทยกลางเพื่อให้คนทั่วไปสามารถอ่านและเข้าใจได้
3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยนำข้อมูลที่แปลแล้วกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ ความถูกต้องของเนื้อเรื่อง
4. วิเคราะห์ และจำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้าน ตามทฤษฎีของ กุหลาบ มลลิกะมาส (2519) และกิ่งแก้ว อุตถากร (2518) มาประยุกต์และใช้แก่นของเรื่องเป็นหลักในการจำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้าน โดยคณะผู้วิจัยได้สรุปความหมายของนิทานแต่ละประเภทไว้ได้ดังนี้
 1. นิทานปรัมปรา หมายถึง เป็นเรื่องเกี่ยวกับเทวดา นางฟ้า มีฉากเป็นแดนในฝัน
 2. นิทานอธิบายเหตุ หมายถึง อธิบายสาเหตุของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น อธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ เป็นต้น
 3. นิทานชีวิต หมายถึง นิทานที่ดำเนินเรื่องอยู่ในความเป็นจริงเกิดจากสถานที่จริงมีหลายสารัตถะ
 4. นิทานเรื่องสัตว์ หมายถึง นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอกมีความรู้สึคนึกคิดเหมือนคน
 5. นิทานมุขตลก หมายถึง นิทานที่แสดงถึงความฉลาดและความโง่เขลาของตัวละคร
 6. นิทานเบ็ดเตล็ด หมายถึง นิทานที่ไม่ได้จัดอยู่ในประเภทนิทานปรัมปรา นิทานอธิบายเหตุ นิทานชีวิต นิทานเรื่องสัตว์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านจากการขบสลายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

นิทานพื้นบ้านจากการขบสลายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีจำนวน 25 เรื่อง ได้แก่ กบกินเดือน กำนันบ้านนอก กำเนิดเห็ดไข่แก้วสารพัดนึก ชี้เกียจทั้งสอง คนแต่ก่อน คนหูหนวก ช้างกับมดแดง ทำไมคนจึงกินอาหารสามมือ ทำไมควายไม่ชอบสีเหลือง ทำไมนกกระชูดจึงหัวล้าน นกกระจอกกับอินทรี เปิดแดง ไปดักกระต่าย ผัวเมียตายาย ผีแม่จู้ (ผีแพนสาว) รวยเพราะข้า ราหูอมจันทร์ โลภมากลาภหาย สามเกลอ เสือกะกะต่าย (เสือกกับกระต่าย) สีสันทน หมากับแมว ไอ้ชี้เกียจเปียดหมอนกิว ไอ้บั้งแบ้ว ซึ่งแต่ละเรื่องมีเนื้อเรื่องดังนี้

กบกินเดือน (ผู้ให้ข้อมูล: นายซ็อน ทองแก้วอายุ 72 ปี)

มีคนไปเห็นพังพอนกัดกับงูเห่า ที่นั้นคนนั้นก็เลยจะรอให้กัดกันตาย งูก็ไปกัดต้นไม้มาเป่าพิษใส่พังพอน คนเห็นพังพอนตาย คนเลยตัดต้นไม้ไปทำยา พอทำเป็นยา ยาดี ก็เที่ยวไปเรื่อย ๆ ไปเจอกบตัวหนึ่งตายแห้ง ก็เลยควักเอาภายในยามมาใส่กบ เอายายัดไปในปาก กบตายฟื้นได้ยาดีก็ตามเป็นลูกศิษย์ไปเลยไปด้วยกัน ไปเจอหมูตาย หมูตายก็เหม็น เลยเอายายัดใส่ปาก หมูก็กฟื้น ขอดติดตามไปด้วย ไปกันสามคน กบหนึ่ง หมูหนึ่ง คนหนึ่ง ก็เลยขอยายัด เปิดดูกันตอนกลางคืน พอเปิดดูเดือน(พระจันทร์) ก็มาขโมยควายไป ยามหมดเพราะเดือนเอาไป กบก็เลยบอกว่า จะขึ้นไปกินเดือนให้ได้ เลยพูดต่อ ๆ ว่ากบกินเดือน เขาเลยเรียก “กบกินเดือน” เหมือนว่าเอายาดีไป ที่นี้หมูตามไป เขาเรียกทางผ่านหมู กลางคืนชาวบ้านเห็นทางหมูก็ว่าจะตามไปกินเดือน แต่ไปไม่ทันเดินผ่านแต่ไม่เจอเดือน

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง กบกินเดือน เป็นนิทานประเภท นิทานอธิบายเหตุ

กำนันบ้านนอก (ผู้ให้ข้อมูล: นางไหม แสงซุ่มอายุ 79 ปี)

ผู้ใหญ่บ้านนอก ที่แรกเขาตั้งให้เป็นผู้ใหญ่ ที่นี้ไปอำเภอมารเขาตั้งให้เป็นกำนันใหม่ ที่นี้ได้ยศฐานบาดาคักดีมาเป็นใหญ่เป็นโตนะมาเล่าสาวให้เมียฟังมึงกินข้าวกับกูไม่ได้เลย คำวันนั้นะกูเป็นใหญ่เป็นโตแล้วนะ อ้อ เออ ไม่กินก็ได้ เมียก็ว่าจั้น

พอคำมาใหม่ เมียก็เข้านอนก่อน ผัวก็จะเข้านอนข้างซี นี่กินข้าวเย็นแล้วนะ เมียไม่ให้เข้านอนด้วยซี อย่าเข้ามาเลยกูเป็นราชฎเต็มขั้นนอนกับกูไม่ได้หรอก พอรุ่งเช้ามาก็ประชุมชาวบ้านใหม่ เมียก็นั่งใกล้อยู่ ลูกบ้านก็มากันเต็ม เมียก็นั่งผ้าถุงหย่อนอยู่ละ คราวนี้นะ ทำไถ่ดินะ เมียกว่าจั้น จะ ลูกปิดผ้าได้นั้นนะ จะชี้คนอื่นเข้าก็จะเห็นเอาอีก เอามาพร้อมเพรียงหมดแล้ว ลูกขึ้นกันทุกคน ทำความเคารพกันให้หมดทุกคน “กูจะต้องลูก รู้เปล่า” “มึงละ ต้องลูกก่อนเขาเลย”จบ

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง กำนันบ้านนอก เป็นนิทานประเภทนิทานมุขตลก

กำเนิดเห็ดไข่ (ผู้ให้ข้อมูล: นางไหม แสงซุ่มอายุ 79 ปี)

ตั้งแต่สมัยก่อนนานมาแล้ว มีครอบครัวหนึ่งมีลูกอยู่หลายคน ก็ครอบครัวที่จนมาก ๆ ปีนั่นเกิดข้าวยากหมากแพงก็ไม่พอกิน มีลูกหลายคน ผัวเมียจึงได้ปรึกษากันว่า เอ เราจะทำอะไรดีจึงจะพอกินลูกเราก็กหลายคน เราเอาลูกไปไว้กับป่าแล้วกลับไปทำนาได้ เรามีสาวมีน้ำ เราค่อยไปรับลูกกลับมา เมื่อ

ปรึกษากันเสร็จสองคนผัวเมียจึงพากันไปไว้กับป้า ไปทิ้งไว้แล้วโกหกลูกว่าอยู่นี่กันก่อนนะเดี๋ยวพ่อแม่จะมา
มารับ ลูกก็เชื่อพ่อแม่ก็กลับมาทำอะไรทำนา เด็ก ๆ ไม่มีผู้ใหญ่ดูแลมีแต่เด็ก ๆ ลูกหลายคนก็หากินตาม
เรื่อง บางคนก็ขึ้นต้นไม้หากิน ขึ้นต้นไม้ต้นไรไม่ได้ก็หากินลูกผลไม้ไปตามเรื่อง นานเข้าก็ทำเป็นนิสัย พ่อ
แม่ก็ไม่มารับสักที นิสัยเปลี่ยนไปเป็นลิงเป็นค่าง คนกลายเป็นลิง บางคนกลายเป็นลิง ฝ่ายพ่อแม่ก็มาทำ
นาทำไร่ นานเข้าคิดถึงลูกจึงปรึกษากันว่าจะรับลูกกลับ เราพ่อแม่ก็กินแล้วรับลูกกลับบ้านดีกว่า พ่อ
ปรึกษากันเสร็จสองผัวเมียก็รับลูกกลับ พ่อไปถึงที่ลูกอยู่ก็เรียกลูกมา พ่อแม่ เอาข้าวเอาไขมาฝากลูก
มานะมากินกันทุกคน ฝ่ายลูกก็เปลี่ยนเป็นสัตว์ไปหมด แต่ก็เข้าใจภาษา พ่อแม่จึงพากันมา บอกว่าพ่อ
แม่ลูกไม่กลับไปอยู่กับพ่อแม่แล้ว ลูกเป็นลิงเป็นค่างหมดแล้ว พ่อแม่จึงถามว่า ลูกพ่อเจ้าจะอยู่อย่างไร
ลูกตอบว่า ลูกเป็นลิงแล้ว คนอื่นเป็นก่ง แล้วพ่อก็ถามว่า แล้วคนอื่นละน้องคนเล็กเป็นอะไร น้องคนเล็ก
เป็นตัวลื่น พ่อเจ้า...พอพูดจบลูกทั้งหมดก็แยกย้ายไป ทั้งลิง ค่าง ลิ่น พ่อกับแม่ พอลูกกลับไปหมดก็
เสียใจเป็นลมล้มฟาด ห่อข้าวห่อไข่ก็กระจายไปทั่ว ทุกวันนี้ จึงเป็นเห็ด คนลาวโซ่งเรียกเห็ดนี้ว่า เห็ดไข่
เห็ดมีสีขาว ๆ เหลือง ๆ ว่ากันว่าเป็นข้าวเป็นไข่ คนลาวนี้พ่อแม่ห่อข้าวไปตามลูกจึงเป็นเห็ดไข่มาจนทุก
วันนี้

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง กำเนิดเห็ดไข่ เป็นนิทานประเภท นิทานอธิบายเหตุ

แก้วสารพัดนึก (ผู้ให้ข้อมูล: นายเหมือน อินทร์พรม อายุ 87 ปี)

เรื่องมีอยู่ว่ามีสามมี ภรรยาคนหนึ่งมีอาชีพหาปลาไปหาปลาขายเป็นปกติทุก ๆ วันอยู่มาวัน
หนึ่งภรรยาได้ชวนผัวไปวิดปลาในทะเลเพราะคิดว่าในทะเลเลมีปลามาก ถ้าวิดน้ำเอาปลาในทะเลได้สำเร็จ
ได้สำเร็จลงได้เงินทองมากมายมหาศาลไว้เลี้ยงชีพ ชีวิตคงสบายขึ้น เมื่อตกลงกันได้แล้วจึงพากันห่อข้าว
และพากันลงเรือไปกลางทะเล เมื่อไปถึงกลางทะเลแล้วก็พากันวิดน้ำจากกาบเรือจากฝั่งหนึ่งไปอีกฝั่งหนึ่ง ก็
วิดอย่างนั้นอยู่ทั้งวัน จนถึงตอนค่ำ และพ่อค้าก็กลับบ้าน พรุ่งนี้เช้าก็กลับมาวิดน้ำทะเลเหมือนเดิมแต่น้ำ
ก็ยังไม่แห้ง สองสามีภรรยาก็มาวิดน้ำอย่างนั้นอยู่หลายวัน ร้อนถึงเทวดาผู้รักษาทะเล เล็งเห็นการ
กระทำประหลาดของสองสามีภรรยาเห็นว่าเขาจึงลงมาถามทำไมถึงมาวิดน้ำเช่นนี้ ยอว่าจะได้ปลาในทะเล
ไปขาย เพราะปลาในทะเลมีมาก จึงมาวิดน้ำในทะเลให้แห้ง เทวดาจึงบอกจะให้ของสักอย่างหนึ่งที่ไม่ใช่
ปลาจะเอาไหม ของที่จะให้มันเป็นแก้วสารพัดนึกนะ แก้วสารพัดนึกนี้สามารถบรรดาลสิ่งใดให้เจ้าก็ได้แต่
ได้แค่สามอย่างเท่านั้น สองผัวเมียจึงรับแก้วสารพัดนึกมา ด้วยความที่สองผัวเมียเป็นคนที่ไม่โลภ จึง
เดินทางกลับบ้าน เมื่อกลับมาถึงบ้านก็ปรึกษากันว่าจะนึกอะไรกันดี ก็ตกลงกันว่าจะนึกเอาอะไรใน
อันดับแรก นึกเอาแก้วแหวนเงินทอง อันดับที่สองนึกเอาบ้านช่องใหญ่โตเป็นที่อยู่อาศัย อันดับที่สามนึก
เอาบ่าวไพร่คนรับใช้ เมื่อนึกครบทั้งสามอย่าง สองผัวเมียคู่นี้ก็มีชีวิตเป็นอยู่ที่สุขสบาย ก็มีเพื่อนบ้านได้
ทราบข่าวจากที่ร่ายของสองผัวเมียเพราะวิดน้ำในทะเลแล้วมีเทวดาเอาแก้วสารพัดนึกมาให้สองคนผัว
เมีย ก็ไปวิดน้ำเหมือนกับสองคนผัวเมียที่ร่ำรวย ก็ร้อนถึงเทวดาเช่นเดิมเทวดาก็ลงมาถามเหมือนสองคน
ผัวเมียคู่แรก สองผัวเมียนั้นก็ตอบกลับไปว่า อยากจะเอาปลาในทะเล เทวดาก็มอบแก้วสารพัดนึก
เหมือนกับผัวเมีย คู่แรก เมียได้แก้วสารพัดนึกแล้ว ด้วยความโลภ ฝ่ายเมียก็เล่นให้ผัวนึก แต่ยังไม่ได้พาย
เรือกลับบ้าน ฝ่ายผัวยังไม่อยากนึกขอให้กลับบ้านเสียก่อนจึงจะนึก แต่เมียก็เร่งให้นึก ด้วยความรำคาญ
ผัวก็เลยนึกว่าจะเอากระบวยอะไร จึงเกิด มีกระบวยขึ้นเต็มตัวไปหมด จึงนึกให้กระบวยหาย จึงทำให้

ร่างหายไปจึงถูกคิดขึ้นได้ว่านี่ก็ไปแล้ว สองข้อ จะทำอย่างไรดีให้ได้ตัวกลับคืนมา จึงนึกเอาตัวกลับคืนมา จึงครบสามข้อ สองผัวเมียจึงไม่ได้อะไรกลับคืนมา

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง แก้วสารพัดนึก เป็นนิทานประเภท นิทานปรัมปรา

ชี้แจงทั้งสอง (ผู้ให้ข้อมูล: นายเมธา แดมพันธุ์ อายุ 74 ปี)

คือทั้งสองคนละไม่ยอกรหัวกระเลิงน้ำไปละ จะไปรับจ้างเขาถางไร่อยู่ทุกวัน กระเลิงน้ำก็คือกระบอกน้ำนั้นแหละ กว่าจะไปถึงไม้ไผ่ใกล้ละ ก็ไปถึงเมื่อไหร่ ๆ ก็ให้คนลาวหิ้วละ วันหนึ่งมันคิดขึ้นได้ “เฮ้ย เรามาขายไอนี้กันคนละข้อไวย ถ้าใครขายไม่ถูก ไอนี้คนนั้นก็หัวกระเลิงน้ำไป” คนลาวเขาว่า ที่นี้คนไทยก็ว่า “เอาซีเอาใจก็เอา” ไอนี้คนไทยเขาว่า “เอาผิงขายมาก่อน” ไอนี้คนนั้นนั่งคิดอยู่นาน

“อะไรไวย หุบเท่ากระบอก ถอกเท่ากระดัง” แล้วคนไทยก็ทายเป็น

“เฮ้ย กูรู้หรือ ร่ม”

“เออ ผิงขายกูมั่ง”

“ปากเลี้ยงลูก จมูกเลี้ยงท้อง คืออะไร”

ไอนี้คนนั้นก็คิดอยู่นั่นแล้ว คิดไม่ออก “เฮ้ย ปากเลี้ยงลูกนี่ ไก่ไวย ไก่แน่น เพราะมันเอาปากจิก “กูก กูก” ไอนี้คนไทยก็ว่า “แล้วจมูกเลี้ยงท้องละอะไร” ไอนี้คิดไม่ได้ เอาอีกแล้ว ไอนี้ต้องหัวกระเลิงน้ำไปอีก แล้วไปถึงที่แล้ว ก็วางกระเลิงน้ำไว้ตรงกลาง ไอนี้คนไทยอยู่ข้างล่าง คนลาวอยู่ข้างบน ไอนี้คนนั้นก็คิดไปไม่ได้กินข้าวก็ลงมากินด้วยกัน ก็ไม่ได้พูดกันละ ไอนี้คนไทยก็ลืมไม่ได้คิดเลยว่า ปัญหาเมื่อเช้าเราขายมา ไอนี้คนพอกินข้าวแล้ว ภาคบ่ยมันก็ไปถากอีก ถากไปถากมามันก็คิดได้ “เฮ้ย ช้างนี่หว่า ช้าง” ก็วิ่ง ลงมาพอกินได้ก็ทิ้งขวานถาก ไอนี้คนไทยก็วิ่งหนีละคิดว่าไอนี้คนเจออช้าง “เฮ้ย ช้าง ช้าง ไอนี้ที่ผิงขายกูนะช้าง” กวักมือเรียก (หัวเราะ)

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ชี้แจงทั้งสอง เป็นนิทานประเภท นิทานมุขตลก

คนแต่ก่อน (ผู้ให้ข้อมูล: นางสมัย พวงแถม อายุ 77 ปี)

ผัวเมียหนึ่ง ผัวนะหาลามาแลกข้าวมาให้ลูกให้เมียกิน แต่หาลาทางไซทางซอคนที่นี้ปลา มันไม่ได้ลงติดไซชิ มีแต่ตัวเตามาติดเอาออกเสีย เรียกชี้ช้าง เมียถามก็บอกไม่ได้หรือได้แต่ชี้ช้าง เมียก็เอามาเมื่อไร เอียมี ก็ได้แต่ชี้ช้าง วันหลังมาให้เมียดู ก็ไอย่ ตัวเตานี้ละ เอามาแลกข้าวบ้านได้ บ้านเหนือ วันหลังก็เก็บข้าวไปแลกหาลาไปแลกข้าวเบา มากินยังชิ หาลาไปลืมนชื่อตัวเตา เอ...เมียกูว่าอย่างไรลืมนเสียแล้ว มันเลยเอาไม่ไปเคาะ ๆ หลังเตา มันร้องชี้ ๆ อ้อ ตัวชี้ตัวเอง (หัวเราะ) มันไม่รู้จัก เอตัวชี้ว่าเงั่น เตามันร้องชี้ เอ ถ้าเข้าบ้านร้องว่าใครอยากได้ตัวชี้บ้างเนื้อใครซื้อตัวชี้บ้างเนื้อใครซื้อตัวชี้กินบ้างเนื้อ ก็ร้องไปอย่างนี้ ที่นี้ตั้งบ้านตั้งเรือนกันอยู่จำ ใครเอาสัวมาขายจะลงลงเรือนไปดูตัวสัวไม่ใช่ว่าตัวชี้ ไอนี้ชี้ตัวชี้ตัวเอง เอามาแลกข้าวเบา เมียมันสั่งว่าเงั่นแลกข้าวหนักเบาเอามากิน แล้วเขาดักข้าวตีมาให้แกงเลี้ยง แกงโสะ ข้าวดีข้าวหนักไม่เอาหรือ เมียกูสั่งเอามาข้าวเบา เอ ไอนี้สับปลับเลยดักเอาแลกมา ให้ว่าข้าวเบา (หัวเราะ) เลยหาลาแลกมาให้เมียที่เรือน เมียก็ว่า เอ้อ ข้าวเบาผิงรี ก็ด่าเอานะซี (หัวเราะ)

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง คนแต่ก่อน เป็นนิทานประเภท นิทานมุขตลก

คนหูหนวก (ผู้ให้ข้อมูล: นางไหม แสงชุ่มอายุ 79 ปี)

นิทานที่จะเล่าให้ฟังนี้ละ แยกมาหัวเราะอี ๆ คือ ๆ มันมีอยู่ว่ามีครอบครัวหนึ่งนานมาแล้วละ มีคนเล่าต่อ ๆ กันมา อ้า ครอบครัวนี้พ่อมันก็หูหนวก แม้มก็หูหนวก ลูกสาวมันก็หูหนวก แยกมาได้ลูกเขย หูหนวก อยู่มาวันหนึ่งแหละ เขาว่าครอบครัวนี้แหละลูกเขยมันนี่แหละไปไถนา พอไปไถนาแล้ว แล้วก็ กำลังไถนาอยู่นั้นมีใครก็ไม่รู้ มีคนมาสองคน มีผู้ชายมาสองคน ก็มาถามว่า “ทางนี้นะไปทำข้างได้ไหม” สมัยก่อนนั้นมันไม่มีถนนหนทางนี่ละลัดไปลัดป่าอะไรไปถามกลัวหลง ลูกเขยเพิ่ม่ว่าเมื่อกี้ี้ หูหนวก อยู่ ที่นี้ฟังไม่รู้เรื่อง นึกว่าถามเรื่องนามันก็เลยตอบสองคนนั้น บอกให้สองคนนั้น อ้อ อันนี้น่าพอตากู กู ทำทั้งอันนี้แหละต้นมันอยู่นี่ปลายมันอยู่นั้น ว่ากันไป ไอ้สองคนนั้น ไม่ใช่ ไม่ใช่หรอก ไม่ได้ถามเรื่องนา หรือถามว่าทางจะไปทำข้างนี้นะ ไปได้ไหม บ้า แล้วว่าเรื่อยไปยังงั้นไปทางข้างนะทางนี้นะ ไปได้ไหม ทางไปทำข้างนะ อ้อ นาแปลงนี้ฉันทำ แล้วแปลงตรงโน้นให้เขาเช่ามันแหละทั้งนั้นแหละให้เขาเช่า นา พอตากทั้งนั้นหรอก ว่ากันอ้อ บ้านะไอนี้เอ พุดไม่รู้เรื่องแล้วละ ถามคนบ้าเสียแล้วหรือกระนั้นอ้อ แล้วสอง คนนั้นก็เลยผ่านไปถามกันไม่รู้เรื่องแล้วก็เลยผ่านไป อยู่มาได้สักไม่ถึงชั่วโมงหรือ ไม่นานหรือ ตาม ธรรมดาคนไถนาที่จะต้องมีคนเอาข้าวเอาน้ำไปส่ง แยกข้าวเข้าเย็นไปส่ง บอกว่ามันสายแล้วมันจะก็จะไป ส่งกัน ที่บ้านเอิญเมียนั้นแหละ ส่งข้าวเข้า ให้ผัวมากิน ผัวเห็นเมียหอบข้าวมาก็หยุด หยุดมาถึงกันก็เอา หาบลง จัดแจงเอาข้าวเอาน้ำออกจะกินข้าวกัน บังเอิญผัวมันแหละเล่าให้เมียฟังอีก เล่าให้เมียฟังไอ้เมีย ก็หูหนวก ว่าเมื่อกี้ี้มีใครก็ไม่รู้มาสองคนมาถามว่านี่เราอยู่ที่ไหนนะ อะไรจะอย่างนั้นอย่างนี้ กูบอกไปว่า อันนี้แหละเราทำแต่ว่าอีกส่วนหนึ่งนั้นให้เขาเช่า กูบอกไปว่าจัน มันเดินแรงเดินกา ทำท่าจะมาฆ่ากูอีก เนอะ แหมมันทำทำนั้นทำนี้ แล้วก็อย่างว่าแหละทำเรื่องประกอบให้เมียดู เมียก็เลยเอ เจ้ามันบ้าเสีย แล้วหรือ มันเป็นอย่างไรนะ ทั้งบ้านทั้งเมืองเขาไม่เคยเอาข้าวเข้ามาส่งแต่เช้ากว่ากูนะ กูเอาส่งก่อนเขา ทุกวัน ทุกวันมันยังหาว่ากูนี้แหละเอาข้าวเข้ามาส่งมันสายแหมมันจะมาฆ่ากูอีกนี่ เอ เจ้านี้ ว้ายอยู่ ด้วยกันไม่ได้หรือکยังไ ยังไงก็จะต้องไปบอกแม่ เลยวางหอบข้าวเข้าไว้กลับมาบอกให้แม่ฟังว่า โอแม่ ผัวฉันนะทุกวันนี้ละฉันทู ๆ มันจะไม่ได้เรื่องเสียแล้วละทำมันนะเป็นยังงี้ไม่รู้ มันดุร้าย ทั้งบ้านทั้งเมือง เขายังไม่เห็นเอาข้าวเข้าไปส่ง ฉันทไปแต่เช้า มันว่าฉันทเอาข้าวเข้าไปสาย มันทำท่าจะมาเตะ มาตี มาทุบ มาตอยฉันท มาชก มาอะไรฉันทอีก แหม ไม่ได้ เสียแล้วแบบนี้ละ ใช้ไม่ได้หรือกระ โสฬมันไปซิ พอลูกสาว ว่าอย่างนั้นให้แม่ฟัง แม้มก็หูหนวก แม้มก็ฟังไม่รู้เรื่อง แม้มก็เลยโมโหโห โห ลูกเรานะพ่อ นั่งคนนั้นะยังไม่ ทนสักก็วันเลยยังยอม่ได้ มันไปเชื่อผัวมันเกินไปเสียแล้ว โอ้ เมียนี่เอ็งถึกตักยังงี้ถึงมาตีอีก อย่าง นั้นอย่างนี้ อนิจจาแหม อุตสาห์เย็บ ทุกวันทุกวัน จนจะแล้วอยู่นี้แล้วแหละ โอ้มาตีว่าถึกบ้างห่างบ้าง อีกนะ ฟันเสียเลยดีกว่าว่าอย่างนั้น เลยฟันแหขาดหมด แหก็เลยขาดหมด ปรากฏว่าทั้งสี่คนนี้ได้เรื่อง อะไรกันเลยนะหูหนวกทั้งบ้าน

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง คนหูหนวก เป็นนิทานประเภท นิทานมุขตลก

ช้างกับมดแดง (ผู้ให้ข้อมูล: นายเมธา แตมพันธุ์ อายุ 74 ปี)

ช้างมันอยู่เป็นฝูง ที่นี้ก็ไปกินมะม่วง แล้วก็มดแดงกินเมล็ดมัน ช้างไปเกาะกะ มดแดงเดินไป เหยียบเข้า ที่นี้มดแดงโกรธ โกรธว่าช้างมันสูงนี่หว่า มดแดงเลยรวมหัวกันว่าไปอยู่ที่ต้นไม้ คอยให้ช้างไป อยู่รวมกันหมดที่นี้ก็ช้างไปเองวงเหินหวัดลงมาที่นี้มันมันคาอยู่แล้ว เหินหวัดลงมาหมดแล้วก็กัดช้าง นั้น ร้องขึ้น ร้อง ๆ สะท้านเลยที่นี้ โขลงช้างก็มาช่วยกัน ช่วยกัน แล้วมดแดงก็เลยกัดไปหมดทุกตัวนะ

ข้างเลยแย้ เลยยอมหมดแล้ว ยอมแพ้ ตั้งแต่นั้นต่อไปจะไม่หมิ่นประมาทสัตว์เล็กสัตว์น้อย จะกินอะไร ก็ จะดูเสียก่อน ทีนี้ปลาตุ๊กก็ขึ้นมา จะมาช่วย ดูดน้ำในบ่อจนแห้งหมดแล้วดูดน้ำหนองจนแห้งหมด ปลา ก็ ขึ้นมาช่วยข้าง มดแดงก็ดันยันตาที่เลยดันลงไปนอนใน ขอนไม้ จนหัวแบน และก็เลยผลสุดท้าย ปลาตุ๊กก็ลื มตาไม่ขึ้น ข้างก็ลืมตาไม่ขึ้น ทีนี้มาตกลงกันว่า เมื่อข้างยอมมดแดง ทีนี้ข้างจะตอบแทนปลาตุ๊กว่า ไม่มีอะไรตอบแทนนั้น ไปไล่เหยื่อเข้าปาก ต้องตัดหางข้างให้ปลาตุ๊กไปไล่เหยื่อมากินให้หมดช่วยเอามาติดหางข้าง ข้างตัดหางมาแล้วก็เอาเลยลืมตาขึ้น มดแดงก็เดือดตานิดเดียวทีนี้ข้างเลยตั้งแต่นั้นต่อไป ไม่ได้หมิ่นประมาทสัตว์เล็กสัตว์น้อยนะ จะกินจะอยู่ ได้อะไรต้องกัดเสียหมดเรียบร้อยแล้ว ปลาตุ๊กก็โดนมดแดงกัดตาเล็ก ใส่หนวดหางข้างไครนะ เอาหางข้างทำแหวนใส่มือ ปลาตุ๊กก็กัดไม่เจ็บ (หัวเราะ) กัดไม่เจ็บ ไม่กั ดนะ มันพวกเดียวกับข้าง (หัวเราะ) คือยก คือกัดไม่เจ็บนั้นแหละ

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ข้างกับมดแดง เป็นนิทานประเภท นิทานสัตว์

ทำไมคนจึงกินอาหารสามมื้อ (ผู้ให้ข้อมูล: นายเหมือน อินทร์พรหม อายุ 87)

ทีนี้มาถึงเรื่อง ทำไมคนกินอาหาร กินข้าวสามเวลา เรื่องมีอยู่ว่า ตั้งแต่สมัยสร้างโลก กันใหม่ ๆ อย่างว่าแหละคนยังกินข้าวกินน้ำไม่เป็นเวลา สัตว์ก็เลยเรียกร้องให้มนุษย์กินข้าวเป็นเวลา อยากกินอะไรก็กิน ก็เลยไปเรียกร้องเทวดาว่า ต้องให้มนุษย์กินข้าวเป็นเวลา สามมื้อกินหนึ่งเวลา หมายถึลงมา กลางทางที่เยวเพลินแฉะที่นั่นทีนี้เลยลืมจำไม่ได้ว่า เทวดาสั่งอะไร ก็เลยบอกมนุษย์ว่า มื้อหนึ่งกินข้าว สามเวลานะ มาบอกแล้วนะ มนุษย์จึงปฏิบัติตามว่า มื้อหนึ่งกินข้าวสามเวลา กินเป็นเวลาสามเวลา หมายถึกลับไปหาเทวดา เทวดาก็ถามว่าไปบอกว่ายังงัย หมายถึบอกว่าสามมื้อกินข้าวหนึ่งเวลา เทวดาไม่โ หบอกว่า มึงไปบอกก็บอกผิด ให้มึงไปเกิดเป็นหมามีหน้าที่กินขี้ ไม่ให้เหลือหมิ่นถึงกู

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ทำไมคนจึงกินอาหารสามมื้อ เป็นนิทานประเภท นิทานอธิบายเหตุ

ทำไมควายไม่ชอบสีเหลือง (ผู้ให้ข้อมูล: นางสมัย พวงแต้ม อายุ 77 ปี)

นานมาแล้ว เป็นสมัยใดก็ไม่รู้จัก มีเรื่องเล่ากันว่า พอมีคนเริ่มมาก มีการเบียดเบียนรังแกสัตว์ต่าง ๆ สัตว์ก็อยู่ไม่ได้ ไล่คน คนสร้างเมืองถึงสัตว์ป่าก็เลยอยู่ไม่ได้ จึงปรึกษากันว่า จะไปอยู่ป่าหิมพานต์ แต่ก็ยังไม่มีผู้นำ ไปรู้ว่าป่า หิมพานต์อยู่ที่ไหนจึงไปเจอพระ จะเป็นพระพุทธเจ้าหรือใครก็ยังไม่แน่ จึง ขอร้องให้ไปส่งที่ป่าหิมพานต์พระจึงพาสัตว์ทั้งหมดไป สัตว์ตามพระไป พอกลางทางนิสัยควายก็รู้กันว่า ชอบนอนนอนนอนบ่อ พอแดดร้อนไปข้างทางไปเจอบ่อน้ำเข้าก็เลยแฉะนอนน้ำพวกสัตว์ก็รู้ว่าควายนอน เขาก็ไปกันเรื่อย สัตว์ที่ไปก็มีหลายชนิดก็เดินไปเรื่อย ๆ ควายซึ่งนอนแช่น้ำก็ชะเง้อคอขึ้นมอง ก็เห็นสี เหลือง ๆ อยู่นึกว่าใช่พระ แ่จริง ๆ คือออกกล้วยแห้งเหลือง เอ! มันผิดสังเกตนาน...ควายตัวนั้นตื่นขึ้น เดินไปหา ปรากฏว่าไม่ใช่พระเป็นกอกกล้วยควายเลยโกรธ จึงเตะกอกกล้วยล้มจนถึงปัจจุบัน ควายเห็นก กล้วยหรือของเหลือง ๆ ไม่ได้จึงเตะขวิดตลอด

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ทำไมควายไม่ชอบสีเหลือง เป็นนิทานประเภท นิทานอธิบายเหตุ

ทำไมนกรประชุมจึงหัวล้าน (ผู้ให้ข้อมูล: นายซ็อน ทองแก้ว อายุ 72 ปี)

เหตุที่นกรประชุมหัวล้านก็เพราะว่า มีหนุ่มเกียจคร้านอยู่คนหนึ่งเป็นบุตรที่พ่อแม่ด่าอยู่เสมอ เพราะมีนิสัยนอนแล้วก็ลุกมากิน กินแล้วก็ลุกมานอน ทำอยู่เช่นนั้น อยู่มาวันหนึ่งด้วยความรำคาญจึงไปทำลอบแล้วเอาข้าวโพดใส่เอาปลาใส่ แล้วเอากล้วยใส่ แล้วจึงเอาขึ้นไปดักบนยอดต้นยาง หลังจากนั้น นกรประชุมก็ลงมากิน ซึ่งนกรประชุมตอนนั้นยังไม่หัวล้าน ต่อมาลงก็มากินกล้วย นกรประชุมกินปลา ถึงเจอนกขุนทองกำลังจะไปกินกล้วย จึงจึงกินข้าวโพดทำให้ตอกลอยไม่สามารถออกได้ จากนั้นเจ้าของจึงกลับมาแล้วพูดว่า วันนี้จะฆ่านกรประชุม ด้วยความกลัวนกรประชุมจึงขอร้องให้ปล่อยไป จะช่วยหาเมียให้ ต่อมาจึงจะไปฆ่าลิง ต่อมาเป็นนกขุนทองจะไปขอเมียให้เป็นลูกสาวท่านเจ้าเมืองซึ่งลูกสาวท่านเจ้าเมืองมีสิริโฉมงดงาม จนจึงตั้งหอคอยที่สูงให้อยู่ เพื่อไม่ให้ใครได้พบความงาม ชายผู้นั้นจึงไต่ขึ้นนกขุนทองบินขึ้นไป คุยกับลูกสาวท่านเจ้าเมืองบนหอคอยแล้วกลับลงมาบอกว่า ลูกสาวเจ้าเมืองนั้นสวย ลิงจึงขึ้นที่หลัง นกรประชุมบินขึ้นไป พอตีมีคนไปส่งข้าว ชายผู้นั้นก็ได้แอบขึ้นไป แล้วกินอยู่กับลูกสาวเจ้าเมืองไม่รู้ว่ากี่ปี ก็เดือนจันมีลูก เมื่อมีเด็กก็มีเสียงร้องให้จึงทำให้คนข้างล่างรู้จึงให้นำลงมาฆ่าเสียนกขุนทองก็ว่าอย่าพึ่งฆ่า ถ้าจะฆ่าต้องเผาบ้านเผาเมืองให้หมดก่อน นกรประชุมก็บอกว่าเอาพวกมลิต่างฝ่ายก็ต่างไปเอาเพื่อนมาจนเต็มเมืองแล้วให้ทุกคนจุดกาบมะพร้าวลิงได้นำไฟไปถูกหัวนกรประชุม พอร้อนจัดนกรประชุมก็วิ่งไปวิ่งมา ฝ่ายลิงก็ตกลงมากันกระแทกดินจนกันด้าน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จึงทำให้นกรประชุมหัวล้าน

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ทำไมนกรประชุมจึงหัวล้าน เป็นนิทานประเภท นิทานอธิบายเหตุ

นกรประชุมจอกกับอินทรี (ผู้ให้ข้อมูล: นายซ็อน ทองแก้ว อายุ 72 ปี)

มีเจ้าเมืองเมืองหนึ่ง กับนกอินทรีตัวนี้ นกอินทรีตัวนี้นั้นเคยไปอาละวาดกินคนทั้งบ้านทั้งเมือง ที่เจ้าของเมือง เมืองนั้นไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร มันจึงมีปัญหาว่า มันขอร้องนกรประชุมจอกอาสาจอก นกรประชุมจอกก็เลยอาสาว่าจะฆ่าให้ทีมันจึงขอว่า ให้ทำเรือนให้มันอยู่ เจ้าเมืองวันนั้นก็เลยรับอาสาจะตั้งเรือนให้อยู่ ที่นี้ นกรประชุมจอกตัวนั้นก็เลยไปทักทายนกอินทรีตัวนั้น นกอินทรีตัวนั้นก็ไต่ขึ้นก็เลยว่ามานกรประชุมจอกนั้นสู้ช่างนอกก็สู้ไม่ไหว ก็เลยล่อมันเข้า เข้าไปในกลางถ้ำ นกอินทรีตัวนั้นก็วัดความแข็งแรง เก่งกล้าเข้าไปในกลางถ้ำ ตีนนกรประชุมจอกเท่าไรก็ไม่ถึง เพราะว่ามันอยู่ทางหลังหินตีไปตีมา มันก็เลยตายที่นั่น นกรประชุมจอกก็เลยได้ทวงความสัญญากับเจ้าเมืององค์นั้นว่า เอ ต้องตั้งเรือนให้มันอยู่ทุกวันนี้เราก็กิน ได้รับนกรประชุมจอกนั้นไว้ เพราะมันฆ่านกอินทรีตาย เราก็กินได้ ตั้งเรือนให้มันอยู่ทุกวันนี้

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง นกรประชุมจอกกับอินทรี เป็นนิทานประเภท นิทานสัตว์

เปิดแดง (ผู้ให้ข้อมูล: นายเมธา แตมพันธุ์ อายุ 74 ปี)

เปิดแดงก็มีตายายกับหลานชายสองคน ที่นี้หลานชายเป็นคนชอบเที่ยว เป็นคนชอบเที่ยวไปเที่ยวบ้านนั้นแหละ เที่ยวป่าแล้ว ยายอยู่บ้าน ที่นี้บอกว่า ยาย ๆ ข้าจะไปเที่ยวละ ยายบอกว่าไปสิ ว่างั้น ที่นี้มันก็มีมันก็ไป ๆ ไปเจอเปิดแดงตัวหนึ่ง เปิดแดงไปเจอเปิดแดงเข้าเลยสิ มันจับได้เลยผูกผักบุงใส่หาง มันมา บอกว่าเอาไปบ้านกูไปให้ยายแก พอกลับมาบ้านถามยาย ยาย ๆ แกงเปิดแดงแล้วหรือยัง ว่างั้น ยายว่าแกงเปิดแดงอะไรของมึงล่ะไอ้หนูเอ๊ย ว่างั้น เปิดแดงข้าจับได้ แล้วข้าผูกผักบุงใส่หางมัน บินมาบ้าน มาให้แกแกให้ข้ากินนะว่างั้น ยายว่าไอ้หมาทำไมไม่ห่อผ้ามานะ ว่างั้นอีก ที่นี้พอรุ่งขึ้นก็ไปอีก ที่นี้นะ ไปเจอไปพบรังมิม้เข้า พบรังมิม้แล้วก็ตัดเอารังมิม้ห่อผ้ามา มาถึงบ้าน มาทางยาย มึงจะเอาอะไร รัง

มีมันะว่าจั้น รังมีมอะไรละไอ้หนูเอี้ยว่าจั้น ยายนันโง่งละข้าห่อผ้ามานี้แหละ จั้นจัดแจงแก้ห่อผ้าออก ไล่ต๋อยยายแก่นัน วิ่งจนทั่วบ้าน ยายว่าไอ้โง่หมา มึงทำไมไม่เอาไฟลงละว่าจั้นอีก เอาไฟลงนะ ยายเผามันนั้นนะ พอเช้าก็ไปใหม่ ไปเที่ยวอีก ที่นั้นะ ไปพบเนื้อข้า เนื้อมันกินหญ้าอยู่ มันเลยไปขีดไม้ขีดใส่กันเนื้อนั้น เนื้อมันก็โดนผลุงเข้าป่าไป กลับมาบ้านก็ไปเล่าให้ยายฟังอีก ยาย ๆ ข้าไปพบเนื้อ ข้าไปขีดไม้ขีดใส่กันมัน มันก็โดนผลุงเข้าป่าไปเสีย ว่าจั้น โอ๊ะ ไอ้หมาเอี้ย มึงทำไมถึงไม่เอาไม้แหลมแทงมันนะ ว่าจั้น แล้วพอเข้ามามันก็ไปอีกแหละ ไปใหม่ที่นี่ก็ไปกพบเจ็กแก่ชุนดาอยู่ ที่นั้นะ ไปชุนดา ก็คว้าไม้แหลมย่องไปแทงเจ็กแก่นัน แล้วก็แบกเอามาบ้าน บอกยาย ๆ แก่ไม่เอาหรือเนื่อนะ ว่าจั้น ยายว่าเนื้ออะไรก็ละไอ้หนูเอี้ย ว่าจั้น เจ้าเจ็กแก่มันชุนดาอยู่ข้าเลยย่องเอาไม้แหลมไปแทงมัน โอ๊ยไอ้หมาเอี้ย เห็นคนแก่ มึงต้องมายกมือไหว้เสียนะว่าจั้น ยายนันนะ พอเช้าขึ้นมันก็ไปเที่ยวอีกแหละ ไปพบเสือเข้าที่นั้นะ ไปพบเสือมันก็ไป นังยกมือไหว้เสือ พ่อคุณ พ่อคุณ เสือเลยตบหูขาดไปเสียหูหนึ่ง ที่นั้นะ วิ่งกลับบ้านนะ มาเล่าให้ยายฟังอีก ยาย ๆ ข้าไปเจอเสือเข้าตัวหนึ่ง ที่นี้ข้าไปยกมือไหว้มัน พ่อคุณ พ่อคุณมันเลยตบเอาหูข้าขาด ไปข้างหนึ่งว่าจั้น โอ้ ยายว่า ไอ้หมาเอี้ย มึงเห็นเสือ ทำไมมึงไม่หนีขึ้นต้นไม้ อบเฮะอบเฮะ มันไปเสียนะว่าจั้น ที่นี้ก็กลับไปอีกแหละ ที่นี้ไปพบผัวเมีย ไปทะเลาะกันอยู่ที่นาโน่น ที่นี้มันเลยขึ้นต้นไม้ตะเพิด เฮ้ว เฮ้ว เขานะขว้างหินใส่ขาดต้นไม้ลงมา ที่นี้แหละพอดตกต้นไม้ลงมาก็มาเล่าให้ยายฟังอีกแหละ ยาย ๆ ข้าไปเห็นผัวเมียคูหนึ่งเขาทะเลาะกันอยู่ข้าขึ้นต้นไม้ตะเพิด เฮ้ว เฮ้ว เขานะขว้างหินใส่ขาดต้นไม้ ลงมา โอ๊ย ไอ้หมาเอี้ย ว่าจั้นอีก ยายนันนะ เอ็งก็ทำไมไม่ห้ามว่าอย่าเสียนะว่าจั้น ที่นี้ก็ไปอีกแหละ เข้าขึ้นมันก็ไปเที่ยวอีกไปพบควายชนกัน ที่นี้ควายดำกับควายเผือกชนกัน ควายเผือกชนกัน ที่นี้ก็ ไปห้ามอย่า ไอ้ดำก็อย่า ไอ้เผือกก็อย่า ควายกระแทกกัน ชนกันนะเลยตาย เลยกลับบ้านมาเล่าให้ ยายฟังไม่ได้หรอก ที่นี้แหละเลยหมดแค่นั้นสิ ไอ้เบ็ดแดงนะ

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง เบ็ดแดง เป็นนิทานประเภท นิทานมุขตลก

ไปตักกระต่าย (ผู้ให้ข้อมูล: นางใหม่ แสงซุ่ม อายุ 79 ปี)

เขาไปตักกระต่าย ดักยิงไ้กระต่ายก็ไม่ติด มันแสนรู้ ใครที่วาดักเก่งขนาดเอาตาข่ายไปไล่ยังไม่ติด ตรงไหนมีตาข่ายมันกระโดดข้าม มีคนซื้อต้ามึง แกทำแล้วดัก พอตอนเช้าแกไปกับลูกแกซื้อตาหยอด พอต้ามึง แกก็ไปสองคนพ่อลูก เดินไปตรงแล้ว พอเดินไปถึงเห็นสีเทา ๆ อ้อไอ้กระต่ายหม้อตัวใหญ่สีเทามันแก่งเอาใส่คอให้เหมือนกระต่ายติด พ่อก็บอกต้ามึง มั่ง มั่ง ้วยไปเก็บกะเพราที่ กระต่ายติดแล้ว ไปเอาใบกะเพรา ลูกชายก็เดินไปเอาใบกะเพรามาแกง ตาหยอดเดินมาถึงแล้ว โอ้เอ๊ย ไม่ใช่กระต่ายเรียกลูกชายให้กลับมาแล้วบ่นอุบว่าเสียท่า มองเห็นที่เขา ทำแล้วคนลาว เวลาคนลาว จะตายจะทำไว้เรียก แอ้วใส่คอนกไว้ ดันไปหลอกสองพ่อลูกว่าเป็นกระต่าย

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ไปตักกระต่าย เป็นนิทานประเภท นิทานมุขตลก

ผัวเมียตาย (ผู้ให้ข้อมูล: นายเหมือน อินทร์พรม อายุ 87 ปี)

มีลูกสาวคนหนึ่งได้ผัวใหม่ ที่นี้พ่อให้ไปเฝ้าข้าวที่นา ไปเฝ้าลอมข้าวที่นี้ไม่รู้จะทำอะไรชวนกันเล่นวัวติดสัด แล้วพากันมาขวิดลอมข้าว ที่นี้ข้าวบ้านเขาไปไร่ไปนามาเห็นเข้า เขาก็ว่าวัวขวิดลอมข้าวแล้วมาบอกพ่อที่บ้าน “เออแกไม่ไปดูลอมข้าวของแกไว้ระะ วัวขวิดแหลกไปแล้วอยู่นั่นนะ” ว่าจั้น ที่นี้ไอ้พ่อว่า “ให้ผัวเมียเขาไปดูนา” “ไม่เห็นมีกับเขานะ วัวขวิดลอมข้าวแหลกไปแล้วอยู่นั่นนะ” “นี่เอ

เป็นยังงัยยังงั” ออกจากบ้านไปดูลอมข้าวก็ไม่เห็นมีวัว ไม่เข้ามาขวิดก็ขึ้นไปอยู่ข้างบนยังงัข้าวโน่นไม่มี วัวมาขวิดลอมข้าวก็คิดว่า “ไม่เห็นมีวัวอะไรนี่นา” ไม่นานนักเห็นลูกสาววิ่งออกมาจากป่า มาถึงก็มาลู ลอมข้าวแก่ ๆ กัง ๆ แล้วร้อง มอ มอ ว่างั้น แล้วไอ้เจ้าฟัวก็วิ่งออกมาอีก มาถึงเมื่อก็ก็นมูกไปถูไถที่ ก้นเมียนั้นแหละ เอ แขนงคอกขึ้นมองฟ้า แลเห็นพ่อตาอยู่บนลอมข้าว เลยวิ่งเข้าป่าไป ที่นี้ไอ้เมียนั้นเห็น ฟัววิ่งไปก็เอ ไม่รู้ว่าเป็นอะไรนี่หว่า ยังร้องมอ มอ อยู่อีก ฝ่ายพ่ออยู่ข้างบนแล้วโมโหจัดละ “ มึงจะมา ร้อง มอ มอ อยู่ทำไม” ว่างั้น วัวเห็นพ่อแล้ว วิ่งเข้าป่าตามกันไปอีกเลยนั้น จบตอน(หัวเราะ)

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ฟัวเมียตายาย เป็นนิทานประเภท นิทานมุขตลก

ผีแม่จู้ (ผีแพนสาว) (ผู้ให้ข้อมูล: นายช้อน ทองแก้ว อายุ 72 ปี)

มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งรักกัน มีแพนอยู่คนละหมู่บ้าน ก็สังกันไว้ว่าถ้าตายไปจะอยู่ด้วยกัน ที่นี้ฝ่าย หญิงตายก่อนจะทำอะไรก็ไม่เป็นไปตามสัญญา มีอุปสรรคไปหมด ฝ่ายชายก็ไม่เชื่อว่าแพนตาย ใครบอก ก็ว่าโกหก ที่นี้เวลามีหนุ่มสาวมานั่งจีบกัน ผีแพนสาวมันก็มาหลอก ฝ่ายชายจึงรู้ว่าแพนตาย จึงพากัน กระโดดลงจากบ้านวิ่งเข้าไปในป่าหนาด ผีมันจะวิ่งตามเข้าไป พอดีพึ่งพอนวิ่งออกไป ผีเลยวิ่งตามตัว พึ่งพอนไป ก็จับแค่นี้แหละ

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ผีแม่จู้ (ผีแพนสาว) เป็นนิทานประเภท นิทานเบ็ดเตล็ด

รวยเพราะข้า (ผู้ให้ข้อมูล: นางไหม แสงซุ่ม อายุ 79 ปี)

มีผีเมียคู่หนึ่งเป็นเศรษฐีร่ำรวย บ่าวไพร่จำนวนมาก จึงอยากออกไปเที่ยวตามชนบท จึง จัดเตรียมเอาข้าวของไปกินกลางทาง เมื่อออกเดินทางไป ก็รู้สึกหิวน้ำจึงแวะบ้านลุงแก่คนหนึ่ง เพื่อขอ กินน้ำ เมื่อกินน้ำเสร็จจึงถามลุงว่า อายุเท่าไร ซึ่งลุงมีอายุเท่ากับเศรษฐี แล้วทำไมถึงจน แต่ก็ไม่ได้ว่า อะไรจึงลาลุงคนนั้นกลับพอลกลับมาถึงกลางทาง เมียบอกเศรษฐีก็บอกว่ารวยเพราะเธอ ฝ่าย ผัวเศรษฐีก็ บอกว่ารวยเพราะเขา ต่างเถียงกันไปตลอดทางจนถึงบ้านเมื่อถึงบ้านก็แยกกันอยู่ ต่อมาเศรษฐีจึงขอไป อยู่กับลุง เศรษฐีก็ยอมเศรษฐีก็ครองเรือนปกครองบ่าวไพร่คงเดิมแต่ก่อนไป เมียก็ขอเงินเศรษฐีสาม ตำลึงกับแหวนอีกหนึ่งวง แล้วเก็บผ้าออกจากบ้านเศรษฐีไปอยู่กับลุง เมื่อมาถึงบ้านลุงจึงถามลุงว่าลุงมี อาชีพอะไร ลุงตอบว่า แบกไม้จันทน์จากป่ามาขาย เมียเศรษฐีก็ถามต่ออีกว่าที่ป่ามีมากไหม ลุงตอบว่า มาก เมียเศรษฐีจึงนำแหวนไปจำนำแล้วเอาเงินไปซื้อเกวียนหนึ่งเล่ม แล้วเงินอีกสิบสองตำลึงไปซื้อวัวตัว ฬอม ๆ แก่ ๆ ที่เขาไม่ใช้แล้วมาหนึ่งคู่ เพื่อเอาไปขนไม้จันทน์มาส่งตลาด วัวแก่ ๆ เมื่อนำมาเลี้ยงก็อ้วนดี ทำให้ชาวบ้านรู้ว่าลุงกับเมียเศรษฐีมีความสามารถเลี้ยงวัวแก่ให้อ้วนขึ้นมาได้ จึงมีคนเอาวัวมาให้แก เลี้ยงรวมเป็นเกวียนประมาณร้อยเล่ม จึงนำมาเข็นไม้จันทน์ ที่ตลาดจึงมีฐานะร่ำรวย สามารถปลูกเรือน อยู่และมีบ่าวไพร่รับใช้ ฝ่ายเศรษฐีคนเดิมอยู่มาไม่นาน ก็ขายข้าวของกินหมด บ่าวไพร่ก็กระจัดกระจาย จนไปหมด กลายเป็นขอทาน ขอทานไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งไปถึงบ้าน ของอดีตเมียแต่ไม่รู้ว่าเป็นบ้านเมีย ก็เลยไปขอทาน พอเมียเห็นก็เลยมาให้ทาน ผัวก็จำแหวนที่นี้มาได้จึงจำได้ว่าเป็นเมียตนจึงเล่าความเป็นไป เป็นมาให้เมียฟัง เมียจึงว่านี่แหละมันรวยเพราะข้า

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ผีแม่จู้ (ผีแพนสาว) เป็นนิทานประเภท นิทานชีวิต

ราหุอมจันทร์ (ผู้ให้ข้อมูล: นายซ้อน ทองแก้ว อายุ 72 ปี)

ตระกูลหนึ่งมีลูกสามคน ลูกสามคนนี้พอใหญ่ก็สอนให้ทำบุญตักบาตร ลูกคนโตใช้ทัพพีทองตักบาตรพระ ลูกคนกลางใช้ทัพพีเงิน ลูกคนสุดท้องไม่เอาเรื่องบอกให้ตักบาตรก็โมโห ตักตะกร้าไปใส่บาตร ขาดต่อมา พี่คนโตเอาทัพพีทองตักบาตรเกิดเป็นพระอาทิตย์ คนกลางเกิดเป็นพระจันทร์ ลูกคนสุดท้องเกิดเป็นราหู ตัวโตหนึ่งโยชน์ เวลามายืมพื้ทั้งสองก็มากอดจูบ ต้องตื๊อ ติจอบ ก็เรียกว่าน้องชายมายืมพื้ชาย

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ราหุอมจันทร์ เป็นนิทานประเภท นิทานอธิบายเหตุ

โลภมากลาภหาย (ผู้ให้ข้อมูล: นายซ้อน ทองแก้ว อายุ 72 ปี)

มีชายคนหนึ่งขึ้นต้นพุทราอยู่จะเก็บพุทราขึ้น มีสาวคนหนึ่งจะเดินไปตลาดนัดข้างบ้าน ปวดปัสสาวะ ก็เลยปัสสาวะใต้ต้นพุทราที่ชายคนนั้นขึ้น ผู้ชายแกล้งโยนพุทราลงมา ผู้หญิงนึกว่า พุทราหล่นจึงเก็บมากิน ผู้หญิงก็คิดจะทำอะไรให้ดูหน้าดูหลังก่อน ไม่ทันคิดเก็บพุทรากินประมาณสามสี่ลูก เงยหน้าขึ้น โอ๊ย เสียท่า ทำโง่ ผู้ชายก็ว่าเดี๋ยวจะไปเล่าให้คนฟัง ผู้หญิงก็ว่าอย่าเล่านะ เดี่ยว ให้เอาทีหนึ่ง ผู้ชายก็ไม่ยอมเป็นเมีย ผู้หญิงว่าจะเอาเป็นเมียไม่ได้มาซื้อข้าว ต้องบอกพ่อแม่ก่อน ผู้ชายไม่ฟัง ไม่ได้เป็นเมียไม่ยอมก็เลยเอาเรื่องไปเล่าต่อ ๆ ผู้หญิงเลยหนีไป ผู้ชายก็เลยกวักมือเรียก กลับมาเอะใจให้ทีเดียวก็เอา โธ่เอ๊ย ไปแล้ว มีอีกคนไปตักกระต่าย ชายคนนี้ก็เดินบนเสียดายกระต่ายหลุด ชายคนนั้นก็เสียดายนิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า โลภมากลาภหาย

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง โลภมากลาภหาย เป็นนิทานประเภท นิทานอธิบายเหตุ

สามเกลอ (ผู้ให้ข้อมูล: นางสาวมัย พวงแต้ม 77 ปี)

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีนิทานเรื่องหนึ่ง มีสามเกลอ ไ้คนหนึ่งหัวล้าน ไ้คนหนึ่งเป็นหิด ไ้คนหนึ่งมีตาและ อ้า (หัวเราะ) ที่นี้ก็เป็นเพื่อนกัน เป็นเพื่อนกันเลย ที่นี้ไ้คนไ้คนตาและนั่นก็ คนตาและ นั่นก็แมลงหัวมีนตอมตามันก็ตบ ไ้คนเป็นหิดก็เกา เกาใหญ่เขียว ไ้หัวล้านก็เอาผ้าปิดหัว ไม่ให้มันที่นี้ก็อยู่ไปอยู่มากี่สามเกลอ ก็ เอ้า เราพนันกันซิ ว่าฉัน เอ้าพนันอะไรี ว่าฉันอีก ไ้หัวล้าน กับไ้เป็นหิดนะ เอ้า ถ้าหากแมลงหัวมีนตอมลูกตาถูก ก็ไม่ต้องตบ ถ้าว่าถูกตบถูกเป็นแพ้มึง แล้วมึงเป็นหิด มึงอย่าเกา นะ ถ้ามึงเกามึงแพ้วกว่าอีก (หัวเราะ)

ไ้หัวล้านให้ไปตากแดดทั้งวัน ถ้ามึงเข้าร่มมึงแพ้วเลย ว่าอีก เอ้า ตกลงกันเลย เป็นเพื่อนกันนะ ตกลงกันเลย ตกลงก็ไ้เป็นหิดก็ไม่เกาเลย คราวนี้นะไ้เป็นหิดก็ไม่เกา มันก็หยุก ๆ หยิก ๆ อยู่ มันก็ไม่เกา ไ้ตาและก็ บ๊ะ แมลงหัวมีนตอมตามันก็ทำเคยอยู่นั้น แมลงหัวมีนตอมตาใหญ่เขียว ไ้หัวล้านก็ตากแดดเขียว ที่นี้นะไ้หัวล้านก็ตากแดด ตากแดดเขียว ตากแดดปิบ มันร้อนนะที่นี้นะ แหมมันร้อน ไม่รู้จะทำอะไรอยู่ มันร้อน นั่งตากแดดอยู่นั้นแหละ เอาต่างคนก็กลัวกันนะผู้ใดก็จะแพ้ว กลัวแพ้นะ แล้วไ้เป็นหิดก็หยุก ๆ หยิก ใหญ่ แล้วจะทำยังงั้หว่า ที่นี้ก็จะทำยังงั้เล่าว่าที่นี้นะ ฮือฮือได้ แหมเมื่อเช้าพ่อข้าไปทอดแห เมื่อเช้าพ่อข้าไปทอดแหมา แหมได้ปลามาตัวใหญ่ ว่าฉัน ที่นี้ ไ้ตาและก็ว่า ตัวเท่าไหนละ ตัวเท่าแขน เท่าขา มันก็เกาใหญ่ เท่าลำตัวบ้าง มันก็เกาใหญ่ตัวเท่านี้ นี่ นี่ นี่ นี่ เกาใหญ่นะ มันคันนี้นะ เกาใหญ่ เอื้อะ ไ้หัวล้านก็แล้ว มันก็ร้อนใหญ่ มันก็ร้อนนี้นะ ว่าจะทำงั้ดิ้นะ มันก็จะแก้ไ้เป็นหิด แหมเมื่อเช้านี้พ่อข้า ไปซื้อวัวมาตัวหนึ่ง ทโมน เขาโง้งเทียว ขวิด ขนหัวคันนา โฝง ๆ มันไปขวิด

ลนหัวมันร้อนมันก็เลยเย็นขึ้นมาซิ ไอ้ตาและก็เลย ภูเขาใจ ภูเขาใจ แมลงหวี่ ฮู้ย ภูเขาใจ ๆ (หัวเราะ ทำท่าตบมือ) แมลงหวี่ก็ตายหมดเลย ไอ้เป็นทิดก็เกาใหญ่ทีนี้นะ เรื่องนี้ ต่อไป ต่อมาไปเหยียบไปย่ำ กิ่งก่าทางกุด เลยจบเท่านั้น เรื่องมันก็มีอยู่เท่านั้น (หัวเราะ)

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง สามเกลอ เป็นนิทานประเภท นิทานมุขตลก

เสื่อกับกระต่าย (ผู้ให้ข้อมูล: นางไหม แสงซุ่ม อายุ 79 ปี)

เสื่อกับกระต่ายเป็นเพื่อนรักใคร่กัน กระต่ายก็ยินยอมดีถือว่าเสื่อเป็นสัตว์ใหญ่ อยู่มาวันหนึ่ง เสื่อก็บอก เฮ้ย กระต่าย ไปเที่ยวกันหน่อยไวย่ เที่ยวกันไปเที่ยวกันไอ้กระต่ายมันเป็นสัตว์ไวและฉลาด ด้วย เสื่อเป็นสัตว์งี่ ก็น่าไปพบไม้ไผ่ มันสีกันอู้อี้ ๆ กระต่ายบอก เฮ้ยเสื่อมาฟังนี่นะ มันเพราะน่าดูเลยแหละ ว่างั้น เสื่อก็ก็น่าไป ทำไมมันไม่เข้าไปละ ภูมิต้องเข้าหอรอก ภูเขาใหญ่กว่ามึง มึงหุเล็กกว่าภู พอเสื่อเข้าไป ฟังให้ใกล้ ๆ ไอ้มันมันก็หนีไปภูเขา ไอ้กระต่ายจึงหนี ไอ้กระต่ายพบกองขี้ควายเข้ากองหนึ่ง ไอ้กระต่ายก็ว่าเร็วไอ้เสื่อ ไอ้กระต่ายก็ทำปากทำคอแหละแสดงว่าเขากินแล้ว ไอ้ที่เหลื่อเขาดักไปทิ้งหมดแล้ว ไอ้กระต่าย อือ ภูเขาแล้วละขนมเปียกพระอินทร์ ไอ้เสื่อไม่รู้เรื่องมากิน ไอ้กระต่ายกระโดดผาง ไอ้เสื่อกินขี้ควาย ไอ้เสื่อ ไถ่กวอด ไอ้กระต่ายโดดข้ามเหวผาง ตกเหวโครม ไอ้เสื่อโดดข้ามไปยืนมองอยู่ อย่างนั้น ไอ้กระต่ายบอกไอ้เสื่อเดี่ยวฟ้าครอบหอรอก ไอ้เสื่อโดดลงเหวตามผางลงไป ไอ้ต่าย แหม ทำอย่างนี้จะขึ้นได้นะ ทำอย่างไรก็ขึ้นไม่ได้ ไอ้เสื่อก็นอนหลับอยู่ เต็ดหญ้ามาแหยจุมกเสื่อ เฮ้ย ไอ้ทำ เดียวโยนให้ฟ้าครอบหอบ ไอ้เสื่อว่าอย่างนั้น เสร็จแล้ว แหม โยนสักทีนะ เสร็จแล้ว แหย่ แหย่เรื่อย แหย่จน ไอ้นี้ เดียวโยนให้ฟ้าครอบเลย โยนโครมทางขาดด้านเลยทางขาดมาจนทุกวันนี้ เพราะเสื่อมันจับทางกระต่ายไว้ พอข้างขึ้นมาไอ้เสื่อก็ตกเหว ตะเกียกตะกายเท่าไรก็ขึ้นไม่ได้

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง เสื่อกับกระต่าย เป็นนิทานประเภท นิทานสัตว์

สีทน (ผู้ให้ข้อมูล: นางสมัย พวงแต้ม อายุ 77 ปี)

พรานบุญเข้าป่าไปพบนางฟ้าอาบน้ำอยู่ในสระ สระนั้นเป็นสระอนาคต พวกเหล่านางฟ้าต่าง แก้วผาดอดปีกลงอาบน้ำ พรานบุญแอบดูก็ไปโมยปีกของนางฟ้าทิ้งเจ็ด บังเอิญเป็นปีกของนางฟ้า คนสุดท้ายจึงบินหนีไม่ได้นำไปถวายเจ้าเมืองคือท้าวสีทน ต่อมาไม่นานก็เกิดเรื่องเดือดร้อนขึ้น บ้านเมืองก็เกิดสงครามขึ้น ท้าวสีทนจึงออกไปรบ ได้ฝากเมียไว้กับพ่อแม่ เมื่อท้าวสีทนออกไปรบแล้วพ่อแม่หาอุบายที่จะกำจัดลูกสะใภ้ ฝ่ายลูกสะใภ้ก็รู้ว่าพ่อแม่ไม่ชอบ แต่ก็หนีไม่ได้เพราะ ไม่มีปีก ทำให้ลูกสะใภ้คิดว่าจะต้องถูกไล่เป็นแน่ ลูกสะใภ้จึงไปอ้อนวอนขอปีกจากพ่อแม่พ่อแม่รู้ว่า จะบินหนีจึงไม่นำมาให้ ฝ่ายลูกสะใภ้จึงบอกว่าจะไม่หนีจะบินโฉบเล่นไปมาเท่านั้น แต่ในที่สุดพ่อแม่ก็ฝักนํ้าปีกมาให้เพราะจะไล่ให้ไปอยู่แล้ว นางจึงบินขึ้นไปเกาะอยู่บนยอดหลังคา แล้วจึงสั่งเสียพ่อแม่พ่อแม่ว่าถ้าท้าวสีทนกลับมาอย่าให้ท้าวสีทนตามไปเพราะหนทางลำบาก แต่นางก็รู้ว่าอย่างไรท้าวสีทนก็ต้องตามไปแน่ นางจึงฝากแหวนไว้ให้วงหนึ่งกับพ่อแม่ แม่ พ่อ จากนั้นบิน ไปหาพรานบุญ แล้วไปสั่งเสียกับพรานบุญอีกพร้อมกับให้แหวนกับเสื่อไว้แล้วจึงบอกทางแก่พรานบุญ เสื่อตัวนั้นใส่แล้วจะหายตัวได้ ท้าวสีทนจึงเดินทางจึงไปนอนค้างในป่า ได้ยินพ่อแม่อีกาคูกันถึงเรื่องที่จะไปกินของในงานพิธีเซ่นสังเวยใดที่ติดมาจากเมืองมนุษย์ของนางฟ้าพวกนั้น สองพ่อแม่อีกาคูกันจะไปกินเลี้ยงในงานสู่ขวัญของนางฟ้าท้าวสีทนจึงนำเสื่อมาสวมแปลงกายเป็นตัวลันเข้าไประหว่างนางฟ้า รุ่งเช้าอีกสองพ่อแม่ก็

ออกเดินทางแต่รู้สึกหนักกว่าทุกวันในระหว่างทางที่บินไปมีพวก นุ่ม ๆ สาว ๆ ออกมาตักน้ำกันเป็นแถวที่ศาลาสระโหนดต ท้าวสีทนจึงได้แอบนำแหวนใส่ลงไป ในตะกร้าตักน้ำทำให้นางรู้ว่าท้าวสีทนตามมา นางจึงออกมาตามท้าวสีทนเข้าไปในเมืองไปพบกับ พ่อแม่ของนางแล้วบอกว่า เป็นพ่อตาเมีย ยาย จึงคิดทดสอบท้าวสีทนโดยให้หาห้องของนางซึ่งมีอยู่เป็นร้อยห้องหากสีทนหาไม่พบจะฆ่าเสีย ด้วยความที่นางรักผัวจึงคิดฆ่าพ่อตน จึงต้มฟักให้สุกดีแล้วโยน ลงไปให้กระเซ้ที่พ่อนางแปลงมากิน จนพ่อของนางตาย ต่อมาท้าวสีทนก็ครองเมืองนางฟ้า

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง สีทน เป็นนิทานประเภท นิทานปรัมปรา

หมากับแมว (ผู้ให้ข้อมูล: นายเหมือน อินทร์พรหม อายุ 87 ปี)

หมากับแมวนั้นแหละมันอยู่ด้วยกัน เจ้าของบ้านนั้นมีแก้วดวงต้อยดวงหนึ่ง คนพาลมันอยากได้ มันรู้จัก มันเอาของปลอมมาร้อง เออ... ใครมีแก้วเลวมาแลกแก้วดี มายังเฮื่อนันนชิ ที่นี้เมียมาอยู่เอาแก้วมาประกวดกัน ที่นั้นแก้วมรกตของมันเป็นลูกสาวของตัวนะ ก็ไม่ตั้งใจเอามาแลกซื้อหรือออกมาแล้วเมียเอาแลกไว้ ที่นี้ผัวมา บอกผัวว่าดู เจ้าของปลอมทั้งนั้นเลย เอาของดีไปเสียแล้ว แล้วณเมื่อไรได้คืนเล่านี้ แมวกับหมารีบอาสาคืนนี้ เมื่อสมัยก่อนหมาอยู่บนบ้านเรือนเลยนะ แล้วเจ้าหมากับเจ้าแมวไปเจอกำปั่นจืดอะไรไว้แห่หรือ แมวหมาแมวก็ไป หมายอยู่ในข้างล่าง แมวอยู่บนเรือน จ้องหนูจับได้ เจ้ายอมตายยอมเป็นนะ ยอมเป็นก็ทำนี้ให้ทีหนูแหละทั้งคืนเลยเน้อ แทะกำปั่นก็หีบไม้แน่น โผล่เข้าแล้วแก้วออกมาได้ ที่นี้แมวก็เอาลงมา หมาถามว่า จับเลยจับได้ไหม ภูเขาไปละ หมากี่วิ่งหน้าแมว แมวก็ตามหลังไล่มา แมวหยุดเลียหนองน้ำเลย หมาหิวน้ำอยากกินน้ำเลยตกเสียหนองน้ำปลาเอาไปกินเสียเลย ที่นี้แมวจ้องจับกำปั่น หมายอยู่ข้างนอก ยอมตายยอมเป็นนะ ยอมเป็นเจ้าไปจับปลา กินแก้วมรกต กากจับ กากจับ กาน้ำมุด น้ำค่าน้ำไปจับปลา น้ำได้ทีนี้ตาน้ำจับปลากินแก้วได้เอาแก้วมา แมวกลับขึ้นมาหมาแย่งเอาเน้อ หมาคอยเอาหน้าจะเอาคืน เจ้าของแมวตัวเล็กจึงแพ้หมา หมากี่แย่งได้ แล้ววิ่งไปเรือน แมวเลยรู้ไม่ได้เรื่องราว พอแมวมาเรือนเจ้าของเลยตำแมวใหญ่เลย แมวก็เล่าประวัติให้ฟังเลย ว่าฉันมาไล่ มาตามวิ่งจนตกกับท่อน้ำเลยออกจากล่องน้ำมา หมาวิ่งมาก่อนนี้ เจ้าของก็เลย เชื้อแมว ตีหมาลงเรือนหมาก็โดดลงเรือนเลย ตั้งแต่นั้นมีอยู่อย่างมาอยู่บนเรือน หมากี่อยู่ข้างล่างเห็นกันไม่ได้เลย ไม่ถูกกันตั้งแต่นั้นเลย จบแค่นี้

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง หมากับแมว เป็นนิทานประเภท นิทานสัตว์

ไอ้ขี้เกียจเบียดหมอนกิว (ผู้ให้ข้อมูล: นายเมธา แตมพันธุ์ อายุ 74 ปี)

มีคนอยู่คนหนึ่งขี้เกียจมากไม่มีใครเหมือน แม้จะหยิบลูกหว้าจากพื้นใส่ปากมันก็ไม่ยอมหยิบกลับไปนอนบนต้นไม้ อ้าปากให้ลูกหว้าหล่นเข้าปาก ถ้าลูกหว้าลูกไหนหล่นเข้าปากมันถึงจะกิน ถ้าลูกหว้าไม่หล่นเข้าปากก็จะอ้าอยู่อย่างนั้น มันก็เห็นลิงตัวหนึ่งก็สงสัยว่ามาอย่างไร แต่ก็เป็นไม่รู้ไม่ชี้ นอนคาบไม้้อยอย่างนั้น ก็มีลิงตัวหนึ่งตกลองปึงไบหนึ่ง กลองไบนี้มีความวิเศษ พอตีดั้งขึ้น ไอ้ขี้เกียจก็นอนอยู่จนงึกไม้หายหมดไอ้ขี้เกียจไม่รู้อย่างไรจึงลงมา ต่อมาเศรษฐีคนหนึ่งมาบอก ไอ้ขี้เกียจให้ไปกางป่าเป็นเวลาสี่ถึงห้าวันก็เจอลิงมาตกลองปึง ต้นไม้กลับมาดังเดิม ไอ้ขี้เกียจก็หาวิธี จับลิงนั้น ก็มีท้าวแสนปมมาบอกว่าจับอย่างนี้ก็จับไม่ได้ ด้วยความพยายามถ้าไม่ได้ลิงตัวนี้จะไม่ขยับเลย จะขี้เกียจอยู่อย่างนั้น ท้าวแสนปมได้ปลุกมะเขือไว้ต้นหนึ่งต้นเข้ามาก็ได้ปีสวาระดทุกวัน มี ลูกเพียงลูกเดียวมีขนาดใหญ่เป็น

พิเศษ ลูกสาวเจ้าเมืองเกิดอยากกินมะเขือลูกที่ใหญ่ที่สุดจึงให้ คนออกมาประกาศหาและพบ ลูกมะเขือ
ลูกที่ใหญ่ที่สุด แต่ท้าวแสนปมไม่ให้เพราะมันเป็นของลิงตัวนั้น แล้วให้ไปขอกับลิงก่อน เมื่อนำมะเขือไป
แล้วลูกสาวเจ้าเมืองก็กินแล้วเกิดท้องเพราะแก่ปัสสาวะรดทุกวัน จากนั้นจึงประกาศหาพ่อของเด็กแล้ว
เด็กคลอดออกมาถ้ากอดใคร คนนั้นแหละเป็นพ่อ ในที่สุดเมื่อประกาศเสร็จก็มีคนมารับเป็นพ่อของ
เด็กแต่เด็กไม่สน ท้าวแสนปมจึงแหวกเข้าไป เมื่อเข้าไปถึงเด็กจึงวิ่งไปกอดเอว กอดแขน กอดขา กอดคอ
ไม่ถึง เจ้าเมืองจึงไล่ลูกสาวจากเมืองไป ท้าวแสนปมนอนใต้ถุนให้เมียนอนข้างบน ไม่เคยร่วมประเวณีกัน
เลย จนในที่สุดลิงจึงเข้ามาหา ท้าวแสนปม ลิงก็เลยยกกลองให้ ท้าวแสนปมก็ตีกลองปึงให้ร่างกายรูป
งามจึงได้นอนด้วยกัน ตีอีก ปึงหนึ่ง เป็นปราสาทราชวัง ต่อมาตีเรื่อย ๆ ตีไม่หยุดจึงเกิด อุบัติเหตุขึ้น ตี
อีกจึงเกิดไฟไหม้บ้าน ไม่มีอะไรเหลือ ตีอีกเท่าไรก็ไม่เกิดผล

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ไอ้ขี้เกียจเบียดหมอนกิว เป็นนิทานประเภท นิทานปรัมปรา

ไอ้บั้งแบ้ว (ผู้ให้ข้อมูล: นางไหม แสงชุ่มอายุ 79 ปี)

ครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีนิทานเรื่องหนึ่งมีเรื่องว่าบั้งแบ้ว เรื่องไอ้บั้งแบ้ว มีตายายคนหนึ่งไม่มีลูก
มีเต้า ที่นี้เอาหลานมาเลี้ยง ชื่อว่า ไอ้บั้งแบ้ว ที่นี้ก็เลย อ้า เอาหลานมาเลี้ยงควาย เอาหลานมาเลี้ยง
ควายไว้ ที่นี้ไอ้บั้งแบ้วก็เลย อือ เลี้ยงควายทั้งวัน ทั้งวันก็เลย ไม่รู้จะทำอะไรเลยตัดหางควาย ตัดหาง
ควายไปฝังดินไว้ ไอ้บั้งแบ้วมันก็เลย ลุง ๆ เอ๊ย ชื่อ ควายมุดดินนะ ว่าจั้น ไปดูสิ ว่าจั้น ไอ้ะ ลูกก็ไปดู มั้งที่
นี้ ควายมุดดินเข้าไปเกือบมิดแล้วนะ ว่าจั้นมันเอาฝังดินไว้แล้ว ไปดู โอ๊ย เกือบหมดหางแล้วนะ ว่าจั้นอีก
เอา ลุงเร็ว ๆ หลุดแล้ว ฐู หางขาดซะแล้ว ตอนนั้น ตัวมันไม่ออกมาเลย ที่นี้อยู่ไปอยู่มา แล้วทำยังไงเล่า
คราวนี้เลยไปเลี้ยวมาลุงก็เห็นควายมุดดิน ไอ้ควายตัวนี้หางขาดเลยไปดู รอยตัดไอ้บั้งแบ้วนี้มึงไปตัด
หางควายซะแล้วนะ หางควายฝังดินนะ ว่าจี้ ๆ โล้ไอ้บั้งแบ้วมาบ้าน คราวนี้ไอ้บั้งแบ้วก็มาบ้านโล้ตี
ไอ้บั้งแบ้วมาเลย ป้า ๆ อือ อ้า ป้าก็เลย ว่า มึงมาทำอะไรเล่าป้า ป้าว่าจั้น ลุงตกควายไข่แตกแล้ว มัน
โกหกป้ามัน ตายห่ากันคราวนี้นะ ป้าก็วิ่งมา “ฐู” มึงมา ทำอะไรนะยายเฒ่า ลุงว่าจั้น ไอ้บั้งแบ้วมาบอก
ว่ามึงตกควายไข่แตกจั้นไข่ใหม่ พุดให้ไอ้บั้งแบ้วเฝ้าบ้านอีกนะ ตายห่าละ ไอ้บั้งแบ้วมาโกหกกูอีกแล้ว
กลับมาบ้านมาโล้ตีไอ้บั้งแบ้ว ไอ้บั้งแบ้วก็วิ่งมาหาลุงอีก คราวนี้ลุงเลี้ยงควายอยู่ มึงวิ่งมาทำไมไอ้บั้งแบ้ว
ลุง ๆ ป้าตกบันได อ้วยวะเพตฉีก ลุงก็วิ่งมาใหม่

สรุปได้ว่านิทานเรื่อง ไอ้บั้งแบ้ว เป็นนิทานประเภท นิทานมุขตลก

การจำแนกพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน
จังหวัดกำแพงเพชร ตามประเภทได้ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา พบในนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ
ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 3 เรื่อง คือ เรื่องแก้วสารพัดนึก เรื่องสีทน
และเรื่องไอ้ขี้เกียจเบียดหมอนกิว
2. นิทานอธิบายเหตุ พบในนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ
ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 6 เรื่อง คือ เรื่องกบกินเตียน กำเนิดเห็ดไข่
ทำไมคนจึงกินข้าวสามมือ ทำไมควายไม่ชอบสีเหลือง ทำไมนกกระชุ้งหัวล้านและราหูอมจันทร์

3. นิทานชีวิต พบในนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 2 เรื่อง คือ รวยเพราะข้า และโลกมากลาหาย
4. นิทานสัตว์ พบในนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 4 เรื่อง คือ ช้างกับมดแดง นกกระจอกกับอินทรี หมายกับแมว และ เสือกกับกระต่าย
5. นิทานมุขตลก พบในนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 9 เรื่องคือ กำนันบ้านนอก ชีเกียจทั้งสอง คนแต่ก่อน คนหูหนวก เปิดแดง ไปดักกระต่าย ผัวเมียตายาย สามเกลอและไอ้บั้งบัว
6. นิทานเบ็ดเตล็ด พบในนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 2 เรื่อง คือเรื่องผีแม่จู้ (ผีแฟนสาว)และไอ้ชี่เกียจเปียดหมอนกิว

อภิปรายผลการวิจัย

จากการรวบรวมนิทานพื้นบ้านจากการขับสายแปงของชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีจำนวน 25 เรื่อง เมื่อจำแนกเป็นประเภทสามารถจำแนกได้เป็น 6 ประเภทคือ นิทานปรัมปรา นิทานอธิบายเหตุ นิทานชีวิต นิทานสัตว์ นิทานมุขตลกนิทานเบ็ดเตล็ด พบว่า นิทานมุขตลกมีจำนวนมากที่สุด คือ นิทานทั้งหมด 25 เรื่อง ประเภทของนิทานดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าชาวชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้มีการเล่นนิทานเพื่อให้เกิด ความสนุกสนาน ผ่อนคลายจากความตึงเครียดความเหนื่อยล้าจากการทำงานละยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าชาวชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีนิสัยที่ร่าเริงแจ่มใส เป็นส่วนใหญ่ ส่วนนิทานประเภทอื่น ๆ ที่พบรองลงมาตามลำดับ คือ นิทานอธิบายเหตุ จำนวน 6 เรื่อง นิทานเรื่องสัตว์ จำนวน 4 เรื่อง นิทานปรัมปรา จำนวน 3 เรื่อง นิทานชีวิตอีก 3 เรื่อง นิทานเบ็ดเตล็ด จำนวน 2 เรื่อง จากประเภทนิทานดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าชาวชาติพันธุ์ไทดำ ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ต้องการที่จะอธิบายถึงความ เป็นมาของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่พบท้องถิ่น อีกทั้งยังนำเอาความสามารถ ความฉลาด ความสามัคคีของสัตว์มาเป็นแง่คิดในการดำเนินชีวิต และยังแสดงออกถึงความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติหรือเทพเจ้าต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้อมพร จรนามล. (บทคัดย่อ: 2556) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องโลกทัศน์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทลื้อ อำเภอ เชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านไทลื้อ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา สามารถแบ่งได้ 5 ประเภท ได้แก่ นิทานมุขตลก นิทานอธิบายเหตุ นิทานปรัมปรา นิทานเกี่ยวกับสัตว์ และนิทานคติสอนใจ ด้านโลกทัศน์พบว่านิทานพื้นบ้านไทลื้อ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา สะท้อนโลกทัศน์ 6 ด้าน ได้แก่ โลกทัศน์ เรื่องอำนาจ โลกทัศน์เรื่องความเชื่อ โลกทัศน์เรื่องคติสอนใจ โลกทัศน์เรื่องสุขภาพ โลกทัศน์เรื่องธรรมชาติ และโลกทัศน์ เรื่องกลุ่มชาติพันธุ์อื่น จากความแตกต่างของประเภทของนิทานพื้นบ้านนี้เนื่องจากการใช้เกณฑ์การจำแนกที่แตกต่างกัน ความแตกต่างของความเชื่อของแต่ละชาติพันธุ์ ซึ่งแต่ละชาติพันธุ์จะมีอัตลักษณ์ ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมถึงปัจจัยของภูมิศาสตร์ของที่อยู่อาศัยของแต่ละชาติพันธุ์ด้วย ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าประเภทของนิทานพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่นจะมีนิทานที่เหมือนกันและพบมาก

ที่สุดนั้นคือ นิทานที่เกี่ยวกับมุขตลก นิทานอธิบายเหตุ นิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานปรัมปรา และนิทานที่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนหรือให้ข้อคิด เหมือนกันทุกท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นได้ว่านิทานแต่ละท้องถิ่นนั้น นอกจากให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วนิทานยังได้สอดแทรกทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรมอันดี ในการดำรงชีวิตของคนแต่ละท้องถิ่นด้วย ดังนั้นคุณค่าที่เราสามารถพบได้อีกอย่างหนึ่งนั่นคือ การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยให้สังคม ประเทศมีความสงบสุข ดังนั้นควรช่วยกันอนุรักษ์และส่งเสริมเผยแพร่ตำนานของท้องถิ่นให้คงอยู่และสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรนำนิทานพื้นบ้านไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ในการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะระดับประถมและมัธยม เช่น การสร้างสื่อการเรียนการสอน หนังสือนิทาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรรวบรวมและจำแนกนิทานพื้นบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นการอนุรักษ์นิทานอันทรงคุณค่าเหล่านี้เอาไว้ไม่ให้สูญหายไปกับกาลเวลาหรือตามอายุขัยของผู้ที่ได้สืบทอดจดจำกันมา
2. ศึกษาวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านในประเด็นของภาพสะท้อนสังคม เพราะจะทำให้ เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นที่นิทานปรากฏนั้นได้หลากหลายประเด็นยิ่งขึ้น
3. นำนิทานพื้นบ้านโตคำที่ได้จากการรวบรวมครั้งนี้ ไปสร้างสรรค์เป็นแบบเรียนหรือหนังสืออ่านนอกเวลาเพื่อช่วยส่งเสริมศักยภาพด้านภาษาไทย แก่นักเรียนระดับชั้นประถมและมัธยมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว อัดถากร. (2519). **คติชนวิทยา**. เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 184. กรุงเทพมหานคร : หน่วยงานนิเทศก์ กรมฝึกหัดครู
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2518). **คติชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ขวัญชนก นัยเจริญ. (2557). **วิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมสังคมของไทยจากนิทานพื้นบ้าน**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ปีที่ 33 ฉบับที่ 6.
- ทวีโรจน์ กล้ากล่อมจิตต์. (2549). **ขุนนางโง่ง**. ฉบับที่ 2. เพชรบุรี : เพชรภูมิการพิมพ์
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2551). **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. ฉบับที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปรีชา นวมนาม. (2556). **ขับสายแปงลาวโง่ง : กรณีศึกษานางเลา สระทองฮ่วม หมู่บ้านหนองเทียม ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม**. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระสมเกียรติ ดิดชัย. (2550). **ความเชื่อและค่านิยมจากนิทานพื้นบ้านของ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- มนู สิงห์เรือง. (2550). **ความเปลี่ยนแปลงประเพณีไทยทรงดำ:กรณีศึกษาประเพณีเสนเรื่อนของชาวไทยทรงดำบ้านหนองเต่าดำ หมู่ที่ 4 ตำบลวังอิทก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554**. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน.
- เรไร ไพรวรรณ. (2551). **วรรณกรรมท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วิมล คำศรี. (2554). **นิทานพื้นบ้าน:มรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วินัย ชุมแสงธรรม. (2555). **นิทานพื้นบ้านไทย**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์อักษร
- วิเชียร ณ นคร. (2532). **การศึกษานิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช**. นครศรีธรรมราช : วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.
- อัศน์เดช จารุโสภณ. (2551). **เพลงขับสายเป้งของลาวโซ่ง บ้านดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เอื้อมพร จรนามล. (2556). **โลกทัศน์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทลื้อ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา** World View in Folktales of Tai Lue People in Chiang Kham District, Phayao Province .(บทความวิจัย). คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา.

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัด
กระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะ รายวิชา ศ 1110 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร
ธงชัย ช่อพฤกษา

THE DEVELOPMENT OF ELECTRONICS LESSON MEDIAS IN MUSIC COURSES BY
SMART CLASSROOM IN PRIMARY LEVEL 3 OF SCHOOLS MUNICIPAL
GOVERNMENT IN MAUNG KAMPHAENG PHET
THONGCHAI CHORPHRUEKSA

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร วัตถุประสงค์การวิจัยมี 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะรายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

การดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกวิธีดำเนินการวิจัยเป็นลักษณะของการวิจัยการพัฒนา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร กลุ่มบุคลากรโรงเรียน บุคลากรเทศบาล และคณะกรรมการชุมชนทั้ง 27 ชุมชน และนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ที่เรียน วิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง และได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย เพื่อให้ได้สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย ขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ

(ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนในการทดลองใช้บทเรียนและการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Classroom) รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.25 และ 90.25 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

Abstract

The research on development of electronics lesson medias in Music Pratomsuksa 3 , the development in lesson media which subserve on the enseignment of Maung Kamphaeng Phet municipal schools also act as guidelines in order to establish or develop electronic medias for hybrid instruction in school There are 3 main objectives in this research including, 1) To prepare electronics lesson medias of Music Pratomsuksa 3 to be efficient. 2) To make electronics lesson medias in Music Pratomsuksa 3 successful in School enseignements. And 3) For satisfaction of academic of Maung Kamphaeng Phet municipal schools learner who learn electronics lesson medias in Music Pratomsuksa 3 the research can be concluded as followed:

1. The quality check on electronic learning medias in Music Pratomsuksa 3 that the researcher has developed, the results of 3 tests have found out that The efficiency of evaluation process in exercise scores in 4 sets, the average is 87.25, and 90.25.
 2. The comparison of the success in the study of Maung Kamphaeng Phet municipal schools when studied by electronics lesson medias in Music Pratomsuksa 3, after done the research and found out that in each unit enseignment and all. The example group of learner has the average score after learner with electronics lesson medias higher than before study of .01₁ this can proof that it is fit with the second set up hypothesis.
 3. The research of learner satisfaction toward electronics lesson medias, the result of the research came out that student has high satisfaction with electronics lesson medias in every fields. These satisfaction can conclude the high
- Keywords : Participation of Community / Development of Electronics Lesson Medias

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการจัดการศึกษา มีผลมาจากปัจจัยที่บ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะด้านการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการของสถานศึกษา โดยเฉพาะการใช้สื่อและนวัตกรรมการสอน และวิธีสอนหลาย ๆ วิธีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคลสามารถใช้เรียนได้ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล (ถนอมพร เสพทรัสแสง, 2553 หน้า 23)

สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในวงการการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของ มนุษย์ที่จะนำสื่อหนังสือเข้าไปบรรจุอยู่ในรูปแบบของดิจิทัล ทั้งนี้เพื่อลดข้อจำกัดจากการอ่านหนังสือปกติทั่วไป บทบาทของผู้สอนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเน้นหนักทางด้านการเฝ้าหาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถ วิธีสอนที่หลากหลายตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างกว้างขวาง (เสาวลักษณ์ บุญญวนิช, 2555, หน้า 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในฐานะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบายและแผนการศึกษาของประเทศ ได้ตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าโลกที่ไร้พรมแดนของศตวรรษที่ 21 นี้ ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน การแข่งขันและการต่อสู้ทางด้านเศรษฐกิจจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น และประเทศที่มีความพร้อมในการแข่งขัน และสามารถดำรงอยู่รอดในโลกใบนี้ได้ คือ ประเทศที่สามารถพัฒนาคนของตนให้มีคุณภาพ มีการศึกษา มีความสามารถในการแข่งขันและพร้อมที่จะเสริมสร้างศักยภาพในการผลิตสินค้าและบริการได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพคนในชาติให้มีความรู้ ความสามารถ และให้ได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้นอย่างเร่งด่วน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาใน มาตรา 81 ซึ่งกำหนดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลก

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจ ตลอดจนช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในสังคมในทุก ๆ สังคมให้ดีขึ้น อีกทั้งยังมีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คน การเรียนรู้ การติดต่อสื่อสารในโลกอันไร้พรมแดนในยุคหลังสมัยใหม่อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สำหรับประเทศไทยรัฐบาลทุกยุคที่ผ่านมาก็ให้ความสนใจและความสำคัญในเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมาก ด้วยเหตุที่เล็งเห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่จะเพิ่มศักยภาพให้ประเทศสามารถเป็นผู้นำในด้านการค้า การผลิต การเงิน การขนส่ง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศให้ดีขึ้นด้วย ด้วยเหตุนี้เราจึงพบว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอันประกอบไปด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสาร ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในงานด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชน แม้กระทั่งในระบบของการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในทุก ๆ ระดับ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการสร้างและพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ13101 ศิลปะ (ดนตรี) เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ลดปัญหาการเรียนการสอนของครูผู้สอน และเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษา การเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับของสังคมและนวัตกรรมเทคโนโลยีร่วมสมัย หนึ่งในระบบเทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อนักเรียน ก็คือระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในลักษณะออนไลน์ อันเป็นกระบวนการและสื่อที่ตรงกับลักษณะความสนใจของวัยผู้เรียนนั้น น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองกาฬงพงเพชร มีความจำเป็นต้องเลือกใช้ให้เกิดรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน (hybrid learning) อันจะช่วยเราความสนใจของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้แบบเอกัตภาพ และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การสร้างสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มาทดลองพัฒนาบทเรียน ผ่านระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะ อันจะเอื้อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกาฬงพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกาฬงพงเพชร
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกาฬงพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดเนื้อหาผู้วิจัยเลือกรายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกาฬงพงเพชร ตามหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน ซึ่งสามารถสร้างเป็นสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่เหมาะสม 1 ปีการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง

1) กลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 3 แห่ง นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล ปลัดเทศบาลและประธานชุมชน 27 ชุมชน 2) ผู้ให้ข้อมูล การจัดการสนทนากลุ่มและการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในการออกแบบบทเรียน รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกาฬงพงเพชร

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ นักเรียนที่เรียนรายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

เมืองกำแพงเพชร 3 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่กลุ่มตัวอย่างทดสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ นักเรียนที่เคยเรียนรายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร มาก่อนแล้ว ทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 20 คน

- กลุ่มตัวอย่างทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ใช้ทดสอบหาความเชื่อมั่นของบทเรียนครั้งที่ 2 จำนวน 10 คน

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี) ได้แก่ นักเรียนที่ยังไม่เคยเรียน รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร โดยมีการทดลอง 3 ครั้ง ซึ่งกลุ่มทดลองไม่ซ้ำกัน ได้แก่ ครั้งที่ 1 ทดลองใช้สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ กับนักเรียนแบบเดี่ยวทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 9 คน

- ครั้งที่ 2 ทดลองใช้สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ กับนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 30 คน

- ครั้งที่ 3 ตรวจสอบหาประสิทธิภาพสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ภาคสนามทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 185 คน

- 4) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองหาผลสัมฤทธิ์ของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ใช้ทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียนครั้งที่ 3 ตรวจสอบหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ภาคสนาม จำนวน 185 คน

- 5) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบหาความพึงพอใจสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ใช้ทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียน ครั้งที่ 3 ตรวจสอบหาประสิทธิภาพสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ภาคสนาม จำนวน 185 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Classroom) วิชาศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

1. ขั้นตอนการศึกษาหลักการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อศึกษาหลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และศึกษาสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนด้วยสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

2. ขั้นตอนการออกแบบบทเรียน โดยการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดวัตถุประสงค์ของบทเรียน กำหนดเนื้อหาและกิจกรรม และกำหนดวิธีการนำเสนอ

3. ขั้นตอนการสร้างภาพร่างของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเขียนแบบแผนของบทเรียน (Script) สร้างผังดำเนินงาน (Flow chart) เขียนเอกสารรอบความรู้ และสรุปภาพร่างของบทเรียน (Storyboard)

4. ขั้นตอนการสร้างสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยการสร้างสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรและการสร้างเว็บไซต์สำหรับสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การตรวจสอบคุณภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบประเมินคุณภาพสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตอนการประเมินผลสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินคุณภาพและหาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรทั้งในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องกันภายในองค์ประกอบต่าง ๆ ก่อนนำไปใช้

2. การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรโดยมีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรและขั้นตอนการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบและแบบฝึกหัดภายในบทเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตอนการตรวจสอบความเชื่อมั่น ความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบและแบบฝึกหัดอิเล็กทรอนิกส์ภายในบทเรียน ก่อนนำไปใช้

3. การตรวจสอบคุณภาพและแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรโดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร และขั้นตอนการตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสำรวจความพึงพอใจ โดยผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตอนการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความพึงพอใจผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้บทเรียนและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นขั้นตอนการดำเนินการหาประสิทธิภาพของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรเพื่อให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 เป็น

กระบวนการวิจัยเชิงทดลอง โดยการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ที่เรียน รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง โดยแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มขนาดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การทดลองกับผู้เรียนแบบเดี่ยว จำนวน 3 โรงเรียน รวมเป็น 9 คน การทดลองกับผู้เรียนแบบกลุ่มย่อย จำนวน 30 คน และการทดลองกับผู้เรียนภาคสนาม จำนวน 40 คน ตามลำดับ และใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบฝึกหัดภายในบทเรียน เป็นเครื่องมือในการหาประสิทธิภาพ

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียน เพื่อทดสอบคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ว่าผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะอันเนื่องมาจากการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรมากน้อยเพียงใด โดยการเก็บข้อมูลคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน กับนักเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียน ครั้งที่ 3 และนำข้อมูลที่ได้รับจากการทดลองมาหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. การสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร เพื่อเป็นการทดสอบคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ว่าผู้เรียนเกิดความพึงพอใจอันเนื่องมาจากการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร มากน้อยเพียงใด โดยการเก็บข้อมูลจากนักเรียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียนครั้งที่ 3 ซึ่งได้ประเมินความพึงพอใจในแบบสำรวจ หลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

สรุปผลการวิจัย

1. การตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ที่ผู้วิจัยและชุมชนพัฒนาขึ้น จากผลการวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 3 ครั้ง พบว่า การทดลองครั้งที่ 1 บทเรียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/81.67 การทดลองครั้งที่ 2 บทเรียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.00/89.50 และการทดลองครั้งที่ 3 บทเรียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.25/90.25 สรุปว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการวัดผล คะแนนแบบฝึกหัดภายในหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 4 ชุด เฉลี่ยเท่ากับ 87.25 และประสิทธิภาพของการวัดผลคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนในหน่วยการเรียนรู้ 4 ชุด เฉลี่ยได้เท่ากับ 90.25

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากผลการวิจัยเชิงทดลอง

พบว่า ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และรวมทั้งหมด นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่กำหนดไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากในทุก ๆ ด้าน โดยมีคะแนนรวมจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์ ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอน และด้านการนำเสนอเนื้อหา ตามลำดับ ซึ่งสามารถตอบสนองข้อที่ 4 ได้ว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ที่มีต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยและชุมชนได้พัฒนาขึ้น อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Classroom) วิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (hybrid learning) โดยอาศัยแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Classroom) อันเป็นการบูรณาการผสมผสานศาสตร์ด้านการสื่อสาร ศิลปะ คอมพิวเตอร์ และการจัดการเข้าไว้ด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะใน หลาย ๆ ด้านพร้อม ๆ กัน ประกอบกับแนวคิดทางด้านการศึกษาด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีอิสระต่อการเรียนรู้ของตนเอง สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละครั้ง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเองที่ผู้เรียนต้องการ และยังส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ตรงกับลักษณะความสนใจของวัยผู้เรียน ซึ่งจากการวิจัยได้ผลการศึกษาที่จะนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียน กับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน เมื่อนำผลคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบและหาประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ 80/80

จากการตรวจสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียน การพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ และแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้ได้บทเรียนที่เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 โดยการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การทดลองกับผู้เรียนแบบเดี่ยว การทดลองกับผู้เรียนแบบกลุ่มย่อย และการทดลองกับผู้เรียนภาคสนาม ตามลำดับ และใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบฝึกหัดภายในบทเรียน เป็นเครื่องมือในการหาประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผลของการหาประสิทธิภาพของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรรายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/81.67, 89.00/89.50 และ 87.25/90.25 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยสร้างไว้

ในการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการสร้างและพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญสองส่วน คือ องค์ประกอบกรออกแบบการสอน ให้ความสำคัญในการนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และทฤษฎีด้านจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ และองค์ประกอบด้านการออกแบบหน้าจอ (Screen Design) เกี่ยวข้องกับเทคนิคการนำเสนอเนื้อหาบนจอภาพคอมพิวเตอร์ การจัดองค์ประกอบของหน้าจอ การใช้ภาพ กราฟิก สี เสียง และตัวอักษรเพื่อนำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้และการรับรู้ ดังนั้น การสร้างและพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ดีจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจตรงตามจุดประสงค์ สอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2556, หน้า 78) ที่กล่าวว่า การออกแบบการเรียนการสอนที่เป็นระบบทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ

ในขั้นตอนการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการ เป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนย่อยคือการศึกษาหลักของการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยการศึกษาหลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนด้วยสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ขั้นตอนการออกแบบบทเรียน ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การวิเคราะห์เนื้อหา การกำหนดวัตถุประสงค์ของบทเรียน การกำหนดเนื้อหาและกิจกรรม และการกำหนดวิธีการนำเสนอ ขั้นตอนการสร้างภาพร่างของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การเขียนแผนของบทเรียน การสร้างผังดำเนินงาน เขียนเอกสารกรอบความรู้ และการสรุปภาพร่างของบทเรียน สุดท้ายเป็นการสร้างสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยการสร้างสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และการสร้างเว็บไซต์สำหรับสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ตามข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการสร้างแบบประเมินคุณภาพสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ และการประเมินผลสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตอนที่ 3 เป็นการทดลองใช้บทเรียนและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับ ครูสซ์ (Kruse , 2005, p. 2) ได้กล่าวว่า กระบวนการผลิตบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้ตามมาตรฐานการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) มีขั้นตอนในการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ตามกระบวนการออกแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ADDIE Model ได้แก่ ขั้นตอนการวิเคราะห์

องค์ประกอบทั้งหมดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) ได้แก่ หลักสูตร เนื้อหา และผู้เรียน ขั้นตอนการออกแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ขั้นตอนการนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ และขั้นตอนประเมินผลบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผลิตขึ้นมา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนพบว่า นักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร มีผลการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้ว่า การที่ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่สูงขึ้น เกิดจากการนำเอารูปแบบของการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอัจฉริยะ และทางออนไลน์ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ต้องการที่จะเรียนรู้ รวมถึงการที่ผู้สอนมีการเตรียมพร้อมในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกเครื่องมือต่าง ๆ สร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ และจัดเตรียมคู่มือประกอบการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงทำให้นักศึกษาสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับ ถนอมพร เลาหงษ์แสง (2555, หน้า 18-19) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ไว้ว่า สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางมัลติมีเดีย สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนจากสื่อข้อความเพียงอย่างเดียว หรือจากการสอนภายในห้องเรียนของผู้สอนซึ่งเน้นการบรรยายในลักษณะ Chalk and Talk โดยเมื่อเปรียบเทียบกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับการออกแบบและผลิตมาอย่างมีระบบ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าในเวลาที่เร็วกว่า นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่ง สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2558, หน้า 38) กล่าวว่าทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Cognitive Constructivism) ซึ่งอธิบายว่าผู้เรียนเป็นผู้กระทำ (Active) และเป็นผู้สร้างความรู้ในใจเอง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทในการก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางความรู้ความเข้าใจขึ้น เป็นเหตุให้ผู้เรียนปรับความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลข่าวสารใหม่ จนกระทั่งเกิดความสมดุลทางความรู้ความเข้าใจ หรือเกิดความรู้ใหม่ขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวทั้งสอง จึงส่งผลให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้นหลังจากการเรียนด้วยสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น การเรียนการสอนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid Learning) ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และนวัตกรรมเทคโนโลยีร่วมสมัย ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีที่มีความสำคัญในปัจจุบันมาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ อันเป็นกระบวนการและสื่อที่ตรงกับลักษณะความสนใจของวัยผู้เรียนนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ในเชิงบวก อันจะช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่มีต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกด้านในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีคะแนนรวมจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์ ด้านการจัดกิจกรรม ประกอบการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอน และด้านการนำเสนอเนื้อหา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรายการที่ประเมิน พบว่าหัวข้อที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หัวข้อความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน หัวข้อความน่าสนใจโดยรวมของบทเรียนและเว็บไซต์ และหัวข้อความเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากผลการประเมินความพึงพอใจนำมาอภิปราย ดังนี้

สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาตอบสนองความต้องการในด้านวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของเบทซ์ (Betz, 2009, p.285) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ดึงดูดใจผู้เรียนมากขึ้น เนื่องจากความสามารถของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่พัฒนารูปแบบการนำเสนอให้เป็นที่น่าสนใจ เสริมช่องทางของสื่อหลายอย่างเข้าไปในระบบสื่อการเรียนการสอน เช่น การมีข้อความ รูปภาพ กราฟิก เสียง ประกอบ ภาพแสดงการเคลื่อนไหว ซึ่งการเรียนรู้ผ่านสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มีประโยชน์ต่อทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะทักษะการวิเคราะห์สืบค้น การคิดเชิงวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา และการคิดอย่างอิสระ ทั้งนี้ ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมพร้อมในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกเครื่องมือต่าง ๆ สร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ และจัดเตรียมคู่มือประกอบการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และผลจากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถสรุปได้ว่านักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรมีความพึงพอใจต่อการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำข้อมูลจากผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อการสร้าง หรือพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Instruction) ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ศ 13101 ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ได้แก่ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และแผนการสำรองกรณีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง เช่น การเตรียมแผ่น CD เพื่อจัดการเรียนการสอนแบบออฟไลน์ในห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันการศึกษาที่ต้องการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มาใช้จะต้องมีแผนในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ

2. ด้านผู้สอน เนื่องจากเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สถาบันการศึกษาที่ต้องการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านผู้สอน จัดให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีการศึกษา เพื่อสามารถเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และควรเตรียมความพร้อมในด้านทีมงานหรือนักการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนจากสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีการเรียนการสอนปกติ และกลุ่มที่เรียนรู้ผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

2. ควรมีการศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลการเรียนรู้ผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานที่เรียน เพื่อนำมาปรับปรุงยุคต่อไปให้เหมาะสมกับสภาพจริงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2555). **หลักการออกแบบและการสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์
- เสาวลักษณ์ บุญญวนิช (2555) **บทเรียนออนไลน์**. กรุงเทพฯ : สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <http://www.tsu.ac.th/cc/wbltraining/e-learning.htm>.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2558). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2556). **การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ค. (อาชีวศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Betz, M., K.(2009) "Distance Education: A Systems View" Journal of Information and Communication Technology Education, 1(4), 70-72, Oct-Dec 2005
- Kruse,K. (2005). **The Benefits and Drawbacks of e-Learning**. [Online]. Available:http://www.e-learningguru.com/articles/art1_3htm

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม
เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม
ธัญญ์ลีดา ศรีเจริญวิโรฒ

DEVELOPMENT OF E-LEARNING FOR TRAINING THE CREATION OF ELECTRONIC
BOOKS ANG SILA HIGH SCHOOL TEACHERS
THANSITA SICHAROENWIROT

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรมเรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนการอบรมและหลังการอบรม จากการอบรมบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม แบบทดสอบ แบบประเมินความพึงพอใจ ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) การทดสอบหาประสิทธิภาพ 80.25/84.63 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม มีความพึงพอใจในระดับดีมาก คำสำคัญ: บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์, การฝึกอบรม, ความพึงพอใจ, ประสิทธิภาพ

Abstract

The purposes of this research were ,1) to develop of E-learning for training the creation electronic book Angsilapittayakom school give the efficient criterion of 80/80. 2) To compare achievement before and after training from e-learning for training. 3) To study the teacher satisfaction about e-learning for training the creation of electronic book and teachers of Angsilapittayakom school. The sample were 32 persons that they are teachers of Angsilapittayakom school. The research instruments were, E-learning for training, test and satisfaction. The results of this research were follow, 1) The effect test was 80.25/84.63 higher than the 80/80 standard. 2) The training learning achievement after training was higher than before at the level of .05. 3) The teachers of Angsilapittayakom expressed positive satisfaction about e-learning for training were very good.

Keywords: E-learning, Satisfaction, Performance

นักศึกษา ปรียญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในระบบงานต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ในช่วงระยะสิบกว่าปีที่ผ่านมา คอมพิวเตอร์เริ่มกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้คน ปัจจุบันการนำเอา ระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา เป็นเพราะกระแสความเจริญก้าวหน้า ของ เทคโนโลยีที่เราอาจต้านทานหรือขัดขืนได้รวมทั้งผู้นำทางการศึกษาและ นโยบายของรัฐต่างให้ความสำคัญกับเรื่องระบบคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตาม การนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานในสถานศึกษา ก็อาจมีลักษณะที่ต่าง ๆ กันไปทั้งที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือใช้ในงานบริหารการศึกษา (นพดล อินทร์จันทร์, 2553)

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545-2559) ได้กำหนดแนวนโยบาย เพื่อดำเนินการ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาประเทศ โดยมีกรอบการดำเนินงานให้ใช้ เทคโนโลยีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพของการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนผู้ใช้และผู้ผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีจิตสำนึก จรรยาบรรณ มีความรับผิดชอบต่อสังคมในการผลิตสื่อเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาผู้รับและผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาให้มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเลือกสรรกลั่นกรองและใช้ข้อมูล ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551: ออนไลน์ อ้างถึงใน สามมิติ สุขบรรจง, 2554: 1)

การฝึกอบรม นับว่าเป็นเครื่องมือที่นิยมนำมาใช้ในการพัฒนาองค์การ และตาม ที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ได้กล่าวถึง การพัฒนาประเทศ คือ การพัฒนาคนโดยคนเพราะคนเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดขององค์การจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มี คุณภาพอยู่เสมออันเป็นจุดสำคัญที่นำไปสู่การจัดกิจกรรมวิชาการเสริมการเรียนการสอนนอกหลักสูตร ให้กับนักศึกษาการพัฒนา นักศึกษาในแต่ละคณะส่งเสริมด้วยวิถีจัดการฝึกอบรม ซึ่งเป็นรูปแบบหรือ เทคนิคที่สามารถนำมาใช้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและเป็นบัณฑิตที่พึง ประสงค์ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 1 มาตรา 6 และหมวด 24 (4) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข จึงต้องจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ทุกวิชา ทั้งความรู้ในสาขาวิชา การและวิชาชีพ โดยการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมต่าง ๆ ที่เสริมสร้าง กระบวนการเรียนรู้เร็ว (นุชตริยา ผลพานิชย์, 2553)

วิกฤตการศึกษาในปัจจุบันแสดงให้เห็นชัดเจนว่าจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาของ ประเทศทั้งระบบ รวมถึงเรื่องที่สำคัญที่สุด นั่นคือ การผลิตครู การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (คณะอนุกรรมการกิจการเพื่อการสื่อสารสังคม, 2554) ผู้สอน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน องค์ประกอบที่จะพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน ขึ้นอยู่ที่เทคนิคและวิธีการสอนของผู้สอนที่จะช่วยกระตุ้น ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนให้ งอกงามขึ้น ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน โดยหาเทคนิค วิธีการสอนและสื่อแปลกใหม่ ๆ มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง คอยติดตามและให้กำลังใจ

พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการแสดงออกด้วยการพูด การกระทำตามจินตนาการและความพึงพอใจของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเพื่อนำเนื้อหาเหล่านั้นมาแผ่ขยายประเด็นต่าง ๆ จัดทำเป็นสื่อสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้นในการออกแบบและพัฒนาสื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้นั้น จะต้องรู้จักสื่อแต่ละประเภทอย่างถ่องแท้ก่อนว่าจะสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนแต่ละระดับชั้นได้อย่างไร จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนจึงจะทำให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนประกอบ เช่น เอกสารประกอบการสอน ตำรา วารสาร จุลสาร แผ่นพับ โพรเจกต์ คอมพิวเตอร์ สื่อของจริง เป็นต้น ซึ่งสื่อเหล่านี้ครูผลิตเองยังมีน้อย ขาดการใช้สื่อประกอบการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายเท่าที่ควรทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดความน่าเบื่อหน่ายและไม่บรรลุผลเท่าที่ควร อีกทั้ง การผลิตสื่อการสอนของครูยังมีน้อย เนื่องจากครูขาดความรู้และทักษะในการใช้และผลิตสื่อการสอนที่มีความน่าสนใจและสื่อที่กระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ เนื่องจากครูส่วนใหญ่ยังขาดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการสอน ขาดการศึกษาค้นคว้าข้อมูล มีภาระงานสอนและภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (ปิยะตา ทองประสิทธิ์, 2551)

ด้วยเหตุจากสภาพปัญหา และจากการศึกษาแนวคิดในการแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศอันทันสมัยมาใช้ในการปรับปรุงการอบรมที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนการอบรมและหลังการอบรมด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

สมมติฐานการวิจัย

ครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคมมีผลสัมฤทธิ์หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม จำนวน 55 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม รวม 32 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจงเจาะเลือกครูจาก 8 กลุ่มสาระวิชา กลุ่มสาระวิชาละ 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้มี 3 ประเภท คือ

1. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม จำนวน 5 เรื่อง ประกอบด้วย เรื่องที่ 1 การสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่องที่ 2 การจัดรูปแบบหนังสือ เรื่องที่ 3 การแทรกไฟล์ภาพและไฟล์มัลติมีเดีย เรื่องที่ 4 การปรับแต่งหนังสือ และ เรื่องที่ 5 การสร้างแผ่นซีดีเพื่อเผยแพร่ผลงาน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอบรม จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ

3. แบบวัดความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุดจำนวน 1 ฉบับ จำนวน 15 ข้อ

ขั้นตอนการทดลองและเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้เลือกครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคมที่ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดเตรียมบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม ที่สร้างขึ้นบนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่เป็นเซิร์ฟเวอร์ (Web Server) โดยผ่านระบบเครือข่ายอินทราเน็ต (Intranet) ภายในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

2. ชี้แจงให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทดลอง และความร่วมมือในการทดลอง เพื่อให้ได้ผลตามสภาพความเป็นจริง จากนั้นอธิบายถึงวิธีการเรียกใช้งานบทเรียนตลอดจนคำแนะนำต่าง ๆ ในการใช้งานโปรแกรม

3. เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกอบรมตามบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม เรียนตามบทเรียนได้นำเสนอเริ่มต้นตั้งแต่ ศึกษาวัตถุประสงค์ เรียนตามเนื้อหาในหน่วยต่าง ๆ และแบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรม

4. เมื่อผู้เข้ารับการอบรม เรียนครบทุกหน่วยการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม

5. สอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้ารับการฝึกอบรมหลังจากจบบทเรียนพร้อมกับทำแบบทดสอบหลังบทเรียนเรียบร้อยแล้ว โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้ารับการฝึกอบรมบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม กรอกแบบสอบถามความพึงพอใจ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรมเรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม เนื้อหา จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ 1 การสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

เรื่องที่ 2 การจัดรูปแบบหนังสือ

เรื่องที่ 3 การแทรกไฟล์ภาพและไฟล์มัลติมีเดีย

เรื่องที่ 4 การปรับแต่งหนังสือ

เรื่องที่ 5 การสร้างแผ่นซีดีเพื่อเผยแพร่ผลงาน

โดยเนื้อหา นำเสนอผ่านโปรแกรมจัดการเรียนการสอนออนไลน์ Moodle (รายละเอียดการเรียนรู้ตามภาคผนวก ค) บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เป็นการอบรมที่สอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งผู้อบรมแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ช้าเร็วแตกต่างกัน ดังนั้นบทเรียนนี้ช่วยให้ผู้อบรมรู้สึกพอใจและไม่เกิดความกดดันในขณะอบรม เมื่อผู้อบรมเรียนรู้ไม่ทันผู้อื่น ทำให้ไม่รู้สึกเครียดในระหว่างการอบรม พบว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม ทำให้ผู้อบรมสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ในบทเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม มีข้อความ ภาพ ส่งผลให้บทเรียนน่าสนใจและช่วยกระตุ้นให้ผู้อบรมสนใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่องการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบประสิทธิภาพ (E_1) ของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ตามเกณฑ์ 80 ตัวแรก

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์	n	คะแนนเต็ม	คะแนนระหว่าง กาฝึกอบรม	
			$\bar{X}$	S.D.
เรื่องที่ 1 การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	32	5	4.06	0.62
เรื่องที่ 2 การจัดรูปแบบหนังสือ	32	5	4.00	0.76
เรื่องที่ 3 การแทรกไฟล์ภาพและไฟล์มัลติมีเดีย	32	5	4.03	0.78
เรื่องที่ 4 การปรับแต่งหนังสือ	32	5	4.06	0.84
เรื่องที่ 5 การสร้างแผ่นซีดีเพื่อเผยแพร่ผลงาน	32	5	3.91	0.82
รวมเฉลี่ย ($\bar{X}$)		25	20.06	1.64
ประสิทธิภาพ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 80.25				

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนระหว่างฝึกอบรมจากการทำแบบทดสอบ ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม ตามเกณฑ์ 80 ตัวแรก ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 20.06 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.64 ประสิทธิภาพ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 80.25

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ (E_2) ของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม ตามเกณฑ์ 80 ตัวหลัง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม	n	คะแนนเต็ม	คะแนน หลังฝึกอบรม	
			$\bar{X}$	S.D.
แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม ประสิทธิภาพ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 84.63	32	25	21.16	1.81

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรมด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม ตามเกณฑ์ 80 ตัวหลังในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 21.16 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.81 ประสิทธิภาพ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 84.63

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ประสิทธิภาพ (E_1) คะแนนระหว่างฝึกอบรมจากการทำแบบทดสอบ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 80.25 และประสิทธิภาพ (E_2) จากการทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละ 84.63 ดังนั้นบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) = 80.25/84.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนการอบรมและหลังอบรมด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรมด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนอบรม	19.34	2.509	4.028 *	0.000
หลังอบรม	21.16	1.798		

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการทดสอบคะแนนของผู้อบรม มีคะแนนก่อนอบรม เฉลี่ยเท่ากับ 19.34 คะแนน และมีคะแนนหลังอบรม เฉลี่ย เท่ากับ 21.16 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนอบรม ทั้งสองครั้ง พบว่าคะแนนสอบหลังอบรม สูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคมที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับและระดับความพึงพอใจของครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคมที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

ความพึงพอใจ	$n = 32$		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านรูปแบบการนำเสนอ			
1. คำชี้แจงใช้บทเรียนชัดเจน	4.41	0.80	มาก
2. บทเรียนมีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา	4.56	0.56	มากที่สุด
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับคำอธิบายสอดคล้องกัน	4.47	0.67	มาก
4. รูปภาพที่ใช้ประกอบบทเรียนชัดเจนเหมาะสมต่อการเรียนรู้	4.38	0.79	มาก
5. บทเรียนทำเป็นขั้นตอนการเรียนรู้ง่ายและสะดวกขึ้น	4.59	0.61	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา			
6. จัดลำดับเนื้อหาในแต่ละหน้าจากง่ายไปยาก	4.56	0.67	มากที่สุด
7. แบบทดสอบก่อนหลังเรียนมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	4.56	0.67	มากที่สุด
8. เนื้อหาเรื่องที่เรียนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.44	0.80	มาก
9. บทเรียนมีการนำเสนอที่น่าสนใจน่าติดตาม	4.59	0.50	มากที่สุด
10. การเรียนรู้ผ่านภาพทำให้อยากเรียนมากขึ้น	4.44	0.80	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
11. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามความเหมาะสมของตน	4.56	0.56	มากที่สุด
12. ช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น	4.53	0.67	มากที่สุด
13. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์	4.41	0.80	มาก
14. ผู้เรียนได้รับความรู้จากใช้บทเรียน	4.53	0.62	มากที่สุด
15. บทเรียนใช้ง่ายและสะดวกต่อการเรียนรู้	4.50	0.67	มาก
รวม	4.50	.35	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม ที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและออกแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม ให้มีคุณภาพอยู่ในระดับที่ดี โดยการศึกษาองค์ประกอบหลักในการสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งเทคนิควิธีการ ได้แก่ โปรแกรมที่ใช้ในการผลิต การออกแบบตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว การใช้สี กราฟิก เสียง เพื่อนำมาผสมผสานกันในการนำเสนอข้อมูลและ สร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อบรม และต้องศึกษาหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทางด้าน จิตวิทยาและการพัฒนาบทเรียนให้มีความน่าสนใจ มีแรงกระตุ้นให้ผู้อบรมเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ แล้วผู้วิจัยต้องวางแผนขั้นตอนในการดำเนินการและพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ อย่างเป็นระบบโดยมีการตรวจสอบและประเมิน เพื่อปรับปรุง แก้ไขทุกขั้นตอนตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อแล้วนำไปทดลองตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา จึงทำให้บทเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับดีและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพที่ 80.25/84.63 จากการหาประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าบทเรียนของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 เนื่องมาจากบทเรียนมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ คือ มีการศึกษาเนื้อหาและวิเคราะห์เนื้อหา มีการสร้างบทเรียนที่น่าสนใจ เนื่องจากการจัดองค์ประกอบของหน้าจอ การใช้ภาพ กราฟิก สี เสียง และตัวอักษรเพื่อนำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ รวมถึงได้มีการดำเนินการทดลองตามกระบวนการวิจัย และผู้อบรมยังสามารถใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม นี้บทวนหลังการอบรม ได้อย่างไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ทำให้ผู้อบรมมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

3. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์การอบรมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าก่อน ได้รับการอบรมด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์แสดงว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้อบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามสมมติฐาน จัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บทเรียน e-Learning ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นบทเรียนประเภทเนื้อหา จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่

- เรื่องที่ 1 การสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
- เรื่องที่ 2 การจัดรูปแบบหนังสือ
- เรื่องที่ 3 การแทรกไฟล์ภาพและไฟล์มัลติมีเดีย
- เรื่องที่ 4 การปรับแต่งหนังสือ
- เรื่องที่ 5 การสร้างแผ่นซีดีเพื่อเผยแพร่ผลงาน

4. ความพึงพอใจของครูโรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม ที่มีต่อการฝึกอบรมด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะประโยชน์ของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ดึงดูดใจผู้เรียนมากขึ้น เนื่องจากความสามารถของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่พัฒนารูปแบบการนำเสนอให้เป็นที่น่าสนใจ เสริมช่องทางของสื่อหลายอย่างเข้าไปในระบบสื่อการเรียนการสอน เช่น การมีข้อความ รูปภาพ กราฟิก เสียงประกอบ ภาพแสดงการเคลื่อนไหว ซึ่งการเรียนรู้ผ่านสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มีประโยชน์ต่อทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะทักษะการวิเคราะห์สืบค้น การคิดเชิงวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา และการคิดอย่างอิสระ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ในการสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม ผู้วิจัยควรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา โปรแกรมและทฤษฎีการออกแบบและทฤษฎีการเรียนรู้และกระบวนการสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เป็นอย่างดี และต้องศึกษาโปรแกรมใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่ต้องเลือกใช้โปรแกรมที่ทันสมัยเพื่อรองรับเทคโนโลยีเครือข่ายที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยและพัฒนาเนื้อหาในส่วนโปรแกรม บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม ผ่านทางระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพราะปัจจุบันระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่มียุทธศาสตร์สำคัญมากในการใช้ชีวิตประจำวันและอุปกรณ์ยังสามารถจัดหาได้ง่ายและมีแนวโน้มที่ทันสมัยมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2550). **คู่มือนักฝึกอบรมมืออาชีพ**. การจัดทำแผนการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). **การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน**. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5 (1) (มกราคม – มิถุนายน 2556), 7-20.
- ชูชัย สมธิโก. (2554). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ. (2552). **เทคนิคการฝึกอบรม**. ชลบุรี. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ชร ฐประวิเชตร. (2554). **การเรียนรู้ลักษณะการจัดการ**. การจัดการข้ามวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ดวงกมลพับลิชชิง.
- อมรรัตน์ ชัยเสนหาญ. (2555). **ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การเขียน Mind Mapping สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. ครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

**แนวทางการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระราชรัตนมงคล,ดร. (มนตรี อภิมนต์โก,ยางธิสาร)**

**THE MEDITATION PROCESS OF STUDENTS IN MAHAMAKUT
BUDDIST UNIVERSITY
PHRARAJRATANAMONGKOL,(MONTRI APHIMONTIKO,YANGTHISAN).
ED.D. (ADULT EDUCATION)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติกรรมฐานและความเข้าใจหลักการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า 1) แนวทางการปฏิบัติกรรมฐานได้มีระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการอบรมกรรมฐานภาคปกติ พ.ศ.2543 กำหนดไว้อย่างชัดเจนและ 2) ความเข้าใจหลักการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษา ตามวิธีการอบรมของวิทยาการโดยปฏิบัติในหลักกรรมฐาน 2 อย่าง คือ สมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา

คำสำคัญ:แนวทางการปฏิบัติ/ กรรมฐาน

Abstract

The purpose of this research was to study the Meditation process and the understanding of essential Meditation of students. The results of the study were as follows: 1) to advise the Meditation process by rule of Mahamakut Buddhist University that since 1999, the practice of the Meditation by rule and 2) the understanding of Meditation was found that the students must follow the main practice of Meditation were tranquility meditation and insight Meditation with Morals, Meditation and Wisdom of Tri-pitaka.

Key words: The process of practice/ meditation

ความเป็นมาและความสำคัญ

การปฏิบัติกรรมฐานเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติพระพุทธศาสนา เพราะเป็นการฝึกอบรมจิตใจของคนให้เป็นมนุษย์ คำว่า “คน” หมายถึง คนทั่วไป ซึ่งยังมิได้รับการฝึกฝนอบรมจิตใจให้เป็นคนดีมีคุณธรรมตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา นอกจากนั้นคำว่า “คน” ในภาษาไทยยังมีความหมายที่เป็นกริยาซึ่งมีความหมายถึงกวนให้ทั่ว คือเอามือหรือไม้กวนสิ่งของไปรอบ ๆ ในภาชนะหรือในที่บางแห่ง ส่วนคำว่า “มนุษย์” นั้น มาจากคำว่า มนะ หรือ มโน ซึ่งแปลว่า “ใจ” นำไปสนธิกับคำว่า อุษย ซึ่งแปลว่า สูง มนะ + อุษย = มนุษย์ ดังนั้น มนุษย์ จึงแปลว่า ผู้มีใจสูง หมายความว่า มีจิตใจสูงส่งด้วยคุณธรรม คือ มีจิตใจสูงกว่าคนทั่ว ๆ ไป เมื่อกล่าวถึงจิตใจของคนโดยทั่วไปแล้ว ธรรมชาติของใจนั้นสุดแสนจะว่องไว กล่าวคือใจของคนเรามักคิดฟุ้งไปในที่ต่าง ๆ ในสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามากระทบ และใจมีสภาพท่องเที่ยวไปได้ทุกที่ทุกเวลา ดังนั้น ผู้ที่ไม่ระวังรักษาใจ ปล่อยให้ฟุ้งซ่าน จึงมีชีวิตที่สับสน วุ่นวาย เป็นอันตรายทั้งต่อตนเองและผู้อื่น จิตใจมีสภาพเป็นหัวหน้า ดังที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า (ขุ.ขุ. 25/11/13) ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจประเสริฐที่สุด สำเร็จแล้วแต่ใจ ถ้าบุคคลมีใจอันโทษประทุษร้ายแล้ว กล่าวอยู่ที่ตาม ทำอยู่ที่ตาม ทุกขย่อมไปตามบุคคลนั้น เพราะทุจริต 3 (กายทุจริต วาจาทุจริต มโนทุจริต) อย่างนั้น เหมือนล้อหมุนไปตามรอยเท้าโคตัวลากเกวียนไปอยู่ ฉะนั้น ดังนั้น งานการฝึกอบรมจิตใจจึงมีความสำคัญยิ่ง งานในที่นี้หมายถึงคำว่า “กรรม” ซึ่งแปลว่าการงาน ส่วนคำว่า “ฐาน” ซึ่งแปลว่าที่ตั้ง ร่วมความแปลได้ว่า “กรรมฐาน” คือการฝึกอบรมจิตใจ หรือการฝึกการงานทางใจ คือฝึกใจจิตให้มีฐานอันเป็นที่ตั้งของจิตใจให้มั่นคง มีความสงบ และฝึกอบรมจิตใจของคนให้เป็นจิตใจที่มีคุณธรรม เพื่อให้บรรลุความเป็นมนุษย์คือเป็นมีจิตใจสูงส่งนั่นเอง

การปฏิบัติกรรมฐานมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งในฐานะเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ทางมหาวิทยาลัยจึงได้ให้ความสำคัญในวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมกรรมฐานภาคปฏิบัติ ซึ่งมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ ฝ่ายอบรมกรรมฐาน กองพัฒนานักศึกษา ทั้งนี้ เพื่อสนองพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และพระประสงค์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณ วโรส ที่ได้ทรงตั้งวัตถุประสงค์ เมื่อแรกเริ่มสถาปนามหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อเป็นสถานศึกษาของพระภิกษุสามเณร 2) เพื่อเป็นสถานศึกษาวิทยาการอันเป็นของชาติภูมิและของต่างประเทศ 3) เพื่อเป็นสถานที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาแนวทางการปฏิบัติกรรมฐานและความเข้าใจหลักการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรรมฐานและสามารถนำกรรมฐานไปในชีวิตประจำวันจนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติตลอดชีวิตของตนเอง เพื่อเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขต่อไปในอนาคต

การปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษานอกจากที่ได้กล่าวแล้วนั้น ทางมหาวิทยาลัยยังได้มีโครงการสู่ถึงธรรมสุขถึงใจ เป็นอีกโครงการหนึ่งซึ่งได้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 5 ปีแล้ว (2559) แรกเริ่มโครงการเมื่อจัดขึ้นเมื่อวันศุกร์ที่ 5-6 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ณ ธรรมสถาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา จังหวัดนครปฐม ในมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแจกันดอกไม้สด ให้เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังอัญเชิญมามอบถวาย พร้อมอัญเชิญแจกันดอกไม้ สักการะพระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (พระนิรันตราย) ร่วมในโครงการปฏิบัติธรรม “สู่ถึงธรรมสุข

ถึงใจ” ฉลองพุทธชยันตี 2,600 ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ณ อาคารธรรมสถาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในโครงการดังกล่าวนี้ มหาวิทยาลัยได้ร่วมกับวัดทองเนิยมได้จัดให้มีการปฏิบัติธรรมข้ามคืน ตั้งแต่ต้นปี 2555 กำหนดวันศุกร์แรกของทุกเดือนตลอดปี 2555 ทั้งนี้คณะสงฆ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและพระภิกษุสงฆ์วัดทองเนิยมได้เจริญชัยมงคลคาถาเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ การปฏิบัติธรรมข้ามคืนได้มีการจัดสืบทอดมาทุก ๆ ปี และในปี 2559 กำหนดจัดในวันศุกร์ต้นเดือนสวดข้ามคืนและ 8 คำ 15 คำ สวดมนต์ตั้ง 18.30 เป็นต้นไป ถ้าต้นเดือนตรงวันศุกร์สวดข้ามคืนโดยมหา วิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งการปฏิบัติกรรมฐานที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องดังกล่าวแล้วนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าทางมหาวิทยาลัยเน้นการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจของนักศึกษาให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะคือให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาความรู้และจรณะคือความประพฤติที่ดีงามอันเป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่งของสังคมในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความเข้าใจหลักการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) และบางส่วนเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาและการสัมภาษณ์คณาจารย์ ซึ่งเนื้อหาสาระของการปฏิบัติกรรมฐานที่ปรากฏในบทความนี้ เกิดขึ้นอันสืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ระหว่างปีการศึกษา 2558-2560

ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ - แนวทางการปฏิบัติกรรมฐาน

- ความเข้าใจหลักการปฏิบัติกรรมฐาน

ด้านระยะเวลา

การปฏิบัติกรรมฐาน ใช้ระยะเวลา 15 วัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 จำนวน 330 รูป มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เครื่องมือวิจัย

1. แนวทางการออกปฏิบัติกรรมฐานสำหรับนักศึกษา

การปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษานัมนมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (2551, 402-403) ได้มีแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยออกเป็นระเบียบมหาวิทยาลัยว่าด้วยการอบรมกรรมฐานภาคปกติ พ.ศ. 2543 ซึ่งมีสาระสำคัญของระเบียบนี้ สรุปได้ว่า นักศึกษาทั้งที่เป็นพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ ซึ่งเมื่อนักศึกษาสอบภาคสุดท้ายของหลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแล้ว ต้องออกปฏิบัติกรรมฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด คือ จะต้องอยู่ฝึกอบรมกรรมฐานในสำนักปฏิบัติไม่น้อยกว่า 15 วัน ในขณะที่ไปปฏิบัติกรรมฐาน นักศึกษาต้องตั้งใจปฏิบัติและไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบที่อาจารย์ผู้ให้การอบรมและอาจารย์ผู้ควบคุมได้วางไว้ ส่วนวันเวลาและสถานที่ในการอบรมกรรมฐานนั้นทางมหาวิทยาลัยจะกำหนดเป็นคราว ๆ ไป และก่อนออกเดินทางไปอบรมกรรมฐาน นักศึกษาทั้งหมดต้องเข้ารับการปฐมนิเทศตามวันเวลาและสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด อีกทั้งต้องให้มีการประเมินผลโดยอาจารย์ผู้ให้การอบรมและอาจารย์ผู้ควบคุมเป็นผู้ประเมินผล ส่วนวิธีการประเมินผลนั้น อาจารย์ผู้ให้การอบรมและอาจารย์ผู้ควบคุมเป็นผู้กำหนด หากนักศึกษาผู้ใดได้คะแนนการอบรมกรรมฐานไม่ถึงร้อยละหกสิบ ถือว่าไม่ผ่านการประเมินผล สภามหาวิทยาลัยอาจไม่อนุมัติให้ปริญญาแก่นักศึกษาผู้ไม่ผ่านการประเมินผล หรืออาจจะให้อบรมกรรมฐานเพิ่มอีก 1 ภาคปฏิบัติหรือตามที่เห็นสมควร

2. หลักในการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษา

หลักในการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ยึดหลักการปฏิบัติกรรมฐานตามที่วิทยากรผู้ควบคุมการปฏิบัติ ได้นำมาฝึกและให้การอบรมซึ่งมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

2.1 กรรมฐาน 2 อย่าง

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2537, 1) ทรงอธิบายความหมายของกรรมฐานว่า 1) สมถกรรมฐาน กรรมฐานเป็นอุบายสงบใจ 2) วิปัสสนากรรมฐาน กรรมฐานเป็นอุบายเรื่องปัญญา และทรงอธิบายเพิ่มเติมว่า กรรมฐานเนื่องด้วยปริกรรม ไม่เกี่ยวกับปัญญา จัดเป็นสมถกรรมฐาน กรรมฐานเนื่องด้วยทสสะนทางใจ คติของธรรมดา ปรรกสภธรรมและสามัญญลักษณะ จัดเป็นวิปัสสนากรรมฐาน กรรมฐาน 2 อย่างดังกล่าวนี้เรียกว่า ภavana 2 ก็เรียก และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน, 2558, 40) ทรงให้ความหมายของกรรมฐานว่า ในทางพระพุทธศาสนา ได้แสดงไว้ว่า กรรมฐาน คือที่ตั้งของการงานทางใจไว้ 2 อย่าง คือ 1) สมถกรรมฐาน แปลว่า ที่ตั้งของการงานทางใจ ซึ่งจะตั้งใจให้เป็นสมถะคือให้สงบ 2) วิปัสสนากรรมฐาน แปลว่า ที่ตั้งของการงานทางใจ อันจะทำให้เกิดเป็นวิปัสสนา คือความรู้แจ้งเห็นจริง

สมถกรรมฐานนั้น เป็นประการแรก เพราะจะต้องตั้งใจให้สงบจากราคะ หรือโลภะ โทสะ โมหะ ที่ห่อหุ้มจิตใจอยู่เสียก่อน เพื่อให้จิตใจปลอดโปร่ง หลุดพ้นจากเครื่องหุ้มห่อที่มีอยู่อย่างหนาแน่น ต่อจากนั้นจึงดำเนินในวิปัสสนากรรมฐาน คือเมื่อใจปลอดโปร่ง หลุดพ้นจากกิเลสที่เป็นเครื่องหุ้มห่ออยู่อย่างมากมาย ก็จะเป็นจิตที่สิ้นความลำเอียง เมื่อจิตสิ้นความลำเอียง จะพิจารณาพิจารณาอะไรก็จะเห็นแจ่มแจ้งตามเหตุผลตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นขั้นวิปัสสนาต่อไป

ในเรื่องกรรมฐานนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต, 2548, 70-71) ได้อธิบายไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมว่า ภาวนา แปลว่า การเจริญ, การทำให้เกิดขึ้น, การฝึกอบรมจิต มี 2 อย่าง คือ 1) สมถภาวนา แปลว่า การฝึกอบรมจิตให้เกิดความสงบ, การฝึกสมาธิ 2) วิปัสสนาภาวนา แปลว่า การฝึกอบรมปัญญาให้เกิดความรู้แจ้งตามเป็นจริง, การเจริญปัญญา

ภาวนาสองอย่างนี้ ในบาลีที่มา (ที.ปา.11/379/290,อง.ทุก.20/275/77) ท่านเรียกว่า ภาเวตัพพธรรม และวิชาภาคิยธรรม ในคัมภีร์สมัยหลัง บางทีเรียกว่า กรรมฐาน แปลว่า อารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งการเจริญภาวนา, ที่ตั้งแห่งงานทำความเพียรฝึกอบรมจิต, วิธีฝึกจิต พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ได้อธิบายเรื่องภาวนา เพิ่มเติมอีกว่า ภาวนา 4 คือ 1) กายภาวนา แปลว่า การเจริญกาย, พัฒนากาย, การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรียทั้งห้า ด้วยดี และปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณ มิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงาม ให้กุศลธรรมเสื่อมสูญ 2) สิลภาวนา แปลว่า การเจริญศีล, พัฒนาความประพฤติ, การอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เกื้อกูลแก่กัน 3) จิตตภาวนา แปลว่า การเจริญจิต, พัฒนาจิต, ฝึกอบรมจิตใจ ให้เข้มแข็งมั่นคง เจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตากรุณา มีฉันทะ ขยันหมั่นเพียร อุตสาหะ มีสมาธิ และสดชื่นเบิกบาน เป็นสุขผ่องใส เป็นต้น 4) ปัญญาภาวนา แปลว่า การเจริญปัญญา, พัฒนาปัญญา, การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะ สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ ทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลดปล่อยจากความทุกข์ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา ในบาลีที่มา (อง.ปญจก. 22/79/121) ท่านแสดงภาวนา 4 นี้ ในรูปที่เป็นคุณสมบัติของบุคคล จึงเป็นภาวนิต 4 คือ ภาวนิตกาย ภาวนิตศีล ภาวนิตจิต ภาวนิตปัญญา แปลว่า ผู้ได้เจริญกาย ศีล จิต และปัญญาแล้ว บุคคลที่มีคุณสมบัติชุดนี้ ครบถ้วนย่อมเป็นพระอรหันต์

2.2 อารักขกรรมฐาน

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (2551, 79-82) ทรงให้ความหมายกรรมฐาน พอสรุปได้ว่า อารักขกรรมฐาน แยกเป็น 3 คือ อารักข, กัมม, ฐาน คำว่าฐาน แปลว่าตั้ง, กัมม แปลว่า การงาน, อารักข แปลว่า การรักษา อารักขกรรมฐาน แปลว่า ตั้งการงานไว้เพื่อรักษา หรือการงานที่ตั้งไว้เพื่อรักษา หมายความว่ารักษาคิด เพื่อให้ดำเนินไปในทางที่ดี ไม่ดำเนินไปในทางที่ชั่ว และอารักขกรรมฐาน มีดังนี้

ข้อที่ 1 พุทธานุสสติ ระลึกถึงพระพุทธเจ้าหรือระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า จะระลึกตั้งแต่ต้น ก่อนตรัสรู้ก็ได้ คือ นึกถึงพระองค์ที่ทรงบริบูรณ์ด้วยชาติ ด้วยรูปพรรณสัณฐาน ด้วยทรัพย์สิน ด้วยความเฉลียวฉลาด บริบูรณ์ทุก ๆ อย่าง แต่ไม่ทรงลุ่มหลงในความบริบูรณ์นั้น ทรงอาศัยพระกายทำคุณความดีให้ยิ่งขึ้นจนถึงตรัสรู้ ตรัสรู้แล้วไม่ทรงนั่งอยู่เสวยวิมุตติสุข ทรงพระกรุณาเที่ยวแสดงคำสั่งสอน ประกาศสัจธรรม ธรรมอันเป็นความจริง ในขั้นต้นก็คือเหตุผล ต่อไปถึงธรรมที่อยู่เหนือเหตุผล เมื่อระลึกเช่นนี้ จะเป็นกำลังอุดหนุนใจให้ดำเนินไปในทางที่ดี ไม่ให้หยุดยั้ง ไม่ให้ถอยหลัง และดำเนินไปในทางที่ชั่ว

ข้อที่ 2 แผ่เมตตา, เมตตา เป็นภาษาบาลี บางครั้งเรียกว่า “ไมตรี” ซึ่งมาจากศัพท์ว่า “เมตตา” ซึ่งหมายถึงแสดงความรักหรือประกอบด้วยความรัก อันเป็นข้าศึกแก่ความเกลียด ไม่ใช้รักเกี่ยวข้องกับกาม ถ้ารักเกี่ยวข้องกับกามหรือเกี่ยวข้องกับกามมาคะความยินดีในกาม นั้นเป็นกามราคะ

หรือกามฉันท์ไม่ใช่เมตตา อีกอย่างหนึ่ง ความรักที่มีเป็นธรรมดาแก่คนที่เกี่ยวข้องกัน เช่นมารดาบิดารักลูก ลูกรักบิดามารดา ญาติรักญาติ เหล่านี้ ไม่ใช่เมตตา ไม่ใช่กามฉันท์ หรือกามราคะ แต่เป็น เกล็ดเปาะมะ ความรักที่อาศัยเรื่อ ถ้าหมายตามภาษาไทย คือ ความรักที่เกี่ยวกันกับคนในครอบครัว เมตตาเป็นความรักที่ปรารถนาสุขให้แก่คนทั่วไปหรือสัตว์อื่น การแผ่เมตตาไม่จำเพาะบ้าง ทั่วไปบ้าง แผ่เมตตาจำเพาะ เช่น มารดาบิดาแผ่เมตตาไปในบุตร หรือบุตรธิดาแผ่เมตตาไปให้มารดาบิดา แผ่ไปไม่จำเพาะคือแผ่ตลอดไปในสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ต้องการให้สัตว์ทั้งหมดมีความสุขหรือได้ถึงสุข เมื่อทำเมตตาให้เกิดขึ้นในใจ จะประกอบด้วยเมตตาแล้ว ก็จักไม่พยายาบทจนถึงไม่โกรธเคืองขัดเค้น ใครต่อใคร พยายาบทคือมุ่งร้าย เมตตาตรงกันข้ามคือปรารถนาสุข ให้แก่สัตว์ทั่วไป เมื่อใจประกอบด้วยเมตตาแล้ว เป็นอันตัดตัดความมุ่งร้ายในคนและสัตว์อื่น เป็นบารมีอย่างหนึ่งในบารมี 10 คือ เมตตาบารมี

ข้อที่ 3 อสุภะ คือ พิจารณาร่างกายทั้งหมดของคนของสัตว์อื่นและของตน ให้เห็นว่าเป็นของไม่งาม หรือให้เห็นตามเป็นจริง เช่นร่างกายของคนหรือแม้ของสัตว์ ดูข้างนอกมีหนังเกลี้ยงเงลา หรือสัตว์มีขนงามน่ารักใคร่ชมเชย แต่ถ้ามีโรคเกิดขึ้นแก่ผิวหนัง ทำให้หนังขรุขระระน่าเกลียด ถ้ากลับข้างในออกเป็นข้างนอก ยิ่งขยะแฉงหนักขึ้น เมื่อพิจารณาเห็นกายเป็นอสุภะ คือไม่งดงาม จะได้ไม่ติดอยู่ในกายตนในกายผู้อื่น เปลื้องความคิดในกายออกเสีย

ข้อที่ 4 มรณัสสติ ระลึกถึงความตาย เป็นเครื่องกำจัดความประมาทหมัวเมาในชีวิต เพราะคนที่ประมาทหมัวเมาในชีวิตเห็นว่าจะอยู่ยืดยาวไป ไม่รีบทำอะไรที่ควรทำ แต่ถ้ารู้ว่าใกล้จะตายหรือจวนจะตายแล้ว ก็กระตือรือร้น เช่นคนที่ยังดี ๆ อยู่แม้คิดจะทำบุญกุศล แต่ก็เชื่อว่ายังอีกนานยังไม่ตายก็ปล่อยละเลย ๆ เฉื่อย ๆ ไป แต่พอนึกว่าจะตายเพราะมีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน ก็รีบกุศลกุศลทำ การระลึกถึงความตาย จึงเป็นเครื่องเตือนใจเพื่อให้รีบทำกิจการงานที่ดีที่ชอบ ไม่ประมาทในชีวิต

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปคือ ระลึกถึงพระพุทธเจ้า หรือระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า เป็นเครื่องเตือนใจให้ดำเนินไปข้างหน้า คือมุ่งไปเพื่อทำความดี ไม่ปล่อยชีวิตล่วงไปเปล่า เมื่อเจริญเมตตาก็กำจัดความมุ่งร้ายต่อคนอื่น สัตว์อื่น เมื่อเจริญอสุภะ พิจารณาร่างกายเห็นไม่งาม จะทำให้ไม่ติดอยู่ในกาย เมื่อระลึกถึงความตายจะได้ไม่ประมาท ธรรม 4 อย่างนี้ จึงเป็นเครื่องรักษาจิตอุดหนุนจิตให้ดำเนินไปในทางที่ดีทางที่ถูกต้อง จึงเรียกว่า อารักขกรรมฐาน

2.3 ธาตุกรรมฐาน

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (2551, 84) ทรงอธิบาย ธาตุกรรมฐาน สรุปได้ว่า ธาตุ+กรรมฐาน ดังนั้น ธาตุกรรมฐาน คือ ตั้งการงานเพื่อพิจารณาให้เห็นเป็นธาตุ ดังที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้ภิกษุพิจารณาแยกกายออกเป็นอาการ 31 คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก เป็นต้นไปจนถึงมูลร รวมเป็นอาการ 31 ต่อมาพระอาจารย์เดิม มตถกมตถลุลุค คือเยื่อในสมองเข้าอีกหนึ่ง จึงเป็นอาการ 32 มีเรื่องเล่าว่า ภิกษุพิจารณาแยกกายออกเป็นอาการ 31 เกิดขยะแฉงร่างกายของตน แล้วฆ่าตัวตาย หรือจ้วงวานให้ผู้อื่นฆ่าตนก็มี พระพุทธเจ้าทรงทราบเหตุดังนั้น จึงทรงแก้ด้วยทรงสั่งสอนให้พิจารณารวมสิ่งที่แข็งเข้าเป็นธาตุดิน สิ่งที่เหลวรวมเข้าเป็นธาตุน้ำ สิ่งที่ร้อนหรืออบอุ่นรวมเข้าเป็นธาตุไฟ สิ่งที่เคลื่อนไหวไปมาพัดผันรวมเป็นธาตุลม เพราะฉะนั้น ในอาการของธาตุทั้งสี่ จึงแสดงโดยลักษณะรวมเป็นธาตุ ถ้าแยกออกพิจารณาโดยอาการ 31 เรียกว่า

กายคตาสติ สติไปในกาย คือ พิจารณากาย เรียกว่า อสุกกรรมฐาน พิจารณาร่างกายให้เห็นเป็นอสุกะ ของที่ไม่งาม สุกะ แปลว่างาม อสุกะ แปลว่าไม่งาม

จากที่แสดงมาข้างต้น สรุปได้ว่า ธาตุกรรมฐาน คือ ตั้งการงานเพื่อพิจารณาให้เห็น เป็นธาตุ ได้แก่การพิจารณาร่างกายให้เห็นเป็นของไม่งาม เพื่อให้ไม่ยึดมั่นถือมั่นในร่างกาย ให้เห็น ร่างกายเป็นสิ่งที่ไม่จริง ทำให้ไม่ประมาทในชีวิต แล้วเกิดปัญญาเห็นแจ้งตามความเป็นจริง

2.4 วิธีปฏิบัติกรรมฐาน

วิธีปฏิบัติกรรมฐาน ซึ่งได้แก่ จิตตภาวนา ดังที่ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2554, 13) ทรงให้ความหมายของจิตตภาวนา ว่า จิตตภาวนา แปลว่า การอบรมจิต มีความหมายไปในไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา หรือ สीलสิกขา จิตตสิกขา และ ปัญญาสิกขา เพราะว่าไตรสิกขาต้องปฏิบัติให้ถึงจิตจึงจะเป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญา และศีลเป็นพื้น และทรงอธิบายวิธีปฏิบัติสมถกรรมฐานและปัสนากรรมฐาน (2554, 23-25) ว่า คำว่า “จิตตภาวนา” หมายถึงการอบรมจิตที่เศร้าหมองแล้วให้บริสุทธิ์ได้ ในการอบรมจิตให้บริสุทธิ์ได้ ต้องอาศัย สัจญมวิธี วิธีสำรวมระวังซึ่งได้แก่สติ และ ทมวิธี วิธีฝึกดัดอันได้แก่ปัญญา หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งต้องอาศัย สมถกรรมฐาน กรรมฐานที่ทำให้ใจให้สงบ และวิปสนากรรมฐาน กรรมฐานที่ทำให้ได้ปัญญาเห็นจริงรู้แจ้ง หรือว่ารู้แจ้งเห็นจริง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้แก่สมาธิและปัญญาในไตรสิกขา จิตที่ไม่ได้อบรมย่อมมี อวิชชาคือความไม่รู้หมายถึงไม่รู้จริง ฉะนั้นจึงได้เศร้าหมองไปได้ด้วยเครื่องเศร้าหมองทั้งหลายที่จรรมา อันเรียกว่า อุปกิเลส คือ กิเลส นั้นเอง

แนวปฏิบัติในการทำจิตตภาวนา สีสวิสุทธิ (2554, 35-36) วิสุทธิ 7 เป็นหลักธรรมที่จะแสดงอธิบายเป็นวิธีปฏิบัติในการทำจิตตภาวนาได้ เพราะว่าการทำจิตตภาวนานั้นมุ่งทำจิตให้บริสุทธิ์ ดังที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า จิตนี้ประภัสสรคือผุดผ่องเศร้าหมองไปเพราะอุปกิเลสทั้งหลายที่จรรมา และ พระองค์ตรัสว่า ปุณฺณผู้มีได้สติไม่มีจิตตภาวนา และได้ตรัสว่าจิตที่ประภัสสรคือผุดผ่องซึ่งได้เศร้าหมองไปนี้ ปฏิบัติทำให้บริสุทธิ์ได้ ให้หลุดพ้นได้จากเครื่องเศร้าหมองทั้งปวง พระองค์ตรัสว่า อริยสาวกผู้ สดับแล้วย่อมมีจิตตภาวนา ดังนี้ อันสองความว่า จิตตภาวนานั้นเป็นวิธีทำจิตให้บริสุทธิ์จากเครื่องเศร้าหมองทั้งหลาย และวิสุทธิทั้ง 7 นี้เป็นวิธีปฏิบัติตั้งแต่เบื้องต้น อันทำให้จิตบริสุทธิ์จากความเศร้าหมองไป โดยลำดับ เพราะฉะนั้นจึงแสดงอธิบายวิสุทธิ 7 เป็นแนวปฏิบัติ หรือเป็นวิธีปฏิบัติในการทำจิตตภาวนา ซึ่งวิสุทธิ 7 ได้แก่ 1) สีสวิสุทธิ ความหมดจดแห่งศีล 2) จิตตวิสุทธิ ความหมดจดแห่งจิต 3) ทิณฺณวิสุทธิ ความหมดจดแห่งทิณฺณ 4) กังขาวิตรณวิสุทธิ ความหมดจดแห่งฉันทเป็นเครื่องข้ามพ้นความสงสัย 5) มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ ความหมดจดแห่งญาณเป็นเครื่องเห็นทางหรือไม่ใช่ทาง 6) ปฏิพาญาณทัสสนวิสุทธิ ความหมดจดแห่งญาณเป็นเครื่องเห็นทางปฏิบัติ 7) ญาณทัสสนวิสุทธิ ความหมดจดแห่งญาณทัสสนะ โดยที่วิสุทธิทั้งเจ็ดนี้เป็นทางปฏิบัติ จับตั้งแต่ศีลไปสู่สมาธิและปัญญา ฉะนั้นจึงรวมทางปฏิบัติทั้งหมดจนถึงญาณทัสสนวิสุทธิ ความหมดจดแห่งญาณทัสสนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ ที่สอบภาคสุดท้ายของหลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแล้ว จะต้องอยู่ฝึกอบรมปฏิบัติกรรมฐานในสำนักปฏิบัติไม่น้อยกว่า 15 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นักศึกษาต้องตั้งใจปฏิบัติและไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบที่อาจารย์ผู้ให้การอบรมและอาจารย์ผู้ควบคุมได้วางไว้ และก่อนออกเดินทางไปอบรมกรรมฐาน นักศึกษาทั้งหมดต้องเข้ารับการปฐมนิเทศตามวันเวลาและสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด อีกทั้งต้องให้มีการประเมินผลโดยอาจารย์ผู้ให้การอบรมและอาจารย์ผู้ควบคุมเป็นผู้ประเมินผล ส่วนวิธีการประเมินผลนั้น อาจารย์ผู้ให้การอบรมและอาจารย์ผู้ควบคุมเป็นผู้กำหนด หากนักศึกษาผู้ใดได้คะแนนการอบรมกรรมฐานไม่ถึงร้อยละหกสิบ ถือว่าไม่ผ่านการประเมินผล สภามหาวิทยาลัยอาจไม่อนุมัติให้ปริญญาแก่นักศึกษาผู้ไม่ผ่านการประเมินผล หรืออาจจะให้อบรมกรรมฐานเพิ่มอีก 1 ภาคปฏิบัติหรือตามที่เห็นสมควร

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า ได้มีระเบียบมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการอบรมกรรมฐานภาคปกติ พ.ศ.2543 กำหนดแนวทางการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน
2. ความเข้าใจหลักในการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาปฏิบัติตามการอบรมของวิทยากรในหลัก กรรมฐาน 2 อย่าง คือ 1) สมถกรรมฐาน กรรมฐานเป็นอุบายสงบใจ 2) วิปัสสนากรรมฐาน กรรมฐานเป็นอุบายเรื่องปัญญา โดยมีแนวทางปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางการปฏิบัติกรรมฐานสำหรับนักศึกษา พบว่า การปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษานั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (2551, 402-403) ได้มีแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยออกเป็นระเบียบมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการอบรมกรรมฐานภาคปกติ พ.ศ.2543 และข้อปฏิบัติเรื่องการอบรมกรรมฐานภาคปฏิบัติของนักศึกษา ปีที่ 4 พ.ศ.2554 นั้น เป็นสิ่งที่ดี แต่จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการออกปฏิบัติกรรมฐาน พบว่า ยังมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขอยู่หลายประการ ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของพระมหาวีโรจน์ คุตตวิโร (2551, 65, 87-88) ว่า การไม่ระบุหัวข้อบรรยายไว้ให้ชัดเจน แล้วให้วิทยากรผู้บรรยาย ซึ่งมาจากต่างวัด ทำให้เกิดปัญหาในการบรรยายหัวข้อธรรมที่ซ้ำซ้อนกัน และทำให้ผู้ฟังไม่ให้ความสนใจในการฟังธรรมบรรยาย เพราะเคยฟังในวันก่อนหน้านั้นมาแล้ว จากสภาพปัญหาดังกล่าวแล้วนี้ ผู้เขียนได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมกรรมฐานของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในงานวิจัยของพระมหาวีโรจน์ คุตตวิโร (2551, 65) พบว่า ทศนคติของนักศึกษาศฤงคารที่มีต่อโครงการอบรมกรรมฐานเห็นว่าควรมีการปรับปรุง โดยมีความคิดเห็นดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด และได้มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีพระวิปัสสนาจารย์หลาย ๆ รูป เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของวิปัสสนาจารย์ เพราะโครงการต้องมีการสอนตั้งแต่เข้าถึงคำ และควรมีการแจ้งเรื่องระเบียบปฏิบัติและสิ่งของจำเป็นที่ต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติล่วงหน้าอย่างชัดเจน (2551, บทคัดย่อ) ซึ่งจากข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้เมื่อนำไปพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนวิทยากรในโครงการอบรมกรรมฐาน ของฝ่ายอบรมกรรมฐาน ปี 2558 ที่มีวิปัสสนาจารย์ 1 รูป/วัน จึงเป็นประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาปรับปรุงให้การอบรมกรรมฐานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกว่า 1) ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายใน

การปฏิบัติกรรมฐานและต้องให้ข้อมูลที่ชัดเจนแก่นักศึกษา 2) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับโครงการปฏิบัติกรรมฐานมากกว่าเดิม 3) ควรหาสำนักปฏิบัติที่อยู่ใกล้กับสถานศึกษาเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติ 4) ควรมีการแต่งตั้งกรรมการที่เป็นส่วนหนึ่งของนักศึกษาเพื่อที่นักศึกษาจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่และงานที่ต้องปฏิบัติในแต่ละวันของเจ้าหน้าที่ 5) นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมควรงดการใช้โทรศัพท์มือถือ 6) ควรงดการพูดคุยกันเพื่อการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาจะได้มีสมาธิมากขึ้น

2. หลักในการปฏิบัติกรรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ยึดหลักการปฏิบัติกรรมฐานตามที่วิทยากรผู้ควบคุมการปฏิบัติ ได้นำมาฝึกและให้การอบรมในหลักการสำคัญประกอบด้วย 1) กรรมฐาน 2) อย่าง ได้แก่ สมถกรรมฐาน กรรมฐานเป็นอุบายสงบใจ 2) วิปัสสนากรรมฐาน กรรมฐานเป็นอุบายเรื่องปัญญา 2) วิธีปฏิบัติกรรมฐาน เน้นที่การจิตตภาวนา ได้แก่ การอบรมจิต มีความหมายไปในไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นั้น อภิปรายว่า เป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติ ดังที่พบในงานวิจัยเกี่ยวกับประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน ดังเช่นงานวิจัยของ ปิยะดี ประเสริฐสมและคณะ (2559, Online) ที่ได้วิเคราะห์ผลการศึกษาและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐานด้วยสัญญาณคลื่นสมองระบบวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานส่งผลดีต่อผู้ปฏิบัติในการเพิ่มภาวะความสงบนิ่ง และลดความฟุ้งซ่านหรือความเครียด เนื่องจากการนั่งวิปัสสนากรรมฐานจะช่วยเพิ่มปริมาณคลื่นสมองช่วงความถี่ต่ำ และลดปริมาณคลื่นสมองช่วงความถี่สูง (ความถี่ของคลื่นสมอง เรียงจากสูงไปต่ำ ได้แก่ High Beta/ความวิตกกังวล, การตื่นตัวมากเกินไป Beta/การคิด, ความมุ่งมั่น, ความตั้งใจ Alpha/ความเตรียมพร้อมในการทำงาน, ความสงบ Theta/ความคิดสร้างสรรค์, ความคิดที่ลึกซึ้ง และ Delta/การนอน, การซ่อมแซมสมอง, การแก้ปัญหาคับข้องใจ) ในกลุ่มผู้ไม่เคยปฏิบัติวิปัสสนามาก่อน พบว่า หลังการปฏิบัติแล้ว ผู้ปฏิบัติมีความสงบนิ่ง หรือแสดงถึงความพร้อมของสมองที่จะทำงานและแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ในกลุ่มผู้เคยปฏิบัติมาก่อน พบว่าหลังจากการปฏิบัติแล้ว มีการทำงานของสมองที่สอดคล้องกับความคิดเชิงลึกซึ้ง จากผลการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์นี้สอดคล้องกับหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในมหาสติปัฏฐานสูตรว่าด้วยการเจริญสติปัฏฐานซึ่งเป็นทางสายเดียวที่ปฏิบัติเพื่อความบริสุทธิ์ เพื่อความดับทุกข์เพื่อบรรลुพระนิพพาน จึงควรส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปนำวิธีการปฏิบัติกรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4 นี้ไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้ช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างขวางต่อไป ซึ่งในวันนำเสนอผลการวิจัยเรื่องนี้ มีการสาธิตการวัดสัญญาณสมองโดยใช้อุปกรณ์ที่เชื่อมต่อสัญญาณสมองเข้ากับคอมพิวเตอร์ (BCI: Brain Computer Interface) แสดงผลการวัดคลื่นสมองบนจอฉายภาพ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ แพทย์หญิงสาคร ธนमितต์ ผู้เข้าร่วมฟังการเสนอผล ได้อาสาเป็นผู้รับการวัดสัญญาณสมองตอนนั่งสงบ ตอนพูด และตอนกวดฟัน ทำให้ที่ประชุมประจักษ์เห็นผลความแตกต่างของสมองในแต่ละอารมณ์ และเข้าใจการนำเสนอผลการวิจัยมากยิ่งขึ้น

พงษ์ วรพงศ์พิเชษฐ (2556, Online) ได้ศึกษาเรื่องสมองพัฒนาได้ด้วยการเจริญสติ อันเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยสมาธิและวิปัสสนา คือ สมองเป็นตัวควบคุมความคิด อารมณ์ความรู้สึก ความจำ ซึ่งมีการทำงานอันสลับซับซ้อน วิชาการที่เรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและการทำงานของสมองเรียกว่า วิชาวิทยาศาสตร์ทางระบบประสาท (Neuroscience) ซึ่งเป็นวิชาการที่มีความสำคัญมาก กำลัง

ได้รับความสนใจอย่างมากในทางการแพทย์ เนื่องจากทำให้เข้าใจกลไกการทำงานต่าง ๆ ของสมองในด้านต่าง ๆ เช่น ความคิด ความจำ การรับรู้อารมณ์ความรู้สึก

นอกจากนั้น เขายังได้ศึกษากรณีของอารมณ์เครียด อารมณ์โกรธ และอารมณ์ซึมเศร้า ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสมองในทางตรงข้าม คือมันทำให้เซลล์สมองเสื่อม ความจำเสื่อมลง และเซลล์อายุสั้นลง การวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้ พบว่า คลื่นสมองในคนฝึกสมาธิและวิปัสสนา สมองคนเราสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ตลอดเวลา โดยการทำสมาธิและวิปัสสนา ซึ่งจะแก้ไขอารมณ์ด้านลบได้ โดยการพัฒนสมองส่วนที่เกี่ยวกับการรับรู้อารมณ์ และวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงสมองคือการเจริญสติให้อยู่กับปัจจุบัน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการป้องกันโรคจิต โรคประสาท ทำให้มีสุขภาพจิตดี

เดวิดสัน ทำสมาธิภาวนาอยู่เป็นประจำทุกวัน เขาสนใจพุทธศาสนาตั้งแต่เป็นนักศึกษาแพทย์ปีที่ 2 ได้มีโอกาสเดินทางมาเรียนรู้เกี่ยวกับการฝึกสมาธิในอินเดีย และได้เป็นกรรมการสถาบัน Mind and Life Institute ในปี 1991 เป็นต้นมา สถาบันแห่งนี้เป็นสถาบันที่นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการศาสนา พระภิกษุ มาพบกันเพื่อเสวนาทางวิชาการว่าด้วยพุทธศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งมีการจัดประชุมวิชาการทุกปี โดยมีองค์ทะไลลามะ เป็นประธาน ซึ่งเขาได้ทำงานร่วมกับองค์ทะไลลามะอย่างยาวนาน และพระองค์ท่านได้ให้การสนับสนุนงานวิจัยของเขาตลอดมา สถาบันแห่งนี้ได้สร้างองค์ความรู้และเชื่อมวิทยาศาสตร์เข้ากับศาสนา เป็นผู้จุดประกายให้นักวิทยาศาสตร์หันมาสนใจเรื่องของจิต เรื่องของศาสนาในแง่มุมต่าง ๆ และมีผลงานวิชาการออกมามากมายจนถึงปัจจุบัน

ประโยชน์ของสมาธิในระดับสากล: SASHA (ประถม) (2556, Online) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับสมาธิในระดับสากล ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ว่า “สมาธิ” นั้นเป็นเรื่องสากล ไม่ได้จำกัดความรู้ และการปฏิบัติอยู่เพียงแค่ชาวพุทธเท่านั้น พุทธศาสนาเป็นศาสนาสากล ดังนั้นในภาคปฏิบัติเรื่องของ “สมาธิ” จึงเป็นสากลเช่นกัน สมาธินั้นมีประโยชน์มาก เมื่อฝึกอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกวันอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ยืนยันว่า เมื่อทดลองให้ผู้ป่วยโรคต่าง ๆ ฝึกสมาธิแล้วทำให้ผลการรักษาดีขึ้นอย่างรวดเร็ว หรือ มีเรื่องราวของผู้ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งระยะสุดท้าย สามารถมีชีวิตอยู่ได้อีกเพียง 3 เดือน เมื่อฝึกสมาธิเนื่องจากหวังเอาบุญเป็นที่พึ่งก่อนที่จะละโลก ปรากฏว่าเนื้อร้ายเหล่านั้นกลับฝ่อลง และหายขาดอย่างน่าอัศจรรย์ ทั้งนี้เพราะ “ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว” หากเรามีกำลังใจ และไม่กังวลกับโรคร้ายต่าง ๆ มากเกินไป อีกทั้งยังทำสมาธิให้ใจสบาย ร่างกายก็หลั่งสารเอ็นโดฟินออกมามาก ซึ่งถือได้ว่าเป็นยารักษาโรคตามธรรมชาติของร่างกายเรา ในทางละเอียดโรคทุกโรคมีสาเหตุจากวิบากกรรมเก่าที่เราได้ทำมาในภพชาติก่อน ๆ เมื่อฝึกสมาธิ จิตใจที่นิ่งว่าง ไม่คิดอะไรเลยนั้น ถือว่าเป็นจิตใจที่ปราศจากกิเลส เกิดพลังบุญมหาศาลไปตัดทอนวิบากกรรมเหล่านั้นให้หนักเป็นเบา จากเบาเป็นหายนี่คือประโยชน์ของสมาธิที่อธิบายแบบรวบรัดให้เห็นภาพกันง่าย ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากบทความนี้ แนวทางการปฏิบัติกรรณฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถนำแนวทางการปฏิบัติกรรณฐานนี้ไปใช้แก้ไขปัญหาการปฏิบัติกรรณฐานสำหรับนักศึกษา ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยควรณรงค์และพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติกรมฐาน โดยกำหนดให้เป็นภารกิจเร่งด่วน และต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการปฏิบัติกรมฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ควรวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมพระวิปัสณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

ปิยะดี ประเสริฐสมและคณะ. (2559). วิเคราะห์ผลการศึกษาและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐานด้วยสัญญาณคลื่นสมองระบบวิทยาศาสตร์. (Online). Available:

http://crs.mahidol.ac.th/thai/activity_news_05-13-59.htm. (2559, สิงหาคม23).

ฝ่ายอบรมกรรมฐาน. (2560). เอกสารประกอบการอบรมกรรมฐาน. นครปฐม: กองพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระมหาวิโรจน์ คุตติวโร. (2551). ทศนคติของนักศึกษาคฤหัสถ์ที่มีต่อโครงการปฏิบัติกรมฐานของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. นครปฐม: วิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แพทย์พงษ์ วรพงศ์พิเชษฐ. (2556). สมองพัฒนาได้ด้วยการเจริญสติ อันเป็นบทความเกี่ยวกับการวิจัยสมาธิและวิปัสสนา (ตอนที่ 1). (Online).

Available:<http://www.manager.co.th/dhamma/viewnews.aspx?NewsID=9560000079672>. (2559, สิงหาคม25).

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2551). ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.2540-2550. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน). (2557).

สัมมาทิฐิ ตามพระเถราธิบายของท่านพระสารีบุตรเถระ. กรุงเทพฯ: วัดบวรนิเวศวิหาร.

_____. (2554). จิตตภาวนา. กรุงเทพฯ: ทุน 21 เมษายน, วัดบวรนิเวศวิหาร.

_____. (2558). การปฏิบัติอบรมจิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์สุรวัฒน์.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2537). **ธรรมวิภาค ปริเฉทที่ 2**. พิมพ์ครั้งที่

38. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์. (2551). **พระโอวาทธรรมบรรยาย**. กรุงเทพฯ:

มหามกุฏราชวิทยาลัย.

การพัฒนาแบบการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตจังหวัดเลยเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน
แพ็ต รมยะ

THE DEVELOPMENT OF A MODEL FOR PREPARATION OF TERTIARY
EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN LOEI PROVINCE TO SUPPORT
THE ASEAN COMMUNITY
PAT ROMAYA

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลย และเพื่อนำเสนอรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการก้าวสู่เสรีประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคลากรในสถาบันการศึกษา 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย และวิทยาลัยเทคนิคเลย จำนวน 322 คน สำหรับเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ และตัวแทนบุคลากร จำนวน 40 คน สำหรับเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการณ์ปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษา ประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับยอมรับได้ ในด้านงานบริหารและงานวิชาการ ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ด้านภาพลักษณ์ การยอมรับ ความนิยม ความภาคภูมิใจ และด้านการส่งเสริมและฟื้นฟูเอกลักษณ์ท้องถิ่น ประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ได้แก่ ด้านเครือข่าย และด้านการจัดการงบประมาณจากผู้สนับสนุนภายนอก ส่วนประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับวิกฤต ได้แก่ ด้านความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติ และด้านการสนับสนุนจากฝ่ายการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ ในส่วนของรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ประเด็นความพร้อม 3 ด้าน 15 กลยุทธ์ ได้แก่ ด้านการบริหารและวิชาการ (6 กลยุทธ์) ด้านความเข้มแข็งแห่งตน (5 กลยุทธ์) และด้านเครือข่ายสัมพันธ์ (4 กลยุทธ์) ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้โดยการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องและสอดคล้องตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาของตน

คำสำคัญ: รูปแบบ / การเตรียมความพร้อม / เสรีประชาคมอาเซียน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ABSTRACT

The aims of this research were to investigate the current situations and preparedness to support ASEAN Community of the 5 tertiary educational institutions in Loei Province, and to develop a model for those institutions to prepare themselves accessing ASEAN Community. The subjects were a person in Loei Rajabhat University, Mahamakut Buddhist University Sri Lanchang Campus, Mahachula-longkornrajavidyalaya University Loei Sangha College, Loei Vocational Collage and Loei Technical Collage. The instruments were five different questionnaires completed by five different groups of 322 informants. The Interviews and focus group discussions were conducted with 40 participants. The findings revealed that: among three criteria (high accepted, improvement needed, being critical) for preparedness to access ASEAN Community, there were 4 aspects of preparedness that most institutions identified them as of high accepted. They were the administrative and academic affairs; self-capacity of institution; pride, popularity and good image of institution; and promoting and conserving identities of their local community. The aspects of preparedness that most institutions placed them at the improvement needed level were: networking; and budget management. The aspects that most institutions considered being critical were regionalism and internationalism; and supporting by outsiders, local politicians, and business sectors. With respect to the developed model for preparation to access ASEAN Community, it comprises 3 preparedness aspects, 15 strategic plans. They are administrative and academic affairs, which consists of 6 strategic plans, self-capacity, which comprises 5 strategic plans and, networking, which comprises 4 strategic plans. The model can be implemented in particular contexts of the 5 institutions.

Keywords: model / preparedness / ASEAN Community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรืออาเซียน (ASEAN) ได้ลงนามร่วมกันในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เพื่อประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี 2563 หรือ ค.ศ. 2020 โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน ในด้านการเมืองให้จัดตั้ง “ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน” หรือ ASEAN Political Security Community (APSC) ด้านเศรษฐกิจให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” หรือ ASEAN Economic Community (AEC) และด้านสังคมและวัฒนธรรมให้จัดตั้ง “ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” หรือ ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) ซึ่งต่อมาผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นกว่าเดิมอีก 5 ปี คือภายในปี พ.ศ. 2558 โดยได้เล็งเห็นว่าสถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาเซียนจำเป็นต้อง

ปรับตัวเพื่อให้สามารถคงบทบาทนำในการดำเนินความสัมพันธ์ในภูมิภาคและให้อาเซียนมีความมั่นคง มั่งคั่งและสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ของโลกได้ ซึ่งนับเป็นความท้าทายและเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่จะส่งผลกระทบอย่างมากต่อประเทศสมาชิกของอาเซียนทั้งหมด ดังนั้น ประเทศสมาชิกอาเซียนจึงเร่งเตรียมความพร้อมในทุกด้านเพื่อรองรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือหาแนวทางใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างเต็มที่ สำหรับประเทศไทยถือว่าทุกภาคส่วนมีความเกี่ยวข้องและต้องร่วมมือกันในการสร้างความตระหนัก การตื่นตัวและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นภายในประเทศ โดยศึกษาโอกาสและผลกระทบต่อประเทศในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความรู้ให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่องในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในส่วนของภาคการศึกษาผลกระทบที่จะมีต่อประเทศไทยคือการเปิดเสรีการค้า บริการด้านการศึกษา การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนจะทำให้การเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาง่ายและสะดวกขึ้น อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดการเคลื่อนไหวถ่ายเทองค์ความรู้ ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศสมาชิก การศึกษาไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อผลิตกำลังคนของประเทศให้มีความพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียนนั้น สถานศึกษานับว่าเป็นแหล่งสำคัญที่สุดที่จะต้องตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการเตรียมความพร้อมให้เห็นเป็นรูปธรรม ในขณะที่ภาครัฐเตรียมการโดยการให้ข้อมูลแก่ประชาชนในประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจ สถานศึกษาก็ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านแหล่งความรู้ ด้านหลักสูตร กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสร้างเครือข่าย การพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนนักศึกษา ซึ่งจะเป็นแรงงานหลักที่สำคัญของประเทศที่ต้องมีความรู้และความเข้าใจในสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศของตน รวมทั้งตระหนักถึงผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบ เพื่อจะสามารถเตรียมตัวให้พร้อมกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต ผู้วิจัยมีความสนใจว่าการเตรียมความพร้อมในสถาบันการศึกษาของประเทศไทยได้ดำเนินการอย่างเต็มกำลังแล้วหรือไม่ อย่างไร เพราะในขณะนี้ อาเซียนเดินทางมาถึงต้นปี พ.ศ. 2558 แล้ว แต่ดูเหมือนว่าสถาบันการศึกษาหลายระดับหลายแห่งยังไม่ประกาศตนให้เห็นเด่นชัดว่าตนเองมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดเลย ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนขนาดเล็กจังหวัดหนึ่งที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านโดยง่าย และมีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่แตกต่างกันถึง 5 แห่ง และเนื่องจากเหตุผลอีกหลายประการ คือ สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดเลย ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีเขตแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน มีด่านพรมแดนถึงสองแห่งที่ทั้งคนไทยและประเทศเพื่อนบ้านถึง 3 ประเทศคือ ลาว เวียดนาม และจีนสามารถเดินทางติดต่อค้าขายไปมาหาสู่กันได้โดยสะดวกเมื่อเข้าสู่เสรีประชาคมอาเซียน การติดต่อกันระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนจะเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการท่องเที่ยว การค้าขาย งานอาชีพอื่น ๆ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเลยมีการเตรียมบัณฑิตเพื่อรองรับการเคลื่อนไหลถ่ายโอนของชนชาติเพื่อนบ้านหรือไม่ อย่างไร สภาพเศรษฐกิจที่กำลังเจริญเติบโตแบบก้าวกระโดด มีการขยายตัวของการลงทุนอย่างมากทั้งทางด้านการค้าและการเกษตรกรรม มีอัตราการจ้างงานโดยใช้แรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงแรงงาน, 2558) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเลยมีการเตรียมบัณฑิตเพื่อเข้าสู่การแข่งขันในตลาดแรงงานหรือไม่ อย่างไร และเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมและมรดกทาง

ธรรมชาติที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้จังหวัดเลยเป็นแหล่งเศรษฐกิจ แหล่งท่องเที่ยว และแหล่งรวมของคนหลากหลายเชื้อชาติ จังหวัดเลยจึงมีโอกาสมากในการอนุรักษ์ เผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสิ่งเหล่านี้กับประเทศเพื่อนบ้าน สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเลยมีการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ของชาติหรือของจังหวัดของตนเพื่อการนี้หรือไม่ อย่างไร การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพการณ์ ณ ปัจจุบันในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน และพัฒนารูปแบบในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวนโยบายและแนวปฏิบัติต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์เตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลยเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลยเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการณ์เตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลยเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน รายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่ง ในเขตจังหวัดเลย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย และวิทยาลัยเทคนิคเลย ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้บริการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา: อธิการบดี/รองอธิการบดี/ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้บริหารระดับคณบดี/รองคณบดี หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าส่วน/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าสาขาวิชา อาจารย์/ข้าราชการ/พนักงาน สายงานรับผิดชอบการเรียนการสอนหรือพนักงานการศึกษา สายสนับสนุน/เจ้าหน้าที่/นักวิชาการ กลุ่มที่ 2 ผู้รับบริการ ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิต หรือศิษย์เก่า กลุ่มที่ 3 นายจ้างที่มีการจ้างงานบัณฑิตหรือนักศึกษาฝึกงาน ได้แก่ เจ้าของกิจการผู้บริหารที่ทำหน้าที่แทนเจ้าของกิจการ หรือหัวหน้างานสายตรงของบัณฑิต กลุ่มที่ 4 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานจากหน่วยงานที่สังกัด นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ หรือผู้นำชุมชน กลุ่มที่ 5 ผู้สนับสนุน ได้แก่ นักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่น ผู้อำนวยการโรงเรียน/ครูใหญ่ ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด / ผู้บริหารการศึกษาท้องถิ่น NGO สมาคมท้องถิ่น ฯลฯ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแบบ proportional to size (pps) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน และสุ่มตัวแทนผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบเจาะจงอีกจำนวน 40 คน

เครื่องมือวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาในการเตรียมให้
องค์กรของตนสามารถเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ศึกษาประเด็นความ
พร้อม 8 ด้าน ได้แก่ ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ด้านเครือข่าย ด้าน
ภาพลักษณ์ การยอมรับ ความนิยม และความภาคภูมิใจ ด้านการส่งเสริมและฟื้นฟูเอกลักษณ์ท้องถิ่น
และการเตรียมความพร้อมชุมชน ด้านการจัดการงบประมาณจากผู้สนับสนุนภายนอก ด้านสนับสนุน
จากฝ่ายการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ และด้านความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติ โดยใช้เก็บกับ
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน

2. การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่
เป็นผู้บริหารหรือตัวแทนอาจารย์ เจ้าหน้าที่และตัวแทนนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่ง ๆ ละ
8 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ครอบคลุมประเด็นคำถามเชิงลึกเกี่ยวกับ
นโยบาย แผนยุทธศาสตร์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ในประเด็นความตระหนัก
การตื่นตัวและการเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการเป็นส่วน
ร่วมในประชาคมอาเซียน ด้านงานบริหาร นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน ด้านงานวิชาการ แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
สิ่งที่ต้องการในการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการเป็นสมาชิกเสรีประชาคมอาเซียน และรูปแบบในการ
เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเป็นสมาชิกเสรีประชาคมอาเซียนที่สถาบันต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลย
เพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน ดำเนินการดังนี้

1. สังเคราะห์และประมวลข้อมูลเพื่อยกร่างรูปแบบการเตรียมความพร้อมของ
สถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลยเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน โดยผู้วิจัยใช้ “แผนยุทธศาสตร์
อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน” และ “แผนยุทธศาสตร์การ
พัฒนาการอาชีวศึกษา” ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) เป็นฐานความคิดในการสร้าง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถาม 5 ฉบับ และบทสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเบื้องต้น
จากการประเมินสภาพการณ์ปัจจุบันในการเตรียมความพร้อมฯ ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่ง ใน
จังหวัดเลย แล้วนำผลที่ได้มาแปลผลและตีค่าระดับการเตรียมความพร้อมฯ ของแต่ละสถาบันและใน
ภาพรวมของสถาบันทั้ง 5 แห่ง จากนั้นนำผลระดับการเตรียมความพร้อมฯ มาสังเคราะห์และประมวล
เป็นร่างรูปแบบการเตรียมความพร้อมฯ

2. ประชุมวิพากษ์รูปแบบการเตรียมความพร้อมฯ โดยผู้เชี่ยวชาญจากสหสาขาวิชาชีพ
จำนวน 7 คน

3. พัฒนาปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตจังหวัดเลยเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียนตามการวิพากษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาการเตรียมความ
พร้อมฯ 2 ประการ คือ กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความพร้อมในการเข้าสู่
เสรีประชาคมอาเซียนและรูปแบบการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลยเพื่อ
รองรับเสรีประชาคมอาเซียน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการณ์ปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่ง ในภาพรวมมีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับยอมรับได้ 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ด้านภาพลักษณ์ การยอมรับ ความนิยม ความภาคภูมิใจ และด้านการส่งเสริมและฟื้นฟูเอกลักษณ์ท้องถิ่น ประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุงมี 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านเครือข่าย และด้านการจัดการงบประมาณจากผู้สนับสนุนภายนอก ส่วนประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับวิกฤตมี 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติ และด้านการสนับสนุนจากฝ่ายการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ

เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ผลการศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันเป็นรายสถานศึกษา พบว่า

1.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับยอมรับได้ 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (5) ด้านการส่งเสริมและฟื้นฟูเอกลักษณ์ท้องถิ่นและชุมชน และการเตรียมความพร้อมชุมชน ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อม ที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (4) ด้านภาพลักษณ์ การยอมรับ ความนิยม ความภาคภูมิใจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (8) ด้านความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด และมีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับวิกฤต 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (6) ด้านการจัดการงบประมาณจากผู้สนับสนุนภายนอก ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (7) ด้านสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง การเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด

1.2 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง มีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับยอมรับได้ 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด มีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (4) ด้านภาพลักษณ์ การยอมรับ ความนิยม ความภาคภูมิใจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (5) ด้านการส่งเสริมและฟื้นฟูเอกลักษณ์ท้องถิ่นและชุมชน และการเตรียมความพร้อมชุมชน ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด และมีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับวิกฤต 5 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (6) ด้านการจัดการงบประมาณจากผู้สนับสนุนภายนอก ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (7) ด้านสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง การเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (8) ด้านความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด

1.3 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย มีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับยอมรับได้ 6 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด (4) ด้านภาพลักษณ์ การยอมรับ ความนิยม ความภาคภูมิใจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด (5) ด้านการส่งเสริมและฟื้นฟูเอกลักษณ์ท้องถิ่นและชุมชน และการเตรียมความพร้อมชุมชน ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด (8) ด้านความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด มีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (6) ด้านการจัดการงบประมาณจากผู้สนับสนุนภายนอก ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด และมีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับวิกฤต 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (7) ด้านสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง การเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด

1.4 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย มีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับยอมรับได้ 6 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (4) ด้านภาพลักษณ์ การยอมรับ ความนิยม ความภาคภูมิใจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (5) ด้านการส่งเสริมและฟื้นฟูเอกลักษณ์ท้องถิ่นและชุมชน และการเตรียมความพร้อมชุมชน ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (6) ด้านการจัดการงบประมาณจากผู้สนับสนุนภายนอก ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด มีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (8) ด้านความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด และมีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับวิกฤต 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (7) ด้านสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง การเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด

1.5 วิทยาลัยเทคนิคเลย มีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับยอมรับได้ 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (4) ด้านภาพลักษณ์ การยอมรับ ความนิยม ความภาคภูมิใจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด มีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (7) ด้านสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง การเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด และมีประเด็นความพร้อมที่อยู่ในระดับวิกฤต 6 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นความพร้อมที่ (1) ด้านงานบริหารและงานวิชาการ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (2) ด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ประเด็น

ความพร้อมที่ (3) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (5) ด้านการส่งเสริมและฟื้นฟูเอกลักษณ์ท้องถิ่นและชุมชน และการเตรียมความพร้อมชุมชน ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ประเด็นความพร้อมที่ (6) ด้านการจัดการงบประมาณจากผู้สนับสนุนภายนอก ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด และประเด็นความพร้อมที่ (8) ด้านความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านความตระหนัก การตื่นตัว และการเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมฯ สถาบันอุดมศึกษาได้มีการตื่นตัวและบุคลากรส่วนใหญ่ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมฯ โดยสถาบันมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเห็นเป็นรูปธรรมไปบ้างแล้ว ด้านงานบริหาร พบว่าสถาบันมีนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่ผลักดันให้เกิดการเตรียมพร้อมฯ ด้านวิชาการ พบว่าสถาบันมีแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนตามวาระและโอกาสเท่าที่จะสามารถทำได้ สิ่งที่มาวิทยาลัยขาดและต้องการในการเตรียมความพร้อมฯ ได้แก่ บุคลากรในสถาบันยังขาดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน แม้ว่าจะมีการจัดอบรมให้บุคลากรแล้ว หรือบางสถาบันให้ทุนอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษาไปเรียนภาษาอังกฤษในต่างประเทศ แต่ส่วนใหญ่ก็ยังไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว นอกจากนี้สถาบันยังขาดบุคลากรทางด้านภาษาอังกฤษที่ใช้ในงานอาชีพ ขาดเครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีในการฝึกทักษะทางวิชาชีพสำหรับการเรียนในหลาย ๆ แผนก รูปแบบที่สถาบันต้องการในการเตรียมความพร้อมฯ นั้น สถาบันต่างก็มีความคิดเห็นและความต้องการที่หลากหลาย เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ต้องการรูปแบบที่มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม ภาษา ชีวิตความเป็นอยู่ของประเทศสมาชิกอาเซียน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย มีความคิดเห็นพ้องกันว่าต้องการรูปแบบที่พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้มีสมรรถนะด้านภาษาและเทคโนโลยีมากขึ้น เพื่อให้ทัดเทียมกับประเทศสมาชิกอาเซียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลยต้องการหลักสูตรที่นักศึกษาสามารถใช้ความรู้ที่ได้จริงในงานอาชีพ ต้องการให้สถานศึกษาเปิดการท่องเที่ยวสู่โลกอาเซียน และวิทยาลัยเทคนิคเลยต้องการรูปแบบที่พัฒนาคุณภาพนักศึกษา โดยการมีห้องเรียนรู้ภาษาของสาขาวิชาชีพ การมีชุดฝึกอบรมของภาษาต่างประเทศและบุคลากรชาวต่างชาติ อีกทั้งมีการส่งนักศึกษาไปฝึกงานในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วย

2. รูปแบบการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลยเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน รายละเอียดดังนี้

2.1 กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความพร้อมในการเข้าสู่เสรีประชาคมอาเซียนซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติตามเพื่อให้ได้ผลสมบูรณ์และมีผลกระทบในเชิงบวกที่จะสามารถส่งผลให้เกิดความพร้อมเมื่อเข้าสู่เสรีประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะในการใช้กระบวนการบริหารจัดการดังกล่าวเพื่อสถานศึกษาจะได้นำไปประยุกต์ใช้กับสถาบันของตนดังต่อไปนี้

1) สถานศึกษาต้องมีการประเมินสภาพการณ์ปัจจุบันในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่เสรีประชาคมอาเซียน โดยใช้ตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นให้เกิดความพร้อมใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 15 กลยุทธ์

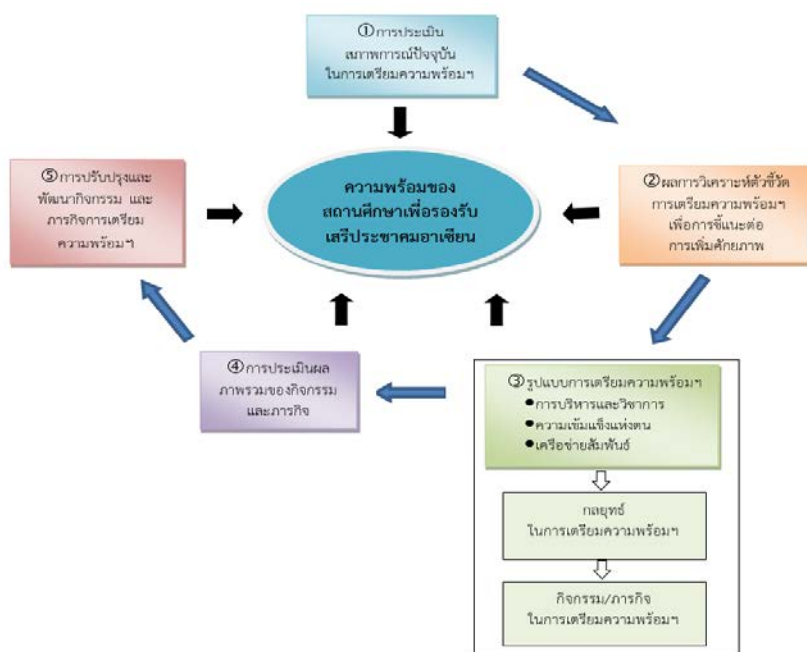
2) สถานศึกษาต้องนำผลวิเคราะห์ที่ได้จากค่าตัวชี้วัดการเตรียมความพร้อมฯ มาใช้เพื่อการชี้แนะต่อการเพิ่มศักยภาพของการดำเนินการวางแผนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และกิจกรรม โดยใช้การมีส่วนร่วมขององค์กรภายในสถานศึกษา

3) ในการสร้างรูปแบบการเตรียมความพร้อมฯ ของแต่ละสถานศึกษานั้น สามารถนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าตัวชี้วัดการเตรียมความพร้อมฯ ใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 15 กลยุทธ์ มาสร้างเป็นกิจกรรม หรือภารกิจการเตรียมความพร้อมฯ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาคมภายในและภายนอกสถานศึกษา

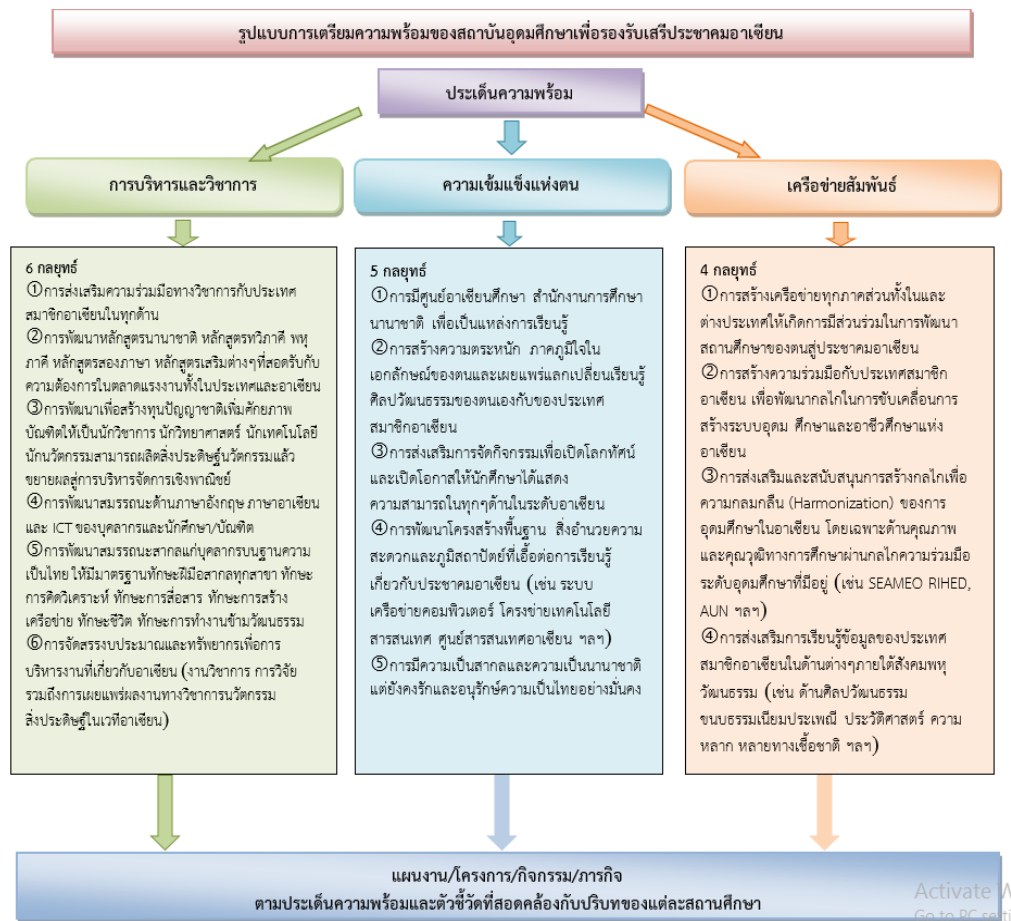
4) หลังจากสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ตามข้อ 3 แล้ว ต้องมีการประเมินผลภาพรวมของกิจกรรมหรือภารกิจในการเตรียมความพร้อมฯ เพื่อประเมินคุณค่า ความคุ้มค่าและประสิทธิผลของกิจกรรมที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของตน

5) สถานศึกษาต้องนำผลที่ได้จากการประเมินในข้อ 4 มาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเตรียมความพร้อมฯ เพื่อส่งผลต่อความพร้อมในการเป็นสมาชิกเสรีประชาคมอาเซียนต่อไป (ดังแสดงในแผนภาพที่ 1)

2.2 ในการพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลยเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน หลังจากผู้วิจัยปรับปรุงตามคำแนะนำจึงได้มาซึ่งรูปแบบฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วยประเด็นความพร้อม 3 ด้าน คือ การบริหารและวิชาการ ความเข้มแข็งแห่งตน และเครือข่ายสัมพันธ์ ประกอบด้วย 15 กลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ดังแสดงในแผนภาพที่ 2)

แผนภาพที่ 1 กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการใช้รูปแบบ การเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลย เพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน

- ประเด็นความพร้อมที่ 1 ด้านการบริหารและวิชาการ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ดังนี้
- 1) การส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ การวิจัย การให้บริการวิชาการ ฝึกอบรม จัดสัมมนา การแข่งขันเชิงวิชาการ ฯลฯ เป็นต้น
 - 2) การพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรสองภาษาเพื่อรองรับนักศึกษาต่างชาติ หลักสูตรเสริมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและในกลุ่มประเทศอาเซียน

3) การพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาชาติเพิ่มศักยภาพบัณฑิตให้เป็นนักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ นักเทคโนโลยี นักนวัตกรรมสามารถผลิตสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมแล้วขยายผลสู่การบริหารจัดการเชิงพาณิชย์

4) การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน และ ICT แก่บุคลากร นักศึกษา และบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพในระดับที่ใช้ทำงานได้

5) การพัฒนาสมรรถนะสากลแก่บุคลากรบนฐานความเป็นไทย ให้มีมาตรฐานทักษะฝีมือสากลทุกสาขา ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสร้างเครือข่าย ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานข้ามวัฒนธรรม

6) การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการบริหารงานที่เกี่ยวกับอาเซียน งานวิชาการ การวิจัย รวมถึงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ในเวทีอาเซียน เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของตนให้สอดคล้องกับทิศทางของอาเซียน

ประเด็นความพร้อมที่ 2 ด้านความเข้มแข็งแห่งตน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้

1) การมีศูนย์อาเซียนศึกษา สำนักงานการศึกษานานาชาติ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้

2) การสร้างความตระหนัก ภาควิชาในเอกลักษณ์ของตนและเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของตนเองกับของประเทศสมาชิกอาเซียน

3) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโลกทัศน์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถในทุก ๆ ด้านในระดับอาเซียน

4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและภูมิสถาปัตย์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศอาเซียน เป็นต้น

5) การมีความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติ แต่ยังรักและอนุรักษ์ความเป็นไทยอย่างมั่นคง

ประเด็นความพร้อมที่ 3 ด้านเครือข่ายสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

1) การสร้างเครือข่ายกับองค์กรต่าง ๆ ทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาของตนสู่ประชาคมอาเซียน

2) การสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนการสร้างระบบอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาแห่งอาเซียน

3) การส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างกลไกเพื่อความกลมกลืน (Harmonization) ของการอุดมศึกษาในอาเซียน โดยเฉพาะด้านคุณภาพและคุณวุฒิทางการศึกษาผ่านกลไกความร่วมมือระดับอุดมศึกษาที่มีอยู่แล้ว เช่น SEAMEO RIHED, AUN เป็นต้น

4) การส่งเสริมการเรียนรู้ข้อมูลของประเทศสมาชิกอาเซียนในด้านต่าง ๆ ภายใต้งานวัฒนธรรม เช่น ด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติศาสตร์ ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ฯลฯ เป็นต้น

กลยุทธ์ทั้ง 15 กลยุทธ์นี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือก ปรับปรุงและประมวลขึ้นเป็นองค์ประกอบของประเด็นความพร้อมทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านบริหารและวิชาการ ด้านความเข้มแข็งแห่งตนและ

ด้านเครือข่ายสัมพันธ์ กลยุทธ์เหล่านี้สอดคล้องกับสภาพการณ์ความต้องการของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งต้องจัดให้มีโครงการ แผนงาน กิจกรรมหรือภารกิจ แล้วดำเนินการให้สอดคล้องกับกลยุทธ์เหล่านี้ตามบริบทของตน

อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า สภาพการณ์การเตรียมความพร้อมฯ ที่อยู่ใน ระดับยอมรับได้ ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ ตัวชี้วัดย่อยด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล และความก้าวหน้าทางวิชาการ ที่สถาบันทั้ง 5 แห่งมีความพร้อมในด้านเหล่านี้มาก อาจเนื่องมาจากว่า สถาบันตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นในการพัฒนาวิชาการและทรัพยากรบุคคลของตนให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพในจังหวัดเลย ในทางภูมิศาสตร์จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีเขตแดนติดประเทศเพื่อนบ้าน มีด่านพรมแดนถึงสองแห่งที่ทั้งคนไทยและประเทศเพื่อนบ้านถึง 3 ประเทศ คือ ลาว เวียดนาม และจีนสามารถเดินทางติดต่อค้าขายไปมาหาสู่กันได้โดยสะดวก การติดต่อกันระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการท่องเที่ยว การค้าขาย งานอาชีพอื่น ๆ อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจ มีการขยายตัวลงทุนด้านการค้าการอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมมากขึ้น ทำให้มีความต้องการใช้แรงงานเพิ่มขึ้น จึงมีการจ้างแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก ในปีพ.ศ. 2558 พบว่าจังหวัดเลยมีการลงทะเบียนจ้างแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติคือ พม่า ลาว กัมพูชา จำนวนทั้งสิ้น 2,669 คน (สำนักงานจัดหางานจังหวัดเลย, ม.ป.ป.) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการสูง ทั้งยังให้รายได้สูงอีกด้วย โดยค่าจ้างต่อเดือนสูงสุดอยู่ในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ 45,000 บาท รองลงมาคือภาคเกษตรกรรม 40,000 บาท อาชีพที่มีค่าจ้างเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดคือวิศวกรเหมืองแร่ทั่วไปและผู้ติดตั้งเครื่องเจาะ การเจาะ (บ่อน้ำมัน 40,000 บาท ข้างทอพรมด้วยเครื่องจักร 26,000 บาท นักอินทรีเคมีและผู้ประมาณการ (งานวิศวกรรม) 25,000 บาท ตันเรือ 22,000 บาท และนักเภสัชวิทยา 21,900 บาท ตามลำดับ (วรานนท์ ปิตวิธรรณ, 2559) อย่างไรก็ตาม สถาบันอาจต้องพิจารณาเพิ่มเติมด้านหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ หรือหลักสูตรที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นเพื่อเป็นทางเลือกใหม่ หลักสูตรบางหลักสูตรอาจต้องปิด แต่อาจต้องเปิดหลักสูตรใหม่ที่เหมาะสมกับประชาคมอาเซียน ดังนั้น สถาบันต้องสร้างโอกาสนี้ ด้วยการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ และจัดสรรงบประมาณทั้งปกติและงบประมาณภายนอกเพื่อใช้ในการบริหารหลักสูตรที่อาจนำมาซึ่งโอกาสที่ดีในเชิงการแข่งขัน เช่น หลักสูตรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรไทยศึกษา หลักสูตรเกี่ยวกับพุทธศาสนา หลักสูตรเกี่ยวกับสมุนไพรไทย หลักสูตรแพทย์แผนไทย หลักสูตรวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำโขง ฯลฯ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบว่าตัวชี้วัดย่อยที่อยู่ในระดับยอมรับได้ของทุกสถาบันคือ การรักษาขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชนและประชาคม อาจเนื่องจากว่า จังหวัดเลยมีเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้จังหวัดเลยเป็นแหล่งเศรษฐกิจ แหล่งท่องเที่ยว และแหล่งรวมของคนหลากหลายเชื้อชาติ สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนี้ จึงได้มีการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ไปบ้างแล้ว ในด้านความเข้มแข็งของสถาบัน ด้วยการส่งเสริมรักษาและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชนและเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาได้มีการเตรียมความ

พร้อมสู่ประชาคมอาเซียนโดยถูกกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงเน้นให้สถานศึกษาทุกระดับมีการเตรียมความพร้อมฯ ในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาในบริบทของอาเซียน สถาบันทั้ง 5 แห่งจึงต้องกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของสถาบันและดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์แห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่กำหนดมาตรการและกลยุทธ์ที่สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดควรพิจารณาไปดำเนินการ นอกจากนี้ สถาบันทั้ง 5 แห่งมีความตระหนัก ตื่นตัวและเห็นความสำคัญของการเข้าสู่เสรีประชาคมอาเซียน ให้มีความสำคัญกับภาพลักษณ์ การยอมรับ ความนิยม ความภาคภูมิใจในความเป็นสถาบันอุดมศึกษาของจังหวัดเลย อีกทั้งได้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภายนอกและสถานศึกษาในประเทศเพื่อนบ้าน จึงมีการดำเนินงานจัดโครงการ/กิจกรรม/แผนงาน หรือปฏิบัติการกิจที่เกี่ยวกับอาเซียนไปบ้างแล้ว

การเตรียมพร้อมฯ ของสถาบันทั้ง 5 แห่งนี้ ตรงตามนโยบายของชาติและของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554) โดยเฉพาะการเตรียมพร้อมฯ ด้านการบริหารและวิชาการ โดยสถาบันมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่หลากหลายเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน มีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทั้งด้านวิชาการและการวิจัย ด้านสมรรถนะวิชาชีพ สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sutraphon Tantiniranat (2015) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตอุดมศึกษาไทยในยุคพหุวัฒนธรรม และการบรรยายพิเศษของ เสริมศักดิ์ พงษ์พานิช (2556) เรื่อง “การพัฒนาอาชีวศึกษารองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของการผลิตกำลังคนด้านฝีมือและกึ่งฝีมือสู่ตลาดแรงงานอาเซียน เช่นเดียวกับ พงษ์เทพ เทพกาญจนา (2556) อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่มีนโยบายด้านการเตรียมการด้านบุคลากรของสถานศึกษาและการจัดทำความร่วมมือกับสถานประกอบการในการผลิตบุคลากรที่มีสมรรถนะตามความต้องการของสถานประกอบการ ในส่วนความพร้อมด้านเครือข่ายสัมพันธ์ สถาบันทั้ง 5 แห่งมีการสร้างสัมพันธ์ภาพและความร่วมมือระหว่างสถาบันกับหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ เอกชนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการบรรยายพิเศษของ อนุสรณ์ แสงนิ่มนวล (2556) ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2556) และสุภาพ อัจฉริยศรีพงศ์ (2556) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในภาพรวมสถาบันมีค่าระดับตัวชี้วัดความพร้อมอยู่ในระดับยอมรับได้ แต่สถาบันยังต้องมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมฯ โดยการ “รักษาสภาพหรือบำรุงรักษา” สิ่งที่มีอยู่ และดำเนินการโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจต่อไปเพื่อให้เกิดความพร้อมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สภาพการณ์การเตรียมความพร้อมฯ ที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่ง ตัวชี้วัดย่อยที่เกือบทุกสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลยมีความพร้อมอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงคือ เทคโนโลยี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในทุกกระบวนการทำงาน แม้ว่าในทางปฏิบัติงาน ทุกสถาบันก็มีการใช้เทคโนโลยีและจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีอยู่แล้ว แต่สถาบันอาจต้องพิจารณาการเรียนการสอนในระบบอื่น ๆ ด้วย เช่น การเรียนการสอนทางไกล การสอนแบบ E-learning และจากสภาพการณ์จริง ในการเรียนการสอน บางรายวิชาต้องใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่สามารถนำไปใช้ฝึกในการเรียนการสอนหรือโรงฝึกงานได้จริงนั้นยังไม่มีเพียงพอ นักศึกษาจึงอาจไม่ได้รับโอกาสในการฝึกทักษะวิชาชีพตาม

สาขาที่เรียน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของนักศึกษา โดยเฉพาะสายเทคนิค หรือ วิศวกรรมศาสตร์ และขณะนี้ประเทศกำลังต้องการกำลังคนสายอาชีพจำนวนมากเพื่อรองรับการเจริญเติบโตในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านโลจิสติกส์ ด้านอุตสาหกรรม ด้านท่องเที่ยวและการบริการ ในส่วนของสถาบันอาชีวศึกษาทั้งสองแห่งในจังหวัดเลยและมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่เปิดสอนสาขาวิชาเหล่านี้ที่จะต้องมีความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน นอกจากเทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ยังไม่เพียงพอแล้ว อีกอุปสรรคหนึ่งคือการขาดแคลนครูสายอาชีพที่เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ไม่สามารถผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะทางด้านโรงงานอุตสาหกรรมได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเมื่อเข้าสู่อาเซียน บัณฑิตจึงไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานสากลได้ (Paryono, 2015) การเปิดอาเซียนนั้นผู้เรียนต้องมีความเป็นสากล สามารถเข้าใจวัฒนธรรมนานาชาติ สื่อสารภาษาอังกฤษได้ และมีทักษะทางคอมพิวเตอร์ (สมพงษ์ จิตระดับ, 2553) ดังนั้น สถาบันจึงต้องปรับตัวหรือปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เทคโนโลยีสายปฏิบัติการ และหลักสูตรในสาขาที่ขาดแคลนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานอาเซียน สถาบันต้องประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกับสถานประกอบการเพื่อสอดคล้องกับการเรียนการสอนระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา สถาบันอาจสร้างสัมพันธเครือข่ายเพิ่มขึ้น ร่วมมือพัฒนาบุคลากร ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้กับสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มีโครงการก้าวหน้า ทันสมัยหรือเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนานักเทคโนโลยี เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ที่มีการจัดตั้งโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ และศูนย์ปฏิบัติการถ่ายทอดเทคโนโลยีนาโน เป็นต้น นอกจากนี้ สถาบันอาจจัดทำโครงการร่วมมือกับภาคเอกชนมาช่วยสอน เนื่องจากครูอาชีวศึกษายังขาดความเชี่ยวชาญทักษะอาชีพ หรือส่งเสริมให้ครูอาชีวศึกษาไปช่วยสอนที่ประเทศเพื่อนบ้าน (อนุสรณ์ แสงนิมมวล, 2556)

สภาพการณ์การเตรียมความพร้อมฯ ที่อยู่ในระดับวิกฤต ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่งในการเข้าสู่เสรีประชาคมอาเซียน สถาบันอุดมศึกษาต้องตระหนักในด้านการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีโอกาสในการแข่งขันกับนานาชาติเพิ่มขึ้น แต่ตัวชี้วัดที่พบว่าอยู่ในระดับวิกฤตของหลายสถาบันคือเรื่องงบประมาณ ทั้งงบประมาณด้านงานวิชาการ งบประมาณจากการสนับสนุนภายนอก จากฝ่ายการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากงบประมาณของสถาบันที่ได้จากการสนับสนุนของรัฐและจากการหางบประมาณด้วยตนเองของสถาบันไม่เพียงพอ ความสามารถของรัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณลดลง แต่ทว่าความต้องการงบประมาณเพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่สถาบันจะต้องขจัดวิกฤต ด้วยการแสวงหาแหล่งทุนหรืองบประมาณสนับสนุนจากภายนอก โดยการสร้างสัมพันธเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรภายนอกเพื่อขอความช่วยเหลือหรือร่วมมือกันด้านเงินทุนหรืองบประมาณเพื่อพัฒนาสถาบันในด้านวิชาการ ซึ่งแนวทางขจัดวิกฤตนี้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ม.ป.ป.) ในเป้าหมายที่ 5 แนวทางการพัฒนาข้อ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และข้อ 3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมให้ทุกภาคส่วนช่วยให้มีการขับเคลื่อนไปสู่ความเป็นนานาชาติเพื่อสอดคล้องกับอาเซียน

นอกจากนี้ยังพบว่า ความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติก็อยู่ในระดับวิกฤต ซึ่งสอดคล้องกับผลจากข้อมูลเชิงปริมาณในการศึกษาครั้งนี้ ที่ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญต่อความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติเป็นอันดับสุดท้าย และสถาบันอุดมศึกษายังไม่แสดงถึงความเป็นนานาชาติ อาจ

เป็นเพราะว่าสถาบันอุดมศึกษายังไม่เห็นถึงความสำคัญจำเป็นของความเป็นสากล อีกทั้งสภาพแวดล้อมของพื้นที่มีโอกาสในการนำพาสถาบันสู่สังคมนานาชาติได้น้อย จึงไม่เห็นความสำคัญที่จะเรียนรู้และปรับเปลี่ยนการจัดการการศึกษาสู่ความเป็นสากล อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาอาจยึดแนวทางการยกระดับสถาบันของตนสู่ความเป็นสากลและความเป็นนานาชาติด้วยการดำเนินการ ดังนี้ ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคมวิชาการและมหาวิทยาลัยระดับโลกให้มากขึ้น ส่งเสริมให้บัณฑิตได้มีโอกาสเข้าฝึกงานหรือทำงานในบริษัทชั้นนำระดับนานาชาติ กระตุ้นและส่งเสริมให้คณาจารย์ทำการวิจัยและตีพิมพ์ผลงานที่เรียบเรียงเป็นภาษาอังกฤษลงในแหล่งที่มีการอ้างอิงแพร่หลาย เพิ่มจำนวนอาจารย์ชาวต่างประเทศที่มีศักยภาพสูงในด้านวิจัยและการเรียนการสอน เพิ่มจำนวนนักศึกษาชาวต่างประเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (2552) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างและนำมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นสากล ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์และการมีกิจกรรมระดับนานาชาติ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก การเพิ่มจำนวนนักศึกษาทุนหรือฝึกงานในต่างประเทศ การมีเสรีภาพทางวิชาการและมีบรรยากาศที่ก่อให้เกิดความตื่นตัวทางวิชาการ การมีโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่ดี การมีแผนยุทธศาสตร์ด้านนานาชาติ และการจัดการที่ดีสอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งปัจจัยเสริมสร้างเหล่านี้คือสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่งของจังหวัดเลยควรนำไปพิจารณา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

เพื่อให้การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่งของจังหวัดเลยควรจับมือกันเป็นพันธมิตรทางวิชาการ ร่วมมือกันสร้างสรรค์ สนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการกำกับติดตาม ประเมินโครงการเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่สถาบันของตนและสถาบันของจังหวัด
2. สถาบันควรพิจารณาการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของครูอาจารย์บางคนที่ย่อนยานทั้งด้านเนื้อหาวิชาและด้านระเบียบวินัยในชั้นเรียน การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนของนักศึกษาบางคนบางกลุ่มที่ยังขาดความเอาใจใส่จริงจังทางเนื้อหาความรู้ สนใจแต่โลกโซเชียล ชัดทักษะทางสังคม ไม่ใส่ใจการมีปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมกับบุคคล ชัดทักษะชีวิตที่จะต้องเรียนรู้เพื่อไปแข่งขันกับบัณฑิตต่างชาติ
3. สถาบันควรพิจารณาการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตบัณฑิต เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวอาเซียน ที่มีทักษะพร้อมประสบการณ์การทำงาน ปลุกสำนึกจิตอาสาเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อองค์กรและต่อสังคมให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานที่เปิดเสรีได้ โดยเฉพาะในสาขาที่มีการจัดทำข้อตกลงให้เปิดเสรีแล้ว ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร นักสำรวจ นักบัญชี สถาปนิกและนักบริการท่องเที่ยว
4. สถาบันต้องเน้นความพร้อมด้านภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีซึ่งบัณฑิตจะต้องใช้เป็นคุณสมบัติสำคัญในการทำงานของอาเซียนตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาล หากเป็นไปได้ต้องเพิ่มภาษาอาเซียนที่จะช่วยเสริมคุณภาพบัณฑิตในการติดต่อสื่อสารหรือในงานอาชีพในอนาคต เช่น ในบริเวณที่ติดต่อกับจังหวัดเลย ก็ควรเสริมทักษะภาษาจีน และภาษาลาวให้บัณฑิตด้วย

5. สถาบันต้องส่งเสริมความรู้ความภาคภูมิใจในด้านขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนหรือท้องถิ่นตน ขณะเดียวกันก็ต้องให้ความรู้ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้าน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านด้วย เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความ เข้าใจในประเทศเพื่อนบ้านและสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

6. สำหรับนักศึกษาหรือบัณฑิตเองก็ต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อการเตรียมพร้อม โดยเฉพาะความรู้เชิงลึกทางวิชาการ ทักษะทางวิชาชีพ เทคนิคและประสบการณ์ที่สั่งสมมาจากการ ฝึกงาน ทักษะสังคม และการปลูกจิตสำนึกแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้ตนเองมีศักยภาพในการ แข่งขันในตลาดแรงงานอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สืบเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีผลสรุปที่เป็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาติดตามว่าสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลยมีการนำรูปแบบที่ งานวิจัยนี้ได้พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้หรือไม่ ได้ผลในเชิงบวกหรือมีข้อจำกัดอย่างไร

2. การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อนำเสนอรูปแบบการเตรียมความพร้อมของ สถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดเลยเพื่อรองรับเสรีประชาคมอาเซียน หากสถานศึกษาหรือผู้วิจัยต้องการ นำไปใช้ให้เกิดผล อาจจะต้องทำการ “ประเมินรูปแบบการเตรียมความพร้อมฯ” นี้กับสถานศึกษาใน เขตจังหวัดเลยสักระยะหนึ่ง แล้วทำ Longitudinal comparative study ซึ่งอาจสามารถขยายผลและ ต่อยอดการนำไปใช้ประโยชน์กับสถานศึกษาอื่น ๆ ได้

3. ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นความพร้อมอื่น ๆ เช่น สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน ความเป็นสากลของสถานศึกษา ฯลฯ เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาวิจัยในห้วงเวลาหลังจากการเข้าสู่เสรีประชาคมอาเซียนแล้ว เช่น ศึกษาผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การปรับตัวของสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ต่อการ เป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ฯลฯ

5. ควรมีความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อส่งเสริมให้ม ีการทำวิจัยร่วมกันเกี่ยวกับอาเซียนให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. (2558). สถิติแรงงานข้ามชาติ 2558. [Online]. Available : <http://www.doe.go.th/prd/Imia/statistic/param/site/131>. [2558, กุมภาพันธ์.22].
- _____. (2558). อาเซียน ๒๐๒๕ มุ่งหน้าไปด้วยกัน: วิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ๒๐๒๕ และแผนงานประชาคมอาเซียน ๒๐๑๖-๒๐๒๕. กรุงเทพฯ: บริษัท เพจเมคเกอร์จำกัด
- การอุดมศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการ. (2554). ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความ พร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอก บล็อก.

จัดหางานจังหวัดเลย, สำนักงาน, กรมการจัดหางาน (ม.ป.ป.). สถานการณ์แรงงานจังหวัดเลย ปี

2558. [Online]. Available : www.doe.go.th/prd/loei/news/param/site/72.pdf.

[2558, มีนาคม 17]

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). ASEAN mini book. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:กรมอาเซียน.

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2556). เอกสารการบรรยายพิเศษเรื่อง แนวทางปรับแผนการดำเนินงาน ในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วันที่ 3 เมษายน 2556 ณ โรงแรม อะเดรียติคพาเลซ กรุงเทพฯ.

พงษ์เทพ เทพกาญจนา. (2556). เอกสารการบรรยายพิเศษเรื่อง ความเชื่อมโยงการจัดอาชีวศึกษากับการพัฒนากำลังคนของประเทศ. ในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วันที่ 2 เมษายน 2556 เวลา 13.00 น. ณ โรงแรมอะเดรียติคพาเลซ กรุงเทพฯ.

วรานนท์ ปีติวรรณ. (2559). รายงานเผยปี 2559 คนไทยมีค่าจ้างต่อเดือนสูงสุด 45,000 บาท พบส่วนใหญ่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ เน้นเรียนสายอาชีพ หางานง่าย รายได้ดี. สำนักงานจัดหางานจังหวัดเลย กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. [Online].

Available : <http://www.doe.go.th/prd/loei/news>. [2559, กุมภาพันธ์ 17].

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (2552, มิถุนายน). เส้นทางน่านมมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นสากล วารสาร QA-NEWS: KMUTNB. ศูนย์ผลิตตำราเรียน, 194 (ปกหลัง).

สภาการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2560-2579. [Online]. Available :

www.backoffice.onec.go.th/uploaed/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf.

[2558, สิงหาคม 9].

สมพงษ์ จิตระดับ. (2553). เดือนปรับการศึกษาเตรียมรับอีก 5 ปี เปิดเสรีอาเซียนเด็กไทย ไม่เท่าทัน. [Online]. Available :

http://www.mcot.net2cfustom2cache_page2135516.html [2558, มีนาคม.30].

เสริมศักดิ์ พงษ์พานิช. (2556). เอกสารการบรรยายพิเศษเรื่อง การพัฒนาอาชีวศึกษารองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วันที่ 3 เมษายน 2556 เวลา 9.00 น. ณ โรงแรมอะเดรียติค พาเลซ กรุงเทพฯ.

สุภาพ อัจฉริยศรีพงศ์. (2556). เอกสารการบรรยายพิเศษเรื่อง การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วันที่ 3 เมษายน 2556 เวลา 10.30 น. ณ โรงแรมอะเดรียติค พาเลซ กรุงเทพฯ.

อนุสรณ์ แสงนิมมพล. (2556). เอกสารการบรรยายพิเศษเรื่อง อาชีวศึกษากับการพัฒนาประเทศ. ในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วันที่ 2 เมษายน 2556 เวลา 10.30 น. โรงแรมอะเดรียติค พาเลซ กรุงเทพฯ.

- Paryono, P. (2015). Approaches to Preparing TVET Teachers and Instructors in ASEAN Member Countries. **TVET@Asia** [Online], 5, (1-27). Available: http://www.tvet-online.asia/issue5/paryono_yvet5.pdf. [2015, November 28].
- Sutraphon Tantiniranat. (2015). Some Intercultural Implications of AESAN and Thai Educational Policies for Thai Higher Education. **CORERJ: Cambridge Open-Review Educational Research e-Journal**. 1, (2).

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา
ศุภสิริ พิทักษ์สายชล

THE DEVELOPMENT OF COMPUTER BASED TRAINING PROGRAM OF
CONSTRUCTIVIST THEORY ON ORIENTATION FOR NEW TEACHERS AND
PERSONNEL OF ASSUMPTION COLLEGE SRIRACHA
SUPASIRI PITAKSAICHON

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2559 จำนวน 23 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา มีคุณภาพด้านเนื้อหาและการออกแบบบทเรียน อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และมีประสิทธิภาพของบทเรียนเท่ากับ 91.30/92.35 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม, ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์, การปฐมนิเทศ

Abstract

The objective of this study were , to development of computer based training program of constructivist theory on orientation for new teachers and personnel of Assumption College Sriracha. The research has efficiency according to the 90/90 standard. The sample consisted of 23 new new teachers and personnel of Assumption College Sriracha at start work in academic year 2559. Research finding were as follows : computer based training program of constructivist theory on orientation for new teachers and personnel of Assumption College Sriracha that It has quality content and instructional design mean was most appropriate level. The performance of lesson was 91.30/92.35 percent that the 90/90 standard.

Keywords : Computer Based Training , Constructivist Theory, Orientation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาวะที่องค์กรทั้งหลายต้องแข่งขันกันในปัจจุบัน จำเป็นต้องส่งเสริมด้วยความรู้ หรือเป็นสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ องค์กรต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเน้นการสร้างทุนมนุษย์ และการจัดการความรู้เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กร ทำให้องค์กรต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องกระทำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามหากองค์กรไม่มีการจัดการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรของตนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อาจส่งผลต่ออุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ มากมาย เนื่องจากบุคลากรเหล่านั้นขาดสมรรถนะและความพร้อมในการปฏิบัติงาน (ชูชัย สมितिไกร, 2554, คำนำ) จะเห็นว่าการฝึกอบรม ถือเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กรต่าง ๆ ทั้งนี้การเตรียมคนเพื่อให้พร้อมต่อความเจริญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันที่อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การวางแผนรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างทันท่วงที ทั้งด้านการจัดสรรงบประมาณ การจัดหาทรัพยากร รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เหมาะสม จึงเป็นพื้นฐานการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกันในอนาคต ทั้งนี้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สามารถทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เช่น การศึกษาดูงาน หรือการฝึกอบรม เป็นต้น (คณินิจ อนุโรจน์, 2555)

จากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่ใช้ในการฝึกอบรมในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาความคิดเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองนั้นสอดคล้องกับแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งแนวคิดนี้นับเป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่มีการปฏิวัติมาใช้อีกแนวทางหนึ่ง ที่เป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการฝึกอบรม เพื่อให้สอดคล้องกับยุคข้อมูลข่าวสาร ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ศักยภาพสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงใช้ความคิดของตนเอง แทนที่จะรับความรู้ที่สมบูรณ์และถูกต้องจากแหล่งฝึกอบรมที่ได้กำหนดไว้ การสร้างความรู้เช่นนี้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในบุคคลโดยไม่รู้ตัว ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยการนำความรู้หลายด้านมาตีความหมายใหม่ ความรู้บางเรื่องอาจได้มาจากประสบการณ์ตรงของตนเองและบางเรื่องได้มาจากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นแล้วจึงสร้างภาพที่สมบูรณ์และสอดคล้องกับของโลกโดยรวมขึ้นมา “โลก” อาจหมายรวมถึงธรรมชาติด้านกายภาพ หรือวัตถุ และด้านจิตใจ คือด้านสังคมอารมณ์ และปรัชญาต่าง ๆ จึงเห็นได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เชื่อว่าความรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ด้วยตนเองที่จะสร้างขึ้นมาด้วยการตีความหมายของสิ่งที่อยู่บน ฐานประสบการณ์และความรู้ ที่แต่ละบุคคลมีมาก่อนเข้าไปสร้างความหมายภายในจิตใจ (Hannafin Hall, Land, & Hill, 1994, p. 48) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเรียนรู้นี้จะเหมาะสมกับการนำมาใช้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการฝึกอบรมปฐมนิเทศได้

การจัดการปฐมนิเทศเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรใหม่ โดยทำตามขั้นตอนตั้งแต่ การตระเตรียมงาน การให้ข้อมูลที่บุคลากรจำเป็นต้องทราบ การพิจารณาและกำหนดวิธีการเสนอข้อมูล รวมถึงการประเมินผลและติดตามผล ทั้งนี้วิธีการเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสมในการปฐมนิเทศ เพื่อให้บุคลากรใหม่เรียนรู้ และเกิดความเข้าใจโดยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ การปรับปรุงเครื่องมือที่นำมาใช้ให้ทันสมัย และถูกต้องอยู่ตลอดเวลา หากนำเอาอุปกรณ์ และวัสดุด้านโสตทัศนศึกษาไปประกอบการนำเสนออีกก็ควรจะมีการตรวจสอบความสมบูรณ์อยู่เสมอ (ชูชัย สมितिไกร, 2554, หน้า 287) ทั้งนี้ การเลือกเครื่องมือหรือสื่อมา

ใช้ในการปฐมนิเทศ จำเป็นต้องคำนึงถึงประสบการณ์ในการรับรู้ และการเรียนรู้ที่ดี และมีประสิทธิภาพ เช่น การฝึกอบรมที่มุ่งเน้นให้ผู้รับการอบรมสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยเลือกใช้คอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม เป็นต้น (จิรวัดนา มูลเมือง, 2551, หน้า 4)

คอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม มีคุณลักษณะพิเศษในด้านของการประหยัดต้นทุน และสิ้นเปลืองเวลาน้อยลง (รชตวรรณ เชื้อเพชร, 2549, หน้า 2 – 3) ซึ่งคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม เป็นการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ หรือการนำเอาคอมพิวเตอร์มาช่วยในการฝึกอบรมโดยเปิดช่องทางใหม่ในการเรียนรู้ โดยส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ในการฝึกอบรมด้วยตนเอง นอกจากนั้น คอมพิวเตอร์ฝึกอบรมยังเป็นรูปแบบการฝึกฐานสมรรถนะ (Competency-based Training) ซึ่งอาจเป็นบทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้ในการฝึกอบรม โดยที่นำเสนอเนื้อหา สื่อ ภาพ เสียง และสื่อรูปแบบมัลติมีเดีย รวมถึงกิจกรรมการเรียนรู้ แบบฝึกหัด แบบทดสอบ และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการโต้ตอบกลับอย่างทันทีทันใด โดยลักษณะของรูปแบบการฝึกอบรมที่ยึดตามเกณฑ์สมรรถนะปลายทาง (outcomes) ของผู้เข้ารับการฝึกเป็นสิ่งสำคัญ และประเมินการฝึกตามเกณฑ์มาตรฐานสมรรถนะหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานที่สถานประกอบการ หรือภาคอุตสาหกรรมต้องการ (คมธัช รัตนคช และดนุพล คลอวุฒินันท์, 2553)

ปัจจุบันการจัดปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา มีนโยบายการจัดปฐมนิเทศประจำทุกปีก่อนเปิดภาคเรียน โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยเข้าร่วมฝึกอบรมปฐมนิเทศร่วมกันที่มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ผลงานการดำเนินงานภายในของโรงเรียนแต่ละแห่งมีข้อแตกต่างกันตามปัจจัยภายนอก จึงส่งผลให้เกิดปัญหาหลายประการ (สารสนเทศโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา, 2554, หน้า 89)

1. การจัดปฐมนิเทศไม่สามารถดำเนินการได้ทันทีทันใด เนื่องจากมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียล เป็นส่วนกลางจัดปฐมนิเทศให้ โดยกำหนดจัด ปีละ 1 ครั้ง กรณีที่รับครูและบุคลากรใหม่ในระหว่างปีการศึกษา จึงไม่สามารถจัดปฐมนิเทศได้ตามเวลาที่เหมาะสม เพราะต้องรอกำหนดเวลาการปฐมนิเทศจากส่วนกลางเท่านั้น

2. การดำเนินการจัดฝึกอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าใหม่ ในโรงเรียนเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียล แต่ละแห่งทั่วประเทศ จะต้องเดินทางเข้ามารับการฝึกอบรมที่ อาคารมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ซึ่งเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

3. บริบทแต่ละโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลมีความแตกต่างกัน เช่น ประวัติโรงเรียน การบริหารงาน ระเบียบ สวัสดิการ และข้อมูลโรงเรียนด้านต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าใหม่ไม่ทราบรายละเอียดในโรงเรียนที่ตนเองประจำการอยู่

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา” ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด เวลา และงบประมาณในการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2559 จำนวน 53 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ครูและบุคลากรของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2559 จำนวน 23 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา
2. แบบฝึกหัดระหว่างฝึกอบรม
3. แบบทดสอบหลังฝึกอบรม
4. แบบประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.1 ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรม
 - 1.2 กำหนดเนื้อหาการปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ และวัตถุประสงค์
 - 1.3 ศึกษาหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.4 ศึกษาหลักการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมและโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียน
2. กำหนดลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม คุณลักษณะ ดังนี้
การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาครั้งนี้ โดยมีการนำเสนอเนื้อหาฝึกอบรมโดยใช้ข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวมาผสมผสานกัน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีความสนใจและมีความต้องการที่จะศึกษาเนื้อหาบทเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - 2.1 มีเมนูหลัก เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมเลือกใช้ ประกอบด้วยเมนูคำชี้แจงหรือคำแนะนำ เมนูวัตถุประสงค์การฝึกอบรม เมนูเนื้อหาหลักและเมนูควบคุมการออกโปรแกรม ในขณะที่ฝึกอบรมผู้เข้าฝึกอบรมสามารถเลือกเมนูใดก่อนก็ได้

2.2 ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถควบคุมการนำเสนอเนื้อหาได้ด้วยตนเอง ในการนำเสนอเนื้อหาในบทเรียนจะนำเสนอด้วยข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว มาผสมผสานกันในการนำเสนอเนื้อหา เพื่อดึงดูดความสนใจ และเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ทำแบบฝึกหัดหลังการฝึกอบรมเมื่อเรียนเสร็จแต่ละหน่วย เมื่อผู้เรียนตอบถูกจะได้รับ การเสริมแรง เพื่อจะได้มีกำลังใจในการฝึกอบรมต่อไป

2.4 มีการสรุปท้ายบทเรียน เป็นการสรุปสาระหลังจากเรียนรู้เนื้อหาเสร็จแล้ว เพื่อเป็น การทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปอีกครั้ง

2.5 สามารถเก็บคะแนนและแสดงผลคะแนนได้ทันทีหลังจากผู้เข้าฝึกอบรมทำแบบฝึกหัด ระหว่างเรียนและแบบทดสอบความรู้เสร็จเรียบร้อยแล้ว

2.6 ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถเลือกเนื้อหาฝึกอบรมได้ตามความสนใจ

2.7 ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถกลับหน้าเมนูหลักได้ทันทีเมื่อต้องการ

3. ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอน สตรัคติวิสต์ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นำเอาแนวความคิดในการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียน

3.2 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียน อัสสัมชัญศรีราชา

3.3 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

3.4 การกำหนดวิธีการนำเสนอบทเรียน

3.5 กำหนดขั้นตอนการนำเสนอบทเรียน

3.5.1 เป็นการออกแบบให้มีการนำเสนอบทเรียนไปที่ละหน้า ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถ เลือกหน้าถัดไปหรือย้อนหลังกลับได้ อีกทั้งยังสามารถกำหนดให้บทเรียนมีการแสดงข้อความพร้อมกับ เสียงได้

3.5.2 ออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ (ทิตานา แคมมณี, 2553, หน้า 90-96) ซึ่งใช้หลักการออกแบบดังนี้

ขั้นแนะนำ เป็นขั้นที่ผู้เข้าฝึกอบรมจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียนและมี แรงจูงใจในการฝึกอบรม โดยใช้หลักการออกแบบส่วนนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อสร้างความสนใจของผู้เข้า ฝึกอบรมให้เกิดการเรียนรู้

ขั้นทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ผู้เข้าฝึกอบรมแสดงออกถึงความรู้ ความ เข้าใจเดิมที่มีอยู่ในเรื่องที่กำลังจะเรียนรู้ โดยให้ผู้เข้าฝึกอบรมศึกษาผ่านการอธิบายในส่วนของการให้ ความช่วยเหลือ

ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด เป็นขั้นสำหรับการสร้างความเข้าใจ และสร้างองค์ ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น โดยการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เข้าฝึกอบรมศึกษาสถานการณ์ปัญหา เพื่อให้ผู้เข้า ฝึกอบรมเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกอบรมบทเรียน และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ภายใต้อาณัติที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้เข้าฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ การแสวงหาในระหว่างการปฏิบัติจริงด้วย ตนเอง จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ชั้นนำความคิดไปใช้ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าฝึกอบรมมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจมาพัฒนา ทำให้ผู้เข้าฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยผู้เข้าฝึกอบรมจะสามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสร้างความเข้าใจด้วยตนเองในระหว่างที่มีการคิดแก้ปัญหา

ขั้นทบทวน เป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เข้าฝึกอบรมได้ทบทวนความคิด ความเข้าใจโดยการเปรียบเทียบความคิด ระหว่างความคิดเดิมกับความคิดใหม่ โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยสรุปเนื้อหาที่สำคัญของบทเรียนที่ได้อบรมมา

3.5.3 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา มาจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย

การสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหา การเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น สถานการณ์ปัญหาจะเป็นเสมือนประตูที่ผู้เรียนจะเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียนรู้

การสร้างแหล่งเรียนรู้ รวบรวมข้อมูล เนื้อหา สารสนเทศที่ผู้เข้าฝึกอบรมจะใช้ในการแก้สถานการณ์ปัญหาที่ผู้เข้าฝึกอบรมเผชิญ

การให้ความช่วยเหลือ เป็นการให้คำแนะนำสำหรับผู้เข้าฝึกอบรมจะเป็น การฝึกหัดผู้เข้าฝึกอบรม โดยการให้ความรู้แก่ผู้เข้าฝึกอบรมในเชิงการให้รู้คิดและสร้างปัญหา และสามารถเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในการทำแบบฝึกหัด

การร่วมมือกันแก้ปัญหา เป็นส่วนสนับสนุนให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้ขยายมุมมองให้แก่ตนเองและเกิดการคิดไตร่ตรอง

กิจกรรมการเรียนรู้ ในระหว่างการเรียนผู้เข้าฝึกอบรมต้องทำแบบฝึกหัด เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าฝึกอบรม

3.5.4 กำหนดแบบทดสอบและประเมินผลเป็นแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าฝึกอบรม หลังจากได้อบรมบทเรียนทั้งหมด

4. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 การเขียนเป็นแผนผังงาน (Flowchart Lesson) ผู้วิจัยจัดทำแผนผัง โดยอธิบายขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมในส่วนของโครงสร้างส่วนต่าง ๆ ของบทเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบบทเรียน

4.2 เขียนรายละเอียดสตอรี่บอร์ด (Storyboard) เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนโปรแกรม นำรายละเอียดสตอรี่บอร์ด (Storyboard) มาสร้างบทเรียนตามแผนผังที่กำหนดไว้ โดยใช้โปรแกรม Macromedia Flash

4.3 เมื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ฝึกอบรมเสร็จสิ้นตามรายละเอียดสตอรี่บอร์ด (Storyboard) และแผนผังที่กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยนำบทเรียนที่สร้างขึ้นนี้มาตรวจสอบหาข้อผิดพลาดของบทเรียน และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม ตรวจสอบลำดับการเรียนรู้และความเหมาะสมของบทเรียนที่นำเสนอ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาบทเรียนเรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา เพื่อดูในเรื่องเนื้อหาและแบบทดสอบและมีสิ่งที่ควร

ปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม นำไปปรับปรุงก่อนการทดลองใช้ และจัดทำคู่มือการใช้บทเรียน

4.4 การทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข การทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข

4.4.1 การทดลองใช้กับรายบุคคล โดยทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อดูว่าผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากน้อยเพียงใด ดูความยากง่ายของบทเรียน ผู้เข้าฝึกอบรมใช้เวลาการอบรมของบทเรียนมากน้อยเพียงใด ความคล่องตัว และการทำงานของโปรแกรมและสังเกตปฏิกิริยาของผู้เรียนระหว่างฝึกอบรมด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม และซักถามปัญหาข้อบกพร่อง เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง หลังจากผู้วิจัยได้พบข้อบกพร่องจากการทดลองใช้กับรายบุคคล

4.4.2 การทดลองใช้กับกลุ่มย่อย โดยทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน ในขั้นนี้ผู้วิจัยทดลองเพื่อดูความสามารถของบทเรียนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าฝึกอบรมกับบทเรียน และเป็นการทดสอบตามขั้นตอนที่สมบูรณ์ของกระบวนการฝึกอบรมที่ถูกกำหนดไว้ในบทเรียน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขบทเรียนเพื่อให้ได้บทเรียนที่มีประสิทธิภาพ และมีความสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ทดลองในภาคสนาม

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย

- 2.1 การวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ
- 2.2 การวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง
- 2.3 การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น

3. การคำนวณหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ไปทดลองใช้กับครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 23 คน เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

2. หลังจากผู้เข้าฝึกอบรมศึกษาเนื้อหาของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา เสร็จ 1 หน่วย ให้ผู้เข้าอบรมทำแบบฝึกหัด (แบบฝึกหัดระหว่างเรียน) จำนวน 5 ข้อ ทำเช่นนั้นจนครบ 5 หน่วย

3. ผู้เข้าฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรมของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา หลังจากเรียนครบ 5 หน่วย จำนวน 25 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาจากผู้เชี่ยวชาญในรูปแบบของมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า เหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า เหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า เหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า เหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

2. ทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 (The 90/ 90 Standard) นำผลที่ได้จากการทดลองเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา”สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา”ได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน คะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญรวมทุกด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.65 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด จากการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา” ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คน คะแนนการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา” จำนวนร้อยละของผู้เรียนที่สามารถทำแบบทดสอบผ่านทุกวัตถุประสงค์ 91.30 และจำนวนร้อยละของผู้เรียน ที่สามารถทำแบบทดสอบหลังเรียน รวมร้อยละ 92.35 สรุปได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา” ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพของบทเรียนอยู่ในระดับ 91.30/92.35 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาเพื่อการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นงานวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องพบว่า การนำเสนอในบทเรียนจะอยู่ในรูปแบบมัลติมีเดีย มีการนำเสนอภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง มาช่วยในการอธิบายคำแนะนำต่าง ๆ พร้อมทั้งมีหน้าต่างเมนูปรากฏ

เป็นลำดับขั้นตอนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการเลือกต่าง ๆ มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การเข้าสู่เนื้อหาบทเรียน เช่น ผู้เรียนสามารถที่จะเลือกบทเรียนได้ตามที่ต้องการโดยมีการนำข้อความ เสียง รูปภาพ และ ภาพเคลื่อนไหวเข้ามาแทรกในบทเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจผู้เรียน และมีการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับก่อน-หลัง ตามเนื้อหา 5 หน่วย 1) ประวัติและข้อมูลโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา 2) การบริหารจัดการ 3) จรรยาบรรณครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน 5) สวัสดิการ โดยมีการออกแบบแต่ละหน่วย ดังนี้ ผู้เข้าฝึกอบรมศึกษาสถานการณ์ที่เป็นปัญหา แหล่งเรียนรู้รวบรวมข้อมูล เนื้อหา สารสนเทศที่ผู้เข้าฝึกอบรมจะใช้ในการแก้สถานการณ์ปัญหาที่ผู้เข้าฝึกอบรมเผชิญ ผู้เข้าฝึกอบรมจะใช้ในการเสาะแสวงหาและค้นพบคำตอบการให้ความช่วยเหลือเป็นการให้คำแนะนำสำหรับผู้เข้าฝึกอบรมจะเป็นการฝึกหัดผู้เข้าฝึกอบรม โดยการให้ความรู้แก่ผู้เข้าฝึกอบรมในเชิงการให้รู้คิดและสร้างปัญหา ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในการทำแบบฝึกหัดการร่วมมือกันแก้ปัญหา เป็นส่วนสนับสนุนให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้ขยายมุมมองให้แก่ตนเอง และเกิดการคิดไตร่ตรองมีสรุปเนื้อหาหลังจบในแต่ละเรื่องเพื่อให้ผู้เรียนจับสาระสำคัญของแต่ละบทเรียนได้ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ ได้ในทันทีโดยไม่ต้องศึกษาในบทเรียนที่กำลังศึกษาอยู่นั้นให้จบเสียก่อน ศึกษาแต่ละเนื้อหาได้ตามต้องการผู้เรียนสามารถเลือกย้อนกลับไปทบทวนเนื้อหาได้อย่างสะดวกแค่คลิกไปที่หน้าหลักก็สามารถเข้าไปทบทวนตามที่ต้องการได้มีแบบฝึกหัดความเข้าใจหลังเรียนเสร็จ 1 หน่วย ๆ ละ 5 ข้อ (แบบฝึกหัดระหว่างเรียน) และหลังเรียนเสร็จ 5 หน่วย ทำแบบทดสอบ 25 ข้อ โดยใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question) เป็นเครื่องมือวัดผล เพื่อเป็นการวัดความเข้าใจว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากน้อยเพียงใด และสามารถให้ผลย้อนกลับทันทีหลังทำแบบทดสอบเสร็จออกแบบปฏิสัมพันธ์ให้โปรแกรมใช้งานสะดวกโต้ตอบกับผู้เรียนสม่ำเสมอ การควบคุมเส้นทางการเดินหนังสือ ชัดเจนถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และสามารถย้อนกลับไปยังจุดต่าง ๆ ได้ง่าย รูปแบบปฏิสัมพันธ์ เช่น การใช้เมาส์ มีการควบคุมทิศทางความเร็วช้าของบทเรียนการให้ผลย้อนกลับเสริมแรง หรือให้ความช่วยเหลือเหมาะสมตามความจำเป็น มีข้อมูลย้อนกลับที่เอื้อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ และแก้ปัญหาซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวเป็นไปตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของบรูเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีของไทเลอร์ (Tylor) และทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ (Gagne') (ฉันทกร สงคราม, 2553, หน้า 85-96) ที่กล่าวว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ดี ถ้ามีการสร้างความสนใจก่อนนำเสนอเนื้อหา แจ้งให้ผู้เรียนทราบสิ่งที่จะต้องเรียน มีการวางโครงร่างเนื้อหา นำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับก่อน-หลัง มีการสรุปเนื้อหาเพื่อให้เข้าใจง่ายก่อนจบในแต่ละเรื่อง จัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียน มีภาพตัวอย่างประกอบ และใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อความเข้าใจได้ง่าย น่าสนใจ มีการให้คำแนะนำเพิ่มเติม เช่น ถาม-ตอบ การทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของ (รุ่งอรุณ ไสยโสณ, 2551, หน้า 111-116) กล่าวว่า หลักการเรียนรู้ผู้ใหญ่ คือ มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ อาทิ ความก้าวหน้าในอาชีพ ความสนใจในเนื้อหา ตอบสนองความต้องการจากภายนอก ความสนุกสนานที่ได้ใช้ความสามารถทางสติปัญญา และการได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมกิจกรรม หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะเน้นการขึ้นน้ำหนักตนเองมากกว่า เนื่องจากผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล ครูผู้สอนจึงมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้เรียน และตรงกับองค์ประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมของ (พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, 2552) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Assisted Instruction : CAI) เป็นการ

นำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ ในลักษณะของการสอนแบบโปรแกรม โดยการนำเสนอบทเรียนทีละกรอบ (Gradual Approximation) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระฉับกระเฉง (Active Participation) ได้รับ ผลย้อนกลับทันที (Immediate Feedback) และสิ่งที่เรียนไม่เกินความสามารถ (Success Experience) เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรม ต่าง ๆ เรียกว่า คอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม (Computer-Based Training : CBT)

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องการปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา” มีประสิทธิภาพ 91.30/92.35 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 90/90 (The 90/90 Standard) เนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพราะมีการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วนำมากำหนดคุณลักษณะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม และมีการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมอย่างเป็นขั้นตอน มีการแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของเชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดสอบประสิทธิภาพ ในขั้นการทดสอบประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องการปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่ ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา” ได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ ทดลองใช้เบื้องต้น (Try Out) และการทดลองใช้จริง (Trial Run) ทำให้มีการแก้ไขปรับปรุงจนมั่นใจได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ไม่มีข้อบกพร่องสามารถนำไปทดลองใช้ได้จริง นอกจากนี้บทเรียนคอมพิวเตอร์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นมัลติมีเดีย (Multimedia) ที่นำเสนอข้อมูลทั้งข้อความ (Text) ภาพนิ่ง (Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) และมีเสียง (Audio) อธิบายประกอบ และใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนหลายรูปแบบให้ผลย้อนกลับทันทีทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจในการเรียนเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับของ (วิภา อุตมฉันท, 2544, อ้างอิงใน มงคล รัตนวิจิตตากร, 2549, หน้า 15) กล่าวว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนใช้ได้สะดวก สามารถการนำเสนอในรูปแบบที่น่าสนใจ เช่น ภาพ เสียง สี และภาพเคลื่อนไหว สนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้นส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช, 2545) กล่าวว่า วิธีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีเหมาะสมกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บทเรียนน่าสนใจทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอน การเรียนรู้ จึงเป็นไปอย่างกระฉับกระเฉง การจัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ทำให้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. สามารถนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม ไปทบทวนความรู้ ความเข้าใจได้ตามความสะดวก และตามความต้องการ
2. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมเหมาะสำหรับครูและบุคลากรใหม่
3. การเข้าใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องศึกษาคู่มือแนะนำการใช้อย่างละเอียดจะทำให้สามารถเข้าใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จะใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ ควรมีพื้นฐานการใช้คอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ควรอ่านวัตถุประสงค์ก่อนเรียนให้เข้าใจและทำกิจกรรมต่าง ๆ แบบทดสอบในบทเรียนตามขั้นตอนที่แจ้งไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมที่มีการปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เข้าฝึกอบรม
2. ควรมีการวิจัยพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดทักษะปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาในเรื่องอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- คณินิจ อนุโรจน์. (2555). **บูรณาการทฤษฎีสู่แนวทางการสร้างคนเก่งคนดีขององค์กร**. (ออนไลน์). http://www.alph9thi.gotoknow.org/assets/media/file/000/401/951/original_HRM.pdf?1285730539. [2556, ตุลาคม 14]
- คมธัช รัตนชข และดนุพล คลอวุฒินันท์. (2553). **แนวความคิดพื้นฐานของการฝึกอบรม**. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน.
- จิรวัดนา มูลเมือง. (2551). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่อง “การเบิก – จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต”**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูชัย สมธิไกร. (2554). **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐกร สงคราม. (2553). **การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐนิชา ไข่ใจความรู้ และคณะ. (2555). **เทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น**. เชียงใหม่ : คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.
- ทิตนา แคมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ. (2552). **เทคนิคการฝึกอบรม**. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มงคล รัตนวิจิตตากร. (2549). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม เรื่อง ระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รชตวรรณ เชื้อเพชร. (2549). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม เรื่อง เครื่องหมายจราจรและพฤติกรรมในการขับขี่ยานพาหนะอย่างปลอดภัย สำหรับผู้เรียนช่วงอายุ 15 – 18 ปี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- รุ่งอรุณ ไสยโสภณ. (2551). **การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชั้นนำตนเองและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช. (2545). **การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดระยอง**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สารสนเทศโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา. (2554). **ชลบุรี: โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา.**
- Hannafin, M.J., Hall, C., Land, S., & Hill, J. (1994). **Learning in open environments: Assumptions, methods, and implications.** Educational Technology. (pp.48-55).

รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน
โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สุภาภรณ์ กิตติรัชชานนท์

THE MODEL OF LEARNING MANAGEMENT PROMOTION TO ENHANCED
STUDENTS' OPPORTUNITIES AND QUALITIES BY DISTANCE LEARNING
INFORMATION TECHNOLOGY IN SUKSASONGKROSCHOOL UNDER OFFICE OF
THE BASIC EDUCATION COMMISSION
SUPAPORN KITTIRATCHADANON

บทคัดย่อ

รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวิธีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบฯ โดยการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดสนทนากลุ่ม จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามกลุ่มและแบบสัมภาษณ์ 2) การออกแบบและพัฒนาแบบฯ โดยการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการศึกษานำร่อง (pilot study) จากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 6 โรงเรียนผู้ให้ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนในโรงเรียนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสนทนากลุ่มฯ และแบบประเมินความสอดคล้องของแบบฯ การใช้ และหาประสิทธิภาพรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 44 โรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมแบบประเมินผลการเรียนแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนแบบประเมิน

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ความสามารถของครู และแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน 3) การรับรองรูปแบบฯเป็นการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยจัดประชุมเสวนาผู้ทรงคุณวุฒิเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกรับฟังความคิดเห็นฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ พบว่า พฤติกรรมการเรียนโดยใช้ DLIT ของผู้เรียนที่อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับดีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2558 เพิ่มขึ้นคุณภาพของผลการประเมินสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยมและผลการสะท้อนความรู้สึของผู้เรียนต่อการเรียนโดยใช้ DLIT พบว่า ผู้เรียนมีความรู้สึกละหลายโดยส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางที่ดีต่อการเรียน มีความพึงพอใจ และมีความสุขต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดให้ผ่านสื่อ DLIT ด้านความสามารถของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากด้านผลการรับฟังความคิดเห็นโดยผู้ใช้และผู้ทรงคุณวุฒิ หลังการใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการนำไปขยายผล ส่วนข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาได้ใช้ ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เห็นความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ จากการนำกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้

คำสำคัญ: รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน, การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

The Model of Learning Management Promotion to Enhanced Students' Opportunities and Qualities by Distance Learning Information Technology in SuksaSongkro (Special need education) school under the Office of the Basic Education Commission. The objective is to develop and study the efficiency of the model and the effectiveness of using the model with the policy advocacy to promote learning management to create opportunities and qualities of learners through the use of distance learning information technology (DLIT) of the SuksaSongkro (Special need education) School under the Office of the Basic Education Commission. The information is collected from 44 SuksaSongkro (Special need education) School included 44 school administrators, 440 teachers and 2,865 students

of the third and the sixth grade of the academic year 2556 by using the random sampling method. The data were collected through 5 forms of the questionnaires, assessment forms and interview forms. The mean, standard deviation and content analysis were employed to analyze the collected data.

The results of the research reveal that the model of learning management promotion to enhanced students' opportunities and qualities by DLIT in SuksaSongkro (Special need education) school has five components; 1) principles 2) objectives 3) the promotion of learning management 4) measurement and evaluation and 5) success factors.

The results showed that the overall of the model was very appropriate. The results of model feasibility and utility assessment were found that was at the highest level. The effectiveness of using the learning management promotion model showed that the learning behaviors of the learners using the DLIT were at a good level. Academic achievement based on school curriculum of the third and the sixth grade of the academic year 2559 was increased when compared to the academic year 2558. The quality of the competency and performance assessment of students in the core curriculum of basic education was at an excellent level. The learner's reflection on learning experiences using the DLIT found that the learners have a variety of impression but most of which are in a good direction for learning, satisfied and happy with the learning activities that teachers provided through DLIT. The teachers' ability in learning management was at a high level. The teachers' opinions toward the learning management promotion model were at a high level. After using the model, the experts' and users' feedback was suitable, feasible and useful to dissemination.

The policy recommendations for Office of the Basic Education Commission were creating a policy for the school to use the learning channel to increase the opportunities and qualities of learners by using distance learning information technology (www.dlit.ac.th) at the school level. It was necessary to raise awareness for all stakeholders involved in educational management to see the importance, value and utility of implementing learning processes to increase the opportunities and qualities of learners by using distance learning information technology

Keywords: The Model of Learning Management Promotion to Enhanced Students' Opportunities and Qualities by Distance Learning Information Technology

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระปณิธานอันแน่วแน่ ในการที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของประชาชน ทรงเจริญรอยตามเบื้อง พระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ทรงใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหลายรูปแบบในโครงการพัฒนาเพื่อ นำความร่มเย็นเป็นสุขให้เกิดแก่ประชาชนชาวไทย ดังพระราชดำริในบทความของวารสารของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ความว่า “ในชนบทและชุมชนที่อยู่ห่างไกลต้องเริ่มการพัฒนาตั้งแต่ต้น เราต้องสร้างโรงเรียนหรือศูนย์ การเรียนในชุมชนหมู่บ้าน ศูนย์เหล่านี้ต้องสร้างให้สะอาด ถูกอนามัย มีแสงสว่างเพียงพอ ประหยัดพลังงาน ต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด การคมนาคมขนส่ง อาหารที่ถูกหลักโภชนาการ ยาสามัญประจำบ้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ช่วยให้มีโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ถึงจะมีโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนก็มักจะขาดทรัพยากรที่จำเป็นต่อการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครู วิทยาศาสตร์และครูวิชาอื่น ๆ ถ้าไม่มีครูจริง ๆ ปัญหาอาจจะแก้ได้ส่วนหนึ่งด้วยการสร้างห้องสมุด ใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ e-learning หรือการศึกษาทางไกล ทั้งครู นักเรียนและชาวบ้านจะได้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้” (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2550: 7)

โดยรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา 49 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ใน มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 22 ไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จึงได้บัญญัติไว้ในหมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยเฉพาะในมาตรา 65 และมาตรา 67 ที่รัฐต้องพัฒนาบุคลากร หรือผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสมในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตลอดจนต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

อย่างไรก็ตามจากการจัดการศึกษาของเด็กด้อยโอกาสของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 มีจำนวน 50 แห่ง ใน 42 จังหวัด ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยการได้รับเงินอุดหนุน งบดำเนินงาน งบลงทุนและงบบุคลากร ซึ่งงบประมาณต่าง ๆ เหล่านี้ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ได้นำมาบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาแต่จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ปีการศึกษา 2556-2558 พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละปีการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 37.01, 38.10 และ 35.80 ตามลำดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละปีการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 37.15, 36.97 และ 33.06 ตามลำดับ จากผลการประเมินคุณภาพในภาพรวมตลอดระยะเวลา 3 ปีการศึกษา ทุกชั้นมีผลการประเมินไม่ถึงร้อยละ 50 มีทั้งเพิ่มขึ้น และลดลง ส่วนด้านผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 37 โรงเรียน ได้รับการรับรอง จำนวน 21 โรงเรียน นอกจากนั้นแล้วจากผลการศึกษาของณรี สุสุทธิ (2557: 3) พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ผ่านมา ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการลงทุนต่อรายหัวของนักเรียน คือ ค่ารายหัวยังไม่เพียงพอ บางโรงเรียนยังขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้นการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นวิธีการหนึ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการกำหนดมาตรการระยะยาว โดยการส่งเสริมการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนทั้งในด้านกระบวนการและรูปแบบ อย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Learning: e-Learning) บทเรียนสำเร็จรูป (Computer Assisted Instruction: CAI) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Book: e-Book) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่มีความหลากหลายและสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ง่ายและกว้างขวาง รวมทั้งได้มีการพัฒนาระบบการจัดการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์โดยใช้ระบบการจัดการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) หรือระบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์อันส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาอย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยี ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดได้อย่างเป็นรูปธรรมนอกเหนือจากการศึกษาด้วยเทคโนโลยีทางไกลผ่านสถานีโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television: DLTV) แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังจัดให้มีการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology : DLIT) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาทางไกลอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ อันจะเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ที่จะนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารมาเสริมสร้างความเข้มแข็ง และปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในการจัดการศึกษา โดยการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) เป็นการดำเนินงานเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดสภาพการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ของครูอย่างครบถ้วน ทั้งกระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการสร้างความรู้ จากการลงมือปฏิบัติ เนื้อหา ตลอดจนสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดเรียนการสอน อันจะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ลดช่องว่างและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับ ประชาชน

ไทยทุกคน อันเป็นการดำเนินการตาม รอยเบื้องพระยุคลบาท สอนองพระราชดำรินในการที่จะพัฒนาการศึกษาไทยให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่พบว่ามี การวิจัยและพัฒนาการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหากมีการวิจัยและพัฒนาแบบดังกล่าวขึ้นได้ ก็จะทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ความรู้ในการบริหารการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะเป็นโยบายขึ้นต่อหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน (Research: R1) เป็นการศึกษาแบบ และความต้องการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) และการสัมภาษณ์ เพื่อบรรเทาความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์รูปแบบและศึกษาความต้องการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 5 คน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามกลุ่มและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน (Development: D1) เป็นการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ประกอบด้วย การยกร่างรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) จากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ดำเนินการศึกษานำร่อง (pilot study) จากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 6 โรงเรียนผู้ให้ข้อมูล ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนในโรงเรียนเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนและการใช้รูปแบบฯ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการใช้รูปแบบฯ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสนทนากลุ่มฯ และแบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การใช้ และหาประสิทธิผลรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน (Research: R2) เป็นศึกษาประสิทธิภาพการใช้รูปแบบฯ ประกอบด้วย 1) การนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ และ 2) การหาประสิทธิผลของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 44 โรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกห้องเรียนที่ 1 ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าถึง DLIT Model ของผู้เรียน 2) แบบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน 3) แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนของผู้เรียน 4) แบบประเมินความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ฯ และ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

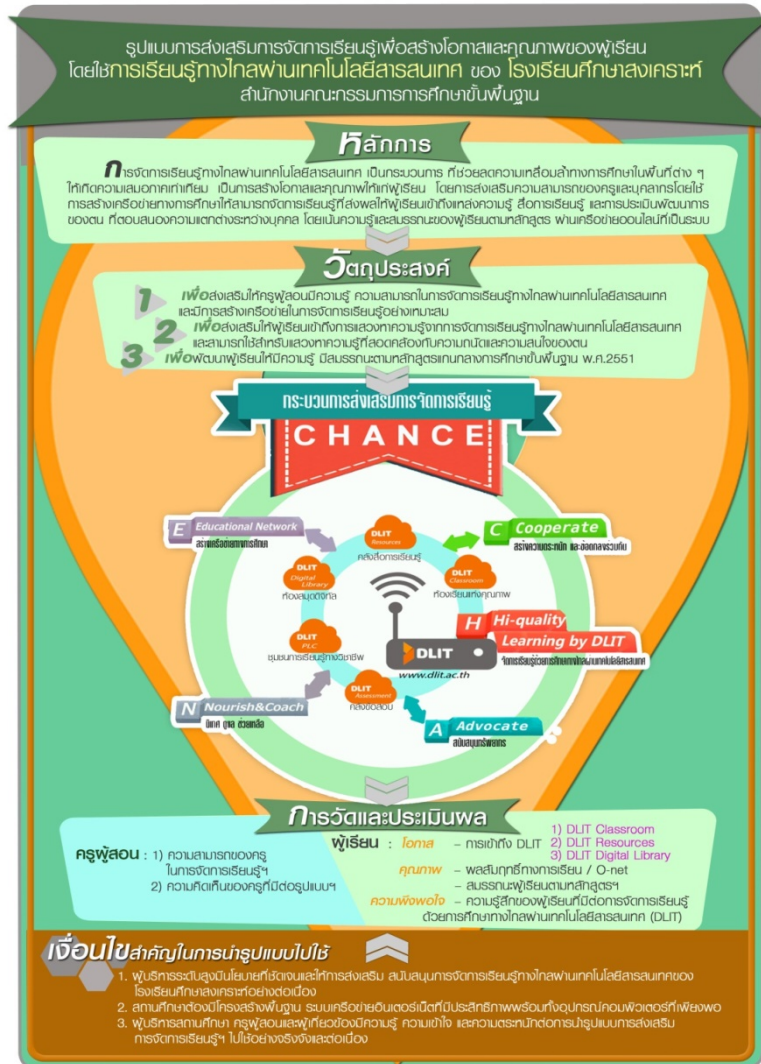
ขั้นตอนที่ 4 การรับรองรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน ขยายผลและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Development : D2) เป็นการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย การรับรองรูปแบบฯ การนำเสนอแนวทางการเผยแพร่รูปแบบฯ สู่วิทยาลัยอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การขยายผลรูปแบบฯ และการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยจัดประชุมเสวนาผู้ทรงคุณวุฒิที่ จำนวน 30 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 8 คน ศึกษาในเทศก์ จำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรับรองรูปแบบฯ ได้แก่ แบบบันทึกรับฟังความคิดเห็นฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย การศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างรูปแบบการตรวจสอบรูปแบบและการประเมินรูปแบบ ที่จะทำให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และน่าเชื่อถือสำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ โดยในส่วนของกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักและข้อตกลงร่วมกัน 2) การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 Module 3) การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศ ติดตาม และ 5) การสร้างเครือข่ายนอกจากนี้คู่มือสำหรับการนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ 2) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ 3) องค์ประกอบของรูปแบบ 4) แนวทางการรูปแบบไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 5) ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล 6) ปัจจัยสนับสนุนและ 7) ด้านเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้

2. การออกแบบและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ ผลการ ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ จากการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พบว่า รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ สามารถ นำไปใช้กับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนได้ ผลการวิเคราะห์ความ เหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้าง โอกาสและคุณภาพของผู้เรียนฯ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้และ มี ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดผลจากการนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปศึกษานำร่อง (pilot study)

เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน พบว่า การนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

3. การใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนโดยใช้ของผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพฤติกรรมการเข้าถึงห้องเรียนคุณภาพ: DLIT Classroom ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเข้าถึงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมการเข้าถึงห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้: DLIT Digital Library และ พฤติกรรมการเข้าถึงคลังสื่อการเรียนรู้: DLIT Resources ตามลำดับผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มีผลต่างของคะแนนเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 โดยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.44 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.53 ด้านสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีสมรรถนะทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการใช้เทคโนโลยีความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการคิด ตามลำดับด้านความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของครูผู้สอนมีต่อรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นสูงสุดได้แก่ รูปแบบสามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ด้านสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รูปแบบสามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ด้านความรู้ ความสามารถตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และ รูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ รูปแบบสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

4. การรับรองรูปแบบฯ ขยายผล และจัดทำข้อเสนอแนะมีดังนี้

การรับรองรูปแบบ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่นำไปทดลองใช้มาแล้วมีความเหมาะสม ชัดเจน ความครอบคลุม ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ และในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย คือการสร้างความตระหนักและข้อตกลงร่วมกัน การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ได้แก่ DLIT Classroom, DLIT Resources, DLIT Digital Library, DLIT Professional Learning Community และ DLIT Assessment การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม และการสร้างเครือข่ายมีความเป็นไปได้สูงมากที่จะมีการนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ หรือขยายผลในวงกว้าง รูปแบบนี้มีประโยชน์อย่างมากต่อโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาได้ใช้ ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศควรประสานความร่วมมือไปยังเขตพื้นที่การศึกษา ในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนในการให้ความรู้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและควรจัดทำหลักสูตรการอบรมการพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่ห้องเรียนผ่านระบบออนไลน์

ระดับสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ เห็นความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ จากการนำกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ควรมีการบูรณาการในการสนับสนุนงบประมาณการนำการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ที่มีความเชื่อมโยงกัน และควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ครู และบุคลากรในสังกัดในการนำการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ให้ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย การศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างรูปแบบ การตรวจสอบรูปแบบและการประเมินรูปแบบ ที่จะทำให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และน่าเชื่อถือ สำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ โดยในส่วนของกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักและข้อตกลงร่วมกัน 2) การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 Module 3) การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศ ติดตาม และ 5) การสร้างเครือข่าย ทั้งนี้เนื่องจาก การศึกษาเอกสารและผลงานวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ซึ่งเป็นผู้ใช้และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ว่า องค์ประกอบใดสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้จริง องค์ประกอบใดสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ทำให้ที่มีขององค์ประกอบทั้งในภาพรวมและองค์ประกอบย่อยเกิดความชัดเจนและมีขั้นตอนตั้งแต่การศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งจะทำให้เกิดความถูกต้อง สมบูรณ์ และความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับแนวคิดของ คีฟส์ (Keeves, 1988: 560) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีสามารถใช้ประโยชน์ได้มีข้อกำหนด 4 ประการ ได้แก่ 1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น 3) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผล

ของเรื่องที่ศึกษา 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

2. การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนฯ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เป็นการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีที่มาของข้อมูลชัดเจนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่แท้จริงซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและเกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาทำให้องค์ประกอบของรูปแบบมีเนื้อหาที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้ใช้และมีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ชัดเจนเมื่อนำไปสู่การปฏิบัติน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อการสร้างโอกาสและคุณภาพของพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2546: 5) ได้กล่าวถึงการพัฒนาารูปแบบว่ามีขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพ ระบบ และสภาพแวดล้อมของระบบปัจจุบัน 2) การระบุปัญหาและความต้องการจำเป็น 3) การยกร่างรูปแบบ 4) การทดสอบความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและการยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และ 5) ปรับปรุงรูปแบบ การศึกษาของสมเชาว์ กาญจนจรัส (2557: ง-จ) ได้นำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นที่ศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม รวมถึงการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ นำผลการประเมินไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน พร้อมทั้งมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ติดตามเพื่อนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Smith, Robert Timothy (1991 : 78) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรูปแบบไว้ว่า ควรมีการวัดและประเมินผลรูปแบบเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงให้รูปแบบเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

3. การใช้ และหาประสิทธิภาพรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนโดยใช้ของผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพฤติกรรมการเข้าถึงห้องเรียนคุณภาพ: DLIT Classroom ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเข้าถึงมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ พฤติกรรมการเข้าถึงห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้: DLIT Digital Library และ พฤติกรรมการเข้าถึงคลังสื่อการเรียนรู้: DLIT Resources ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตร พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีสมรรถนะทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการคิด ตามลำดับ ด้านความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มีผลต่างของคะแนนเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 โดยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.44 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.53 ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน มีองค์ประกอบที่ง่ายต่อการนำมาประยุกต์ใช้ สะดวกและสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่ยาก ๆ กับครูที่มีความสามารถเฉพาะด้านและสามารถทบทวนได้บ่อยครั้งตามความต้องการและการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยียังเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนเข้าถึงสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับผู้เรียนที่อยู่ในตัวเมืองการได้รับเทคนิค วิธีการเรียนรู้จากครูที่มีประสบการณ์ผ่านการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เทคโนโลยีที่สามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วสะดวกเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา จะเป็นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วชิร เลียนบรรจง (2558, ออนไลน์) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ จะประกอบด้วย 1) สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ 2) นิเทศการจัดการเรียนการสอน 3) กำกับ ติดตาม ประเมินผล

ความคิดเห็นของครูผู้สอนมีต่อรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าด้านที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นสูงสุดได้แก่ รูปแบบสามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ด้านสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาได้แก่รูปแบบสามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ด้านความรู้ ความสามารถตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และ รูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ โดยเฉพาะกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 5 รูปแบบที่สำคัญ คือ DLIT Classroom (ห้องเรียนแห่งคุณภาพ) DLIT Resources (คลังสื่อประกอบการเรียนการสอน) DLIT Library (ห้องสมุดออนไลน์) DLIT Professional Learning Community: DLIT PLC (ชุมชนแห่งการพัฒนาวิชาชีพ) และ DLIT Assessment (คลังข้อสอบ) เป็นนวัตกรรมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ที่ครูต้นทางได้นำเทคนิควิธีการสอนที่ตนเองถนัดถ่ายทอดทำเป็นคลิปการสอนในเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจยาก เก็บไว้เครือข่ายออนไลน์นอกจากนี้ครูต้นทางยังมีการจัดสภาพการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน ทั้งกระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการสร้างความรู้ จากการลงมือปฏิบัติเนื้อหา ตลอดจนสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนของโรงเรียนปลายทางได้รับความรู้ เทคนิคใหม่ พร้อมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ครูและผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ จะช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาและขยายฐานความรู้ตามความต้องการของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน

สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

4. การรับรองรูปแบบฯ ขยายผล และจัดทำข้อเสนอแนะ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่นำไปทดลองใช้มาแล้วมีความเหมาะสม ชัดเจน ครอบคลุม ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ และในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย คือ การสร้างความตระหนักและข้อตกลงร่วมกัน การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ได้แก่ DLIT Classroom, DLIT Resources, DLIT Digital Library, DLIT Professional Learning Community และ DLIT Assessment, การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้, การนิเทศ ติดตาม และการสร้างเครือข่ายมีความเป็นไปได้สูงมากที่จะมีการนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ หรือขยายผลในวงกว้าง รูปแบบนี้มีประโยชน์อย่างมากต่อโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาได้ใช้ ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศควรประสานความร่วมมือไปยังเขตพื้นที่การศึกษา ในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนในการให้ความรู้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและควรจัดทำหลักสูตรการอบรมการพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่ห้องเรียนผ่านระบบออนไลน์

ระดับสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เห็นความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ จากการนำกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ ควรมีการบูรณาการในการสนับสนุนงบประมาณการนำการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ที่มีความเชื่อมโยงกัน และควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ครู และบุคลากรในสังกัดในการนำการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ให้ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการการวิจัย

1. ผู้บริหารในระดับนโยบายควรกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน และให้การส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักต่อการนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของครูผู้สอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
3. ครูผู้สอนควรมีการเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและ คุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) เพื่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และพัฒนาารูปแบบการประยุกต์ใช้ที่หลากหลายต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของ ผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนและ ประสพการณ์ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่เป็นแบบอย่างการปฏิบัติที่ดีมาพัฒนาเป็นรูปแบบการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ในพื้นที่ต่าง ๆ และ ขยายผลให้โรงเรียนที่มีสภาพปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ นำไปปรับประยุกต์ใช้
2. ควรศึกษาเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของ ผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ในกลุ่มสาระอื่น ๆ หรือสายอาชีพ เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนได้เรียนรู้จากครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

เอกสารอ้างอิง

- ณรี สุสุทธิ. (2557). การศึกษาประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ศึกษาสงเคราะห์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมเชาว์กาญจนาจรส. (2557). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนคน.ใน สถาบันศึกษาปอเนาะจังหวัดปัตตานี. รายงานการศึกษาส่วนบุคคลหลักสูตรพัฒนานัก บริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 4 สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2550). วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการ พัฒนา. ปทุมธานี : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- วัชรลี เลียนบรรจง. (2560). บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (Online). <https://www.gotoknow.org/posts/359043>. 15 กรกฎาคม 2560.
- อุทัย บุญประเสริฐ.(2546). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Keeves P.J. (1988). **Educational research, methodology and measurement :Aninternational handbook.**Oxford :Pergamon Press
- Smith, Robert Timothy. (1991). **Characteristics of Effectiv School System in Georgia.**Dissertion Abstracts International. (1991, January 7)

การศึกษาผลของการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการจัดกระบวนการ
เรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียน

สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

¹อมรา ศรีแก้ว, ²ธงชัย ช่อพฤกษา, ³ยุทธนา พันธุ์มี

STUDY RESULTS OF ELECTRONICS LESSON MEDIAS IN THAI LANGUAGE
COURSES BY SMART CLASSROOM IN PRATOM SUKSA 3 OF SCHOOLS

MUNICIPAL GOVERNMENT IN MAUNG KAMPHAENG PHET

¹AMARA SRIKAEW, ²THONGCHAI CHORPHUEKSA, ³YUTTHANA PUNMEE

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลของการพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการจัด
กระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Classroom) รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อศึกษาความพึง
พอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
นักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่เรียน รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา
ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่มีต่อการเรียน
ผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยและ
ชุมชนได้พัฒนาขึ้นมาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

คำสำคัญ: บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์/ ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์/ รายวิชาภาษาไทย

¹อาจารย์โปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

²อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³อาจารย์โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Abstract

The research on **Study results** of electronics lesson medias in Thai Language Pratomsuksa 3 , the development in lesson media which subserve on the enseignment of Maung Kamphaeng Phet municipal schools. There are main objectives in this research including, To make electronics lesson medias in English Pratomsuksa 3 successful in School enseignements. And For satisfaction of academic of Maung Kamphaeng Phet municipal schools learner who learn electronics lesson medias order to make this electronics lesson medias follow the objectives of this research, the researcher has chosen the method in a kind of developing and action research by using the example groups of students who are learning in Thai Language Pratomsuksa 3 in first semester year 2015 by specifically chose and set up research process steps including the steps in building and developing electronics lesson medias.

The result found that;

1. The comparison of the success in the study of Maung Kamphaeng Phet municipal schools when studied by electronics lesson medias after done the research and found out that in each unitenseignment and all. The example group of learner has the average score after learner with electronics lesson medias higher than before study of .01 this can proof that it is fit with the second set up hypothesis.

2. The research of learner satisfaction toward electronics lesson medias in Thai Language Pratomsuksa 3, the result of the research came out that student has high satisfaction with electronics lesson medias in every fields, according to the scores from highest to the lowest, teaching methods, lesson forms and websites, learning activities, the use of electronics lesson medias, and content presentations. These satisfaction can conclude the high

Keywords: Electronics Lesson Medias/ Smart Classroom/ Thai Language Courses

ความเป็นมาและความสำคัญ

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545 - 2559) ได้กำหนดแนวนโยบาย เพื่อดำเนินการ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ รวมถึงพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้ผู้ใช้และผู้ผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีจิตสำนึก มีจรรยาบรรณ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ผลิตสื่อเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงพัฒนาข้อมูล สื่อเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550, หน้า 79) ระบบการศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องผลิต ผู้รู้ ผู้สร้างความรู้ และองค์ความรู้ ที่จะรองรับการพัฒนาขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ของประเทศให้เป็นประชาคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาทุกระดับจะต้องสามารถจัดการศึกษา เรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ที่ผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีโทรคมนาคม (Computer & Telecommunications Technology) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการนำสารสนเทศซึ่งประกอบด้วยข้อมูล (Data) ข่าวสาร (Information) และความรู้ (Knowledge) ให้สามารถ สืบหาได้สะดวกรวดเร็ว (ไพรัช ธัชยพงษ์ และ พิเชษฐ์ ดุรงก์วโรจน์, 2541, หน้า 12) ทั้งนี้การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารและความรู้ที่สะดวกและรวดเร็ว ในปัจจุบันที่ได้รับความนิยมสูงสุดก็คือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet)

สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในวงการการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของ มนุษย์ที่จะนำสื่อหนังสือเข้าไปบรรจุอยู่ในรูปแบบของดิจิทัล ทั้งนี้เพื่อลดข้อจำกัดจากการอ่านหนังสือปกติทั่วไป บทบาทของผู้สอนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเน้นหนักทางด้านการเฝ้าหาความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ วิธีสอนที่หลากหลายตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างกว้างขวาง (เสาวลักษณ์ บุญญวนิช, 2545, หน้า 89)

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจ ตลอดจนช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุก ๆ สังคมให้ดีขึ้น อีกทั้งยังมีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คน การเรียนรู้ การติดต่อสื่อสารในโลก อันไร้พรมแดนในยุคหลังสมัยใหม่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สำหรับประเทศไทยรัฐบาลทุกยุคที่ผ่านมาก็ให้ ความสนใจและความสำคัญในเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมาก ด้วยเหตุที่เล็งเห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่จะเพิ่มศักยภาพให้ประเทศสามารถเป็นผู้นำในด้านการค้า การผลิต การเงิน การขนส่ง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศให้ดีขึ้นด้วย (พัชร าคะประสิทธิ์ , 2546 หน้า 32) ด้วยเหตุนี้จึงพบว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอันประกอบไปด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสาร ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในงานด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชน แม้กระทั่งในระบบ ของการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในทุก ๆ ระดับ

สำหรับในประเทศไทย เริ่มมีการใช้อินเทอร์เน็ตครั้งแรกในปี พ.ศ. 2530 โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ IDP (The International Development Plan) เพื่อให้มหาวิทยาลัย สามารถติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์กับมหาวิทยาลัย เมลเบิร์นในออสเตรเลียได้ ได้มีการติดตั้งระบบอีเมลขึ้นครั้งแรก โดยผ่านระบบโทรศัพท์ ความเร็วของ

โมเด็มที่ใช้ในขณะนั้นมีความเร็วเพียง 2,400 บิต/วินาที จนกระทั่งวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ได้มีการส่งอีเมลฉบับแรกที่ติดต่อระหว่างประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงเปรียบเสมือนประตูทางผ่าน (Gateway) ของไทยที่เชื่อมต่อไปยังออสเตรเลียในขณะนั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2533 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ได้เชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ของสถาบันการศึกษาของรัฐ โดยมีชื่อว่า เครือข่ายไทยสาร (Thai Social/Scientific Academic and Research Network ThaiSARN) ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตภายในประเทศ เพื่อการศึกษาและวิจัยต่อจากนั้นในปี พ.ศ. 2538 ได้มีการบริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์ขึ้น เพื่อให้บริการแก่ประชาชน และภาคเอกชนต่าง ๆ ที่ต้องการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยมีบริษัทอินเทอร์เน็ตไทยแลนด์ (Internet Thailand) เป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider: ISP) เป็นบริษัทแรก เมื่อมีคบบคณนิยมใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น บริษัทที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตจึงได้ก่อตั้งเพิ่มขึ้นอีก (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2550, หน้า 45)

ประเทศไทยมีการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในระบบงานต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ในช่วงระยะสิบกว่าปีที่ผ่านมา คอมพิวเตอร์เริ่มกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้คน ปัจจุบันการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงอุดมศึกษา เติบโตมากขึ้นจนเห็นได้ชัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระแสความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เรา มีอาจด้านทานหรือขัดชินได้ รวมทั้งผู้นำทางการศึกษาและนโยบายของรัฐต่างให้ความสำคัญกับเรื่องระบบคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตามการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานในสถานศึกษาก็น่าจะมีลักษณะที่ต่าง ๆ กันไป ทั้งที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน หรือใช้ในงานบริหารการศึกษา

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการสร้างและพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ลดปัญหาการเรียนการสอนของครูผู้สอน และเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษา การเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับของสังคมและนวัตกรรมเทคโนโลยีร่วมสมัย หนึ่งในระบบเทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อนักเรียน ก็คือระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในลักษณะออนไลน์ อันเป็นกระบวนการและสื่อที่ตรงกับลักษณะความสนใจของวัยผู้เรียนนั้น น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร มีความจำเป็นต้องเลือกใช้ให้เกิดรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน (hybrid learning) อันจะช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้แบบเอกัตถภาพ และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การสร้างสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มาทดลองพัฒนาบทเรียนด้วยระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Classroom) อันจะเอื้อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Classroom) รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร หลังการเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

เป็นนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่เรียน รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 185 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 1 ที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนลักษณะเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 4 บทเรียน ๆ ละ 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ ดังนี้

- 1.1 บทเรียนที่ 1 เรื่อง เวลามีคุณค่า
- 1.2 บทเรียนที่ 2 สนุกแบบไทย
- 1.3 บทเรียนที่ 3 พระสรรพลีลธิ์
- 1.4 บทเรียนที่ 4 บ้านบางระจัน

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน จำนวน 23 ข้อ ได้แก่

1. ด้านวิธีการเรียนการสอน
2. ด้านการนำเสนอเนื้อหา
3. ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน
4. ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์
5. ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการเรียนสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และปัญหาอุปสรรคที่กระทบต่อการเรียนรายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

สำหรับเกณฑ์การประเมินคุณภาพใช้เกณฑ์การเปรียบเทียบมาตรฐานในแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าระดับน้ำหนักเป็นคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละคนมาหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึงมีความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึงมีความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึงมีความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึงมีความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึงมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเมินคุณภาพของเนื้อหา และรูปแบบของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ประเมินความสอดคล้องของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

3. วิเคราะห์แบบทดสอบและแบบฝึกหัดอิเล็กทรอนิกส์ ภายในบทเรียนรายข้อเพื่อหาความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และหาค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ของแบบทดสอบและแบบฝึกหัดภายในบทเรียน

4. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows วิเคราะห์แบบ Reliability Model Alpha

5. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5.1 หาประสิทธิภาพของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียน กับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยคิดคะแนนเป็นร้อยละจากนั้นนำผลคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบและหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

5.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้คะแนนที่ (t-test) แบบ Dependent

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นการนำผลคะแนนที่

ได้รับจากการตอบแบบสำรวจ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยแต่ละข้อตามที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรเพื่อให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ที่เรียน รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง โดยแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มขนาดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การทดลองกับผู้เรียนแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน การทดลองกับผู้เรียนแบบกลุ่มย่อย จำนวน 10 คน และการทดลองกับผู้เรียนภาคสนาม จำนวน 40 คน ตามลำดับ และใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบฝึกหัดภายในบทเรียน เป็นเครื่องมือในการหาประสิทธิภาพ

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนเพื่อทดสอบคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนว่า ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะอันเนื่องมาจากการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรมากน้อยเพียงใด โดยการเก็บข้อมูลคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับนักเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียน ครั้งที่ 3 และนำข้อมูลที่ได้รับจากการทดลองมาหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. การสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร เพื่อเป็นการทดสอบคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนว่า ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจอันเนื่องมาจากการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร มากน้อยเพียงใด โดยการเก็บข้อมูลจากนักเรียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียนครั้งที่ 3 ซึ่งได้ประเมินความพึงพอใจในแบบสำรวจ หลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ตอนตามวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

	n	$\bar{X}$	S.D.	+	sig
ก่อนเรียน	40	3.55	0.73	21.37	.000
หลังเรียน	40	4.51	0.65		

$$p \leq .01$$

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนรายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (n=40)	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
ด้านวิธีการเรียนการสอน			
1. ความเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ในห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์	4.60	0.49	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมในการศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหา	3.35	0.68	มาก
3. บรรยากาศในการเรียนรู้	4.18	0.63	มาก
4. การค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง	3.93	0.57	มาก
5. สามารถเข้าเรียนเวลาใดก็ได้	4.43	0.67	มาก
6. สามารถทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลา	4.48	0.59	มาก
รวม	4.33	0.44	มาก

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (n=40)	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
ด้านการนำเสนอเนื้อหา			
1. ความชัดเจนของคำสั่ง/คำแนะนำในสื่อเนื้อหา บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์	3.95	0.78	มาก
2. คำที่อธิบายเนื้อหามีความชัดเจนเข้าใจง่าย	3.85	0.69	มาก
3. ลำดับการนำเสนอเนื้อหามีความต่อเนื่อง	3.80	0.48	มาก
4. แบบฝึกหัดภายในบทเรียนส่งเสริมความเข้าใจ บทเรียน	3.95	0.90	มาก
5. แบบทดสอบมีความเหมาะสม สามารถประเมินผล ตนเองได้	4.20	0.77	มาก
รวม	3.95	0.66	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน			
1. องค์ประกอบเว็บไซต์ ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ใน ภาพรวม (กระดานข่าว ห้องสนทนา E-mail)	4.58	0.51	มากที่สุด
2. ความชัดเจนของคำแนะนำของผู้สอนต่อสื่อ เนื้อหา บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์	3.90	0.68	มาก
3. การให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกของผู้สอน	4.50	0.64	มากที่สุด
4. วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	3.75	0.73	มาก
รวม	4.18	0.53	มาก
ด้านรูปแบบสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์และเว็บไซต์			
1. ความน่าสนใจโดยรวมของบทเรียนและเว็บไซต์	4.68	0.49	มากที่สุด
2. ไอคอนเมนูมีความเหมาะสม ใช้งานง่าย	4.30	0.68	มาก
3. ความสอดคล้องของรูปภาพที่นำเสนอในสื่อ เนื้อหา บทเรียนและเว็บไซต์	4.20	0.65	มาก
4. เสียงประกอบบทเรียนมีความเหมาะสม	4.15	0.48	มาก
5. ภาษาที่ใช้ประกอบบทเรียนมีความเหมาะสม	4.03	0.67	มาก
รวม	4.27	0.64	มาก
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอน			
1. ความพร้อมของคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์เสริมใน การจัดกิจกรรมการเรียน	3.88	0.55	มาก
2. การเชื่อมต่อและการเข้าสู่บทเรียนในระบบ อินเทอร์เน็ตในห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์	3.70	0.76	มาก
3. ตอบสนองความสนใจการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.13	0.69	มาก
4. เหมาะสมกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน	4.73	0.85	มากที่สุด

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (n=40)	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
รวม	4.11	0.37	มาก
ผลรวมเฉลี่ย	4.18	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.18 และพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากในทุก ๆ ด้าน โดยมีคะแนนรวมจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์ ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอน และด้านการนำเสนอเนื้อหา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรายการที่ประเมินพบว่าหัวข้อที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หัวข้อความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน หัวข้อความน่าสนใจโดยรวมของบทเรียนและเว็บไซต์ และหัวข้อความเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่กำหนดไว้ว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่เรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ทั้งนี้ สามารถอภิปรายได้ว่า การที่ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่สูงขึ้น เกิดจากการนำเอา รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (smart classroom) และทางออนไลน์ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ต้องการที่จะเรียนรู้ รวมถึงการที่ผู้สอนมีการเตรียมพร้อมในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกเครื่องมือต่าง ๆ สร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ และจัดเตรียมคู่มือประกอบการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงทำให้นักศึกษาสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับ ฅนอมพร เลหาจรัสแสง (2545, หน้า 18-19)ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ไว้ว่า สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางมัลติมีเดีย สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนจากสื่อข้อความเพียงอย่างเดียว หรือจากการสอนภายในห้องเรียนของผู้สอนซึ่งเน้นการบรรยายในลักษณะ Chalk and Talk โดยเมื่อเปรียบเทียบกับ อิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับการออกแบบและผลิตมาอย่างมีระบบ จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าในเวลาที่เร็วกว่า นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่ง สุรางค์ โค้วตระกูล (2548, หน้า

22: อ้างอิงจาก Fowler, 1994, p. 211 และ Greens et al., 1996, p. 245) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Cognitive Constructivism) ซึ่งอธิบายว่าผู้เรียนเป็นผู้กระทำ (Active) และเป็นผู้สร้างความรู้ในใจเอง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทในการก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจขึ้น เป็นเหตุให้ผู้เรียนปรับความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลข่าวสารใหม่ จนกระทั่งเกิดความรู้ความเข้าใจ หรือเกิดความรู้ใหม่ขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวทั้งสอง จึงส่งผลให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้นหลังจากการเรียนรู้ด้วยสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น การเรียนการสอนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา อ 13101 ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid Learning) ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และนวัตกรรมเทคโนโลยีร่วมสมัย ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีที่มีความสำคัญในปัจจุบันมาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ อันเป็นกระบวนการและสื่อที่ตรงกับลักษณะความสนใจของวัยผู้เรียนนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ในเชิงบวก อันจะช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกด้านในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนตื่นตาตื่นใจ ทำให้สนใจในเนื้อหาและมีความเข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี โดยมีคะแนนรวมจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์ ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอน และด้านการนำเสนอเนื้อหา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรายการที่ประเมิน พบว่าหัวข้อที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หัวข้อความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน หัวข้อความน่าสนใจโดยรวมของบทเรียนและเว็บไซต์ และหัวข้อความเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากผลการประเมินความพึงพอใจนำมาอภิปราย ดังนี้ สื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาตอบสนองความต้องการในด้านวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของเอลลิส (Ellis, 2003, p.285) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ดึงดูดใจผู้เรียนมากขึ้น เนื่องจากความสามารถของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่พัฒนารูปแบบการนำเสนอให้เป็นที่น่าสนใจ เสริมช่องทางของสื่อหลายอย่างเข้าไปในระบบสื่อการเรียนการสอน เช่น การมีข้อความ รูปภาพ กราฟิก เสียงประกอบ ภาพแสดงการเคลื่อนไหว ซึ่งการเรียนรู้ผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มีประโยชน์ต่อทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะทักษะการวิเคราะห์ สืบค้น การคิดเชิงวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา และการคิดอย่างอิสระ ทั้งนี้ ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมพร้อมในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกเครื่องมือต่าง ๆ สร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ และจัดเตรียมคู่มือประกอบการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการ

นำตนเอง และผลจากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่มีต่อการเรียนสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท 13101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถสรุปได้ว่านักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรมีความพึงพอใจต่อการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำข้อมูลจากผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อการสร้าง หรือพัฒนาสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Instruction) ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการการวิจัย

การนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และนวัตกรรมเทคโนโลยีร่วมสมัย เกิดเป็นรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid Learning) อันจะช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการเตรียมความพร้อมใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ได้แก่ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และแผนการสำรองกรณีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้อง เช่น การเตรียมแผ่น CD เพื่อจัดการเรียนการสอนแบบออฟไลน์ในห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันการศึกษาที่ต้องการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มาใช้จะต้องมีแผนในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ

2. ด้านผู้สอน เนื่องจากเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สถาบันการศึกษาที่ต้องการนำสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านผู้สอน จัดให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีการศึกษา เพื่อสามารถเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และควรเตรียมความพร้อมในด้านทีมงานหรือนักการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนจากสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

3. ด้านผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะในหลาย ๆ ด้านพร้อม ๆ กัน ทั้งในด้านการสื่อสาร คอมพิวเตอร์ และการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ควรที่จะมีการส่งเสริมความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ และการเรียนผ่านสื่อเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอื่น ๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะความชำนาญ นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในด้านอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.(2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.** สำนักงานกฤษฎีกา.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). **การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์เกสร บุญอ่ำไผ. (2540). **การพัฒนากระบวนการสอนเสริมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุขุภักดิ์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอมพร (ต้นพิพัฒน์) เลาหงษ์แสง. (2545). **หลักการออกแบบและการสร้างเพื่อการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์
- นงเยาว์ เอี่ยมภาคินวัฒน์.(2550). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนอินเทอร์เน็ตเรื่องฐานข้อมูลเบื้องต้น นครสวรรค์ :** คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พัชรา คะประสิทธิ์. (2546). **การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพรัช รัชพงษ์ และ พิเชษฐ์ ดุรงคเวโรจน์.(2541). **เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา.** สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (2550). **วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต.** กรุงเทพฯ : สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2557 จาก<http://srayaisom.dyndns.org/network/janphar/D4000107.html>.
- สุรางค์ โคตรทะกุล. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ : ออนไลน์
- Ellis, R. (2003). **Task-based language learning and teaching.** Oxford University Press, Oxford, UK (call# UniM ERC 418.007ELLI), 27.

EDUCATION JOURNAL

FACULTY OF EDUCATION KAMPHAENGPHET RAJABHAT UNIVERSITY

- CLASSIFICATION OF FOLK TALES FROM KHUBSAIPENG THE TAI DAM ETHNIC GROUP 1
PONG NAM RON SUB-DISTRICT, KHLONG LAN DISTRICT, KAMPHAENGPHET PROVINCE
JIRAD PENGDANG, ATIWAT PUANGTAM, SOMRAK KONGJAROEN, SUDARAT
SAISUTCHARIT, SUPHAPORN KANJANA, BOONSERM BUTSAYA, NICHAKAN JAIPAN,
SASITHON SUMANTHONG
- THE DEVELOPMENT OF ELECTRONICS LESSON MEDIAS IN MUSIC COURSES BY SMART 23
CLASSROOM IN PRIMARY LEVEL 3 OF SCHOOLS MUNICIPAL GOVERNMENT IN MAUNG
KAMPHAENG PHET
THONGCHAI CHORPHRUEKSA
- DEVELOPMENT OF E-LEARNING FOR TRAINING THE CREATION OF ELECTRONIC BOOKS 35
ANG SILA HIGH SCHOOL TEACHERS
THANSITA SICHAROENWIROT
- THE MEDITATION PROCESS OF STUDENTS IN MAHAMAKUT BUDDIST UNIVERSITY 44
PHRARAJRATANAMONGKOL, (MONTRI APHIMONTIKO, YANGTHISAN). ED.D.
(ADULT EDUCATIN)
- THE DEVELOPMENT OF A MODEL FOR PREPARATION OF TERTIARY EDUCATIONAL 56
INSTITUTIONS IN LOEI PROVINCE TO SUPPORT THE ASEAN COMMUNITY
PAT ROMAYA
- THE DEVELOPMENT OF COMPUTER BASED TRAINING PROGRAM OF CONSTRUCTIVIST 74
THEORY ON ORIENTATION FOR NEW TEACHERS AND PERSONNEL OF ASSUMPTION
COLLEGE SRIRACHA
SUPASIRI PITAKSAICHON
- THE MODEL OF LEARNING MANAGEMENT PROMOTION TO ENHANCED STUDENTS' 86
OPPORTUNITIES AND QUALITIES BY DISTANCE LEARNING INFORMATION TECHNOLOGY
IN SUKSASONGKROSCHOOL UNDER OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION
SUPAPORN KITTIRATCHADANON
- THE DEVELOPMENT OF ELECTRONICS LESSON MEDIAS IN THAI LANGUAGE COURSES 102
BY SMART CLASSROOM IN PRATOM SUKSA 3 OF SCHOOLS MUNICIPAL GOVERNMENT
IN MAUNG KAMPHAENG PHET
AMARA SRIKAEW, THONGCHAI CHORPHUEKSA, YUTTHANA PUNMEE

EDUCATION JOURNAL

FACULTY OF EDUCATION KAMPHAENGPHET RAJABHAT UNIVERSITY

Vol. 2 No. 3 January - June 2017